

Heeft u vragen? Nood aan bijkomende info?
Mail naar onze frontdesk via vraag@mi-is.be
Of bel naar 02 508 85 85

**Aan de dames en heren Voorzitters
van de openbare centra voor
maatschappelijk welzijn**

Datum: 17 juni 2015

DE WET VAN 26 MEI 2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Algemene omzendbrief

Meer dan 10 jaar geleden kwam de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie in de plaats van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum. Sindsdien werden deze wet en het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie meerdere malen gewijzigd en werden nieuwe jurisprudenties toegepast.

De laatste algemene omzendbrief, die dateert van 2002, was overbodig geworden. Een heldere actualisering was dus nodig. Deze nieuwe omzendbrief, die rekening houdt met de wetgeving en de jurisprudentie die van kracht zijn, behoudt de oorspronkelijke structuur van de omzendbrief van 2002, maar de materie werd geactualiseerd.

Dit instrument beoogt vooral de verbetering en de administratieve vereenvoudiging van het recht op maatschappelijke integratie. Deze omzendbrief is immers onontbeerlijk voor de OCMW's om hen te helpen om de wetten over de materie gemakkelijker toe te passen. Bovendien zal dit instrument dienst doen als basisdocument en zal het worden geactualiseerd wanneer nodig. Tot slot stelt deze omzendbrief de OCMW's in staat om zich beter te focussen op hun basisopdracht: aan elke persoon het recht op maatschappelijke dienstverlening garanderen die hem/haar in staat stelt een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Deze omzendbrief vervangt de algemene omzendbrief van 6 september 2002 en treedt in werking op de datum van ondertekening.

Hoogachtend,

De Minister voor Maatschappelijke Integratie,

Getekend

Willy BORSUS

INHOUDSTAFEL

1. DE TOEKENNINGSVOORWAARDEN VAN HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE.....	11
1.1. VERBLIJFSVOORWAARDE	11
1.2. LEEFTIJDVOORWAARDE.....	13
1.3. NATIONALITEITSVOORWAARDE	14
1.3.1. Belg zijn.	14
1.3.2. Unieburger, of lid van zijn familie die hem begeleidt of zich bij hem voegt, die geniet van een verblijfsrecht voor meer dan 3 maanden.	14
1.3.3. Vreemdeling die is ingeschreven in het bevolkingsregister.....	17
1.3.4. Staatloze	17
1.3.5. Erkend vluchteling.....	17
1.4. OVER ONTOEREIKENDE BESTAANSMIDDELEN BESCHIKKEN.....	18
1.5. WERKBEREIDHEID	19
1.6.	
HET UITPUTTEN VAN RECHTEN OP SOCIALE UITKERINGEN EN ONDERHOUDSGELD	
21	
2. ELEMENTEN VAN HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE	24
2.1. EEN TEWERKSTELLING	24
2.1.1. Inleiding.....	24
2.1.2. Aard van de tewerkstelling.....	25
2.1.3. Einde van de tewerkstellingsopdracht.....	25
2.1.4. Het begrip “rechthebbende” met betrekking tot de tewerkstellingsopdracht.	26
2.2. EEN LEEFLOON	28
2.3. EEN GEINDIVIDUALISEERD PROJECT VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE(GPMI)	29
2.3.1. Inleiding.....	29
2.3.2. Het facultatief of verplicht karakter van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie	31
2.3.3. Algemene voorwaarden	31
2.3.4. Vormen van specifieke geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie.....	34

2.3.4.1.	Specifieke voorwaarden voor een GPMI dat binnen een bepaalde periode leidt tot een arbeidsovereenkomst (arbeidsproject)	34
2.3.4.2.	Specifieke voorwaarden voor een GPMI gericht op vorming (vormingsproject)..	35
2.3.4.3.	Specifieke voorwaarden voor een GPMI inzake studies met een voltijds leerplan (studieproject)	36
3.	CATEGORIEËN VAN RECHTHEBBENDEN EN HET BEDRAG VAN HET LEEFLOON..	39
3.1.	CATEGORIEËN	39
3.1.1.	Categorie 1 : Samenwonende personen	40
3.1.2.	Categorie 2 : Alleenstaande personen en daklozen waarmee een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie is afgesloten.....	41
3.1.3.	Categorie 3 : Personen die samenwonen met een gezin te hunnen laste	41
3.1.4.	Enkele specifieke situaties	45
3.1.4.1.	Co-ouderschap en gedeeld ouderschap.....	45
3.1.4.2.	Jongere op kot.....	45
3.1.4.3.	Ouder met geplaatst kind.....	46
3.1.4.4.	Betrokkene verblijft in een instelling	46
3.1.4.5.	Betrokkene woont samen met iemand die illegaal in het land verblijft	46
3.2.	BEDRAGEN	48
4.	PROCEDURE.....	51
4.1.	AANVRAAG	51
4.1.1.	Indiening van de aanvraag	51
4.1.2.	Sociale zitdagen.....	52
4.1.3.	Verloop en ontvangstbewijs.....	52
4.1.4.	Hoorrecht	53
4.2.	TERRITORIAAL BEVOEGD O.C.M.W	54
4.3.	INFORMATIEPLICHT VAN HET OCMW	54
4.4.	HET ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG	56
4.4.1.	Het sociaal onderzoek: algemeen	56
4.4.2.	Het sociaal onderzoek: inlichtingen	57
4.5.	DE BESLSSING.....	59
4.5.1.	Periode voor het nemen van een beslissing	59
4.5.2.	Inhoud van de beslissing	59
4.5.3.	Kennisgave en uitwerking	60
4.5.3.1.	Kennisgave van de beslissing.....	60
4.5.3.2.	Uitwerking	60
4.5.3.3.	Overmaking aan POD MI	61
4.5.4.	Beroep	62
4.6.	BETALING VAN HET LEEFLOON.....	63

4.6.1.	Betalingswijze	63
4.6.2.	Tijdstip van uitbetaling	64
4.6.3.	Verwijlinteresten	64
4.6.4.	Schorsing van de uitbetaling bij verblijf in het buitenland	65
4.6.5.	Opschorting van de uitbetaling tijdens de periode van plaatsing	65
4.6.6.	Uitbetaling van het leefloon in geval van overlijden	66
4.7.	Toekenning van een leefloon met terugwerkende kracht.....	68
5.	BEREKENING VAN DE BESTAANSMIDDELEN	70
5.1.	ALGEMENE PRINCIPES	70
5.2.	VRIJGESTELDE BESTAANSMIDDELEN	73
5.2.1.	Specifieke vrijgestelde bestaansmiddelen	73
5.2.2.	Bedrag van de forfaitaire vrijstelling per categorie	80
5.2.3.	De socio-professionele vrijstelling	81
5.2.3.1.	Vrijstelling van de inkomsten verworven in het kader van de socio-professionele integratie (spi-vrijstelling)(gewone vrijstelling).....	81
5.2.3.2.	Vrijstelling van de inkomsten uit artistieke activiteiten	89
5.2.3.3.	Vrijstelling voor jongeren die studies met voltijds leerplan volgen	91
5.2.3.4.	Is cumulatie tussen de verschillende spi-vrijstellingen mogelijk?.....	94
5.3.	BEROEPSINKOMEN.....	95
5.3.1.	Algemeen.....	95
5.3.2.	Inkomsten uit interim-arbeid	95
5.3.3.	Maaltijdcheques	97
5.3.4.	Vakantiegeld.....	97
5.3.5.	Eindejaarstoelage	98
5.3.6.	Opzegvergoeding.....	98
5.3.7.	Inkomsten uit vakantiewerk.....	99
5.3.8.	Vergoeding als onthaalouder	99
5.3.9.	Schadeloosstelling in geval van een ongeval	100
5.3.10.	Vervangingsinkomen	100
5.3.11.	Verplaatsingskosten en kilometervergoeding.....	101
5.4.	ONROERENDE GOEDEREN	102
5.4.1.	Berekeningswijze.....	102
5.4.2.	Eigenaar of vruchtgebruiker in onverdeeldheid	103
5.4.3.	Eigenaar of vruchtgebruiker onroerende goederen	104
5.4.4.	In het buitenland gelegen goederen	105
5.4.5.	Met hypotheek bezwaard onroerend goed	106

5.4.6.	Aftrek voor de verwerving van het onroerend goed door middel van een lijfrente	107
5.4.7.	Specifieke situatie indien de aanvrager in aanmerking komt voor een leefloon categorie 3	108
5.4.8.	Berekening van de inkomsten uit onroerende goederen bij verhuur	109
5.5.	ROERENDE KAPITALEN	110
5.6.	DE AFSTAND VAN GOEDEREN	112
5.6.1.	Algemene bepalingen	112
5.6.1.1.	Soort van afstand:	112
5.6.1.2.	Duur van de in aanmerking neming van de afstand	112
5.6.1.3.	In aanmerking neming van de verkoopwaarde van het goed	113
5.6.1.3.1.	Algemene regel	113
5.6.1.3.2.	Bijzonderheden	113
5.6.2.	De afstand van bebouwde onroerende goederen ten bezwarende titel	115
5.6.2.1.	Afstand van het woonhuis wanneer betrokkene geen ander bebouwd onroerend goed bezit	115
5.6.2.2.	Afstand van andere bebouwde onroerende goederen dan het enige woonhuis	117
5.6.3.	Afstand van bebouwde onroerende goederen om niet	118
5.6.4.	Afstand van onbebouwde onroerende goederen ten bezwarende titel	119
5.6.4.1.	Afstand van een onbebouwd onroerend goed wanneer de betrokkene geen ander bebouwd of onbebouwd onroerend goed bezit	119
5.6.4.2.	Afstand van een onbebouwd onroerend goed wanneer de betrokkene nog een ander bebouwd of onbebouwd onroerend goed bezit	120
5.6.5.	Afstand van onbebouwde onroerende goederen om niet	122
5.6.6.	Afstand van roerende goederen ten bezwarende titel	122
5.6.7.	Afstand van roerende goederen om niet	122
5.6.8.	Belangrijke opmerking	123
5.7.	VOORDELEN IN NATURA	124
5.7.1.	Voordelen in natura verbonden aan de huisvesting	124
5.7.1.1.	Principepe	124
5.7.1.2.	Specifieke gevallen	125
5.7.2.	Andere voordelen in natura	125
5.8.	BESTAANSMIDDELEN IN GEVAL VAN SAMENWONING	127
5.8.1.	Algemene bepalingen	127
5.8.1.1.	In aanmerkingneming van de bestaansmiddelen van zijn echtgenoot of levenspartner	127
5.8.1.2.	In aanmerkingneming van de bestaansmiddelen van de samenwonende meerderjarige ascendenten of descendenten van de eerste graad	127
5.8.1.3.	Niet in aanmerkingneming van de bestaansmiddelen van de andere samenwonenden	128
5.8.2.	Berekeningswijze	129

5.8.2.1.	De aanvrager komt in aanmerking om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 (woont samen met zijn echtgenoot of levenspartner en heeft een minderjarig kind te zijnen laste)	129
5.8.2.2.	De aanvrager woont samen met zijn echtgenoot of met de persoon waarmee hij een feitelijk gezin vormt.....	130
5.8.2.3.	De aanvrager woont samen met zijn ouder(s) en/of zijn meerderjarige kinderen	130
6.	TERUGVORDERINGEN	133
6.1.	VERHAAL OP DE RECHTHEBBENDE	133
6.1.1.	Verhaalsplicht.....	133
6.1.1.1.	Indien de beslissing tot toekenning van het leefloon met terugwerkende kracht wordt herzien.	134
6.1.1.1.1.	Vergissing van het OCMW	134
6.1.1.1.2.	Frauduleus handelen door de betrokkene.....	134
6.1.1.1.3.	Verzuim aangifte bestaansmiddelen.....	134
6.1.1.2.	Indien de betrokkene met terugwerkende kracht de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode waarvoor hem een leefloon werd uitbetaald.	135
6.1.2.	Afwijkingen op de verhaalsplicht	136
6.1.3.	De beslissing	136
6.1.4.	Verjaring	138
6.1.5.	Sanctie ten opzichte van het OCMW	138
6.2.	VERHAAL OP DE ONDERHOUDSPLICHTIGEN.....	139
6.2.1.	Verhaalsplicht.....	139
6.2.1.1.	De onderhoudsplichtigen	139
6.2.1.2.	Terug te vorderen bedrag.....	140
6.2.2.	Afwijkingen op de verhaalsplicht	141
6.2.3.	De bepaling van het terug te vorderen bedrag.....	143
6.2.3.1.	In aanmerking neming van het netto belastbaar inkomen van het voorlaatste kalenderjaar.....	143
6.2.3.2.	Verhoging per persoon ten laste	143
6.2.3.3.	Wijziging van de vermogenstoestand van de onderhoudsplichtige	144
6.2.3.4.	De onderhoudsplichtige beschikt niet over voormelde bedrag maar bezit meerdere onroerende goederen	144
6.2.3.5.	Het verhaal voor de kosten van maatschappelijke dienstverlening	145
6.2.3.6.	De schaal van tussenkomsten	145
6.2.4.	Procedure	148
6.2.5.	Verjaring	149
6.2.6.	Sanctie ten opzichte van het OCMW	149
6.3.	VERHAAL OP DE AANSPRAKELIJKE DERDE	150
7.	VII. SANCTIES.....	151

7.1. ADMINISTRATIEVE SANCTIES.....	151
7.1.1. Betrokkene verzuimt bestaansmiddelen aan te geven en/of legt onjuiste of onvolledige verklaringen af die het bedrag van het leefloon beïnvloeden.....	151
7.1.1.1. Verzuim en/of foutieve verklaring	151
7.1.1.2. Sanctie	151
7.1.1.3. Verjaring	151
7.1.1.4. Beroep	152
7.1.1.5. Rechtspleging	152
7.1.1.6. Continuïteit van de sanctie in geval van wijziging van het bevoegd OCMW	153
7.1.2. Betrokkene leeft na aanmaning de afspraken in het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie zonder wettige redenen niet na.	154
7.1.2.1. Ingebrekestelling	154
7.1.2.2. Sanctie	154
7.1.2.3. Beroep	154
7.1.2.4. Rechtspleging	155
7.1.2.5. Continuïteit van de sanctie in geval van wijziging van het bevoegde OCMW	155
7.2. STRAFRECHTELIJKE SANCTIES	156
7.2.1. Sancties.....	156
7.2.2. Bevoegdheid van de arbeidsauditeur	158
8. STAATSTOELAGEN	159
8.1. DE VERSCHILLENDE TOELAGEN	159
8.1.1. Algemeen.....	159
8.1.2. Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI)	160
8.1.3. Student	161
8.1.4. Tewerkstelling	162
8.1.4.1. Het OCMW treedt op als werkgeven met toepassing van artikel 60, §7, van de wet van 8 juli 1976	162
8.1.4.1.1. Voltijdse tewerkstelling.....	162
8.1.4.1.2. Deeltijdse tewerkstelling.....	162
8.1.4.1.3. Sociale economie-initiatief.....	163
8.1.4.2. Omkaderings- en opleidingspremie	164
8.1.5. Personeelskosten	166
8.1.6. Daklozen en ermee gelijkgestelde personen	167
8.1.6.1. Toelage aan 100% gedurende 2 jaar indien de persoon zijn hoedanigheid van dakloze verliest.....	167
8.1.6.2. Met daklozen gelijkgestelde personen.....	168
8.1.6.3. De installatiepremie	168
8.1.7. Personen ingeschreven in het vreemdelingenregister	169
8.1.8. Bijzondere toelagen	169
8.2. BETALINGSMODALITEITEN	170

8.3.	VOORSCHOTTEN	171
8.4.	SANCTIES TEGEN HET OCMW.....	172
9.	HET TERRITORIAAL BEVOEGD OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN	173
9.1.	Algemene regel	173
9.2.	Bijzondere bevoegdheidsregels	174
9.2.1.	Verblijf in een instelling (artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965).....	174
9.2.2.	Student (artikel 2, § 6, van de wet van 2 april 1965)	175
9.2.3.	Een dakloze persoon	178
9.2.3.1.	Definitie	178
9.2.3.2.	Het bevoegde OCMW.....	178
9.2.3.3.	Installatiepremie.....	178
9.3.	Hiërarchie van de bevoegdheidsregels.....	179
9.4.	Doorzenden van de aanvraag door het onbevoegd OCMW	180
10.	SPECIFIEKE HULP VOOR HET BETALEN VAN ONDERHOUDSGELDEN TEN GUNSTE VAN KINDEREN OF VAN BIJDRAGEN VOOR GEPLAATSTE KINDEREN	181
10.1.	Algemeen.....	181
10.2.	Voorwaarden	181
10.3.	Bedrag en wijze van betaling	182
10.4.	Procedure	183
11.	BIJZONDERE VERMELDINGEN	184
1.	Ontvangstbewijs van de aanvraag	184
2.	Overzenden naar bevoegd geacht centrum bij onbevoegdheid + in kennisstelling van de aanvrager van de verzending.....	184
3.	Aanvraagformulier met de gegevens die nodig zijn voor het sociaal onderzoek	184
4.	Beslissing tot toekenning, herziening of weigering.....	185
5.	Beslissing tot terugvordering bij de betrokkene waarvan bij gebreke van die vermeldingen de beroepstermijn niet ingaat	186
6.	Kennisgeving aan de onderhoudsplichtigen van de beslissing tot terugvordering	186
7.	Herinneringsschrijven indien de onderhoudsplichtige niet reageert op terugvordering binnen een termijn van 30 dagen	187

1. DE TOEKENNINGSVOORWAARDEN VAN HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Het recht op maatschappelijke integratie kan gewaarborgd worden door:

- een tewerkstelling
- en/of de toekenning van een leefloon, al dan niet gekoppeld aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie¹.

Om gerechtigd te zijn op maatschappelijke integratie moet de betrokkene tegelijkertijd voldoen aan een aantal voorwaarden welke hierna toegelicht worden².

1.1. VERBLIJFSVOORWAARDE³

- De betrokkene moet zijn gewoonlijke en werkelijke verblijfplaats in België hebben. Dit wil zeggen:
 - Gewoonlijk en bestendig in België wonen
 - De toelating of de machtiging hebben om op het grondgebied te verblijven (op legale wijze in België verblijven)

Tenzij het een voorwaarde is om gerechtigd te zijn op het recht op maatschappelijke integratie, is een inschrijving in het bevolkingsregister niet noodzakelijk (cfr. punt 1.3).

Derhalve, het leefloon is niet exporteerbaar, dit wil zeggen dat de uitkering niet in het buitenland kan ontvangen worden.

- Indien de gerechtigde meer dan een maand in het buitenland zal verblijven moet hij dit samen met de reden voor zijn vertrek melden⁴.

¹ Artikel 2 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, hierna de WET genoemd

² Artikelen 3 en 4 van de WET

³ Artikel 3, 1°, van de WET en artikel 2 van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie, hierna de KB genoemd

⁴ Artikel 38 van het KB

In dit geval wordt de uitbetaling van het leefloon geschorst na het verstrijken van de eerste maand van verblijf in het buitenland (tijdens de eerste maand van het verblijf in het buitenland behoudt de betrokkene dus het leefloon).(cfr. punt 4.6.4: schorsing van de uitbetaling bij verblijf in het buitenland)

Het gaat om een onafgebroken verblijf van meer dan een maand in het buitenland. Het OCMW mag met andere woorden geen optelsom maken van verschillende kortere verblijven. In dit geval is geen schorsing mogelijk.

In voorkomend geval kan wel getwijfeld worden aan de werkbereidheid van betrokkene en het naleven van de verblijfsvoorwaarde en de voorwaarden van de afwezigheid van toereikende bestaansmiddelen.

Het OCMW kan evenwel beslissen om af te zien van de schorsing als uitzonderlijke omstandigheden een langer verblijf in het buitenland rechtvaardigen.

Voorbeelden van uitzonderlijke omstandigheden kunnen zijn:

- het verzorgen van een zieke verwant in het buitenland;
- het verrichten van een buitenlandse stage in het kader van een opleiding of studie (bv. Erasmus-student);
-

Het blijft de autonome bevoegdheid van het centrum om hierover in elk individueel geval te oordelen.

1.2. LEEFTIJDVOORWAARDE⁵

De betrokkene moet meerderjarig zijn, of als minderjarige hiermee gelijkgesteld.

- Een meerderjarige is gelijkgesteld aan een minderjarige in de volgende gevallen⁶:
 - Minderjarig en ontvoegd door huwelijk
 - Minderjarig en één of meerdere kinderen ten laste hebben
 - Minderjarig en zwanger

Voor de toepassing van de wet vallen minderjarigen die gelijkgesteld worden met meerderjarigen onder de categorie meerderjarigen van minder dan 25 jaar.

- Voor de toepassing van de wet wordt een meerderjarige persoon met het statuut van verlengde minderjarigheid aanzien als een meerderjarige en hij heeft bijgevolg recht op maatschappelijke integratie.
- Er bestaat geen leeftijdsbeperking voor het recht op maatschappelijke integratie. In voorkomend geval moet het eventuele recht op een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) wel eerst bekeken worden (net zoals eender welke ander vorm van pensioen).

⁵ Artikel 3, 2°, van de WET

⁶ Artikel 7 van de WET

1.3. NATIONALTEITSVOORWAARDE⁷

De betrokkene moet behoren tot één der volgende categorieën van personen:

1.3.1. Belg zijn.

1.3.2. Unieburger, of lid van zijn familie die hem begeleidt of zich bij hem voegt, die geniet van een verblijfsrecht voor meer dan 3 maanden.

Voor de personen die onder deze categorie vallen, moeten er dus twee voorwaarden worden nagegaan:

1. Unieburger, of lid van zijn familie die hem begeleidt of zich bij hem voegt, die geniet van een verblijfsrecht voor meer dan 3 maanden.

Deze bepaling is ook van toepassing op de familieleden van een Belg.

1) Unieburger

- De Unieburger die een verblijfsrecht van meer dan drie maanden heeft en dus in het bezit is van een E-kaart of bijlage 8 voldoet aan deze voorwaarde.
- De Unieburger die een duurzaam verblijfsrecht heeft en dus in het bezit is van een E+-kaart voldoet aan deze voorwaarde.
- De Unieburger die in het bezit is van een aanvraag van een verklaring van inschrijving en dus in het bezit is van een bijlage 19 voldoet NIET aan deze voorwaarde.
- De Unieburger die als toerist het land bezoekt, voldoet NIET aan deze voorwaarde.
- Op de datum van de beslissing die een einde stelt aan het verblijfsrecht (bijlage 21) voldoet de Unieburger NIET meer aan deze voorwaarde.

⁷ Artikel 3, 3°, van de WET

2) Het familielid van een Unieburger

- Het familielid van een Unieburger dat een verblijfsrecht van meer dan drie maanden heeft en dus in het bezit is van een bijlage 8 of 9 (E- of F-kaart) voldoet aan deze voorwaarde.
- Het familielid van een Unieburger dat een duurzaam verblijfsrecht heeft en dus in het bezit is van een bijlage 8bis of 9bis (E+-of F+-kaart) voldoet aan deze voorwaarde.
- Het familielid van een Unieburger dat niet de nationaliteit heeft van een lidstaat en dat een visum D bekam in het buitenland en dat bij aankomst op ons grondgebied een bijlage 15 ontving voldoet onder de volgende twee voorbehouden aan deze voorwaarde:
 - het recht op een verblijf van meer dan drie maanden staat duidelijk vast
 - de F-kaart kon niet onmiddellijk afgeleverd worden wegens de materiële onmogelijkheid voor de gemeente om ze af te leveren.
- Het familielid van een Unieburger dat een aanvraag voor een verblijf van meer dan drie maanden heeft ingediend en dus in het bezit is van een bijlage 19 of 19ter voldoet NIET aan deze voorwaarde.
- Het familielid van een Unieburger dat als toerist het land bezoekt voldoet NIET aan deze voorwaarde.
- Op de datum van de beslissing die een einde stelt aan het verblijfsrecht (bijlage 21) voldoet de Unieburger NIET meer aan deze voorwaarde.

3) Het familielid van een Belg

Deze bepaling is ook van toepassing op de familieleden van een Belg en dit op dezelfde manier als op de familieleden van een Unieburger.

2. Deze categorie van personen geniet pas na de eerste drie maanden van dit verblijf het recht op maatschappelijke integratie.

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen 2 categorieën:

- de Unieburger die in de hoedanigheid van werknemer of zelfstandige op ons grondgebied verblijft en zijn familieleden,
- en de Unieburger die in de hoedanigheid van student of houder van voldoende bestaansmiddelen of werkzoekende en zijn familieleden en de familieleden van een Belg.

2.1 Unieburger die in de hoedanigheid van werknemer of zelfstandige op ons grondgebied verblijft en zijn familieleden

De betrokkene heeft onmiddellijk recht op maatschappelijke integratie op voorwaarde dat hij een verblijfsrecht heeft van meer dan drie maanden (E-kaart of F-kaart). Indien de betrokkene dit verblijfsrecht nog niet of niet langer heeft, is er dus ook geen recht op maatschappelijke integratie.

2.2 De Unieburger die in de hoedanigheid van student of houder van voldoende bestaansmiddelen of werkzoekende en zijn familieleden en de familieleden van een Belg

De betrokkene heeft recht op maatschappelijke integratie op voorwaarde dat hij een verblijfsrecht heeft van meer dan drie maanden (E-kaart of F-kaart) EN een effectief verblijf van drie maanden in die hoedanigheid op ons grondgebied heeft te rekenen vanaf de afgifte van de bijlage 19 of bijlage 19ter.

Die periode van drie maanden begint te lopen vanaf

- de datum van aflevering van de bijlage 19 of bijlage 19ter;
- de aanvang van de geldigheid van de E- of F-kaart indien er geen bijlage 19 of 19ter werd afgeleverd;
- de datum van aflevering van de bijlage 15 indien de betrokkene een visum D in het buitenland bekam en de F-kaart niet onmiddellijk kan worden afgeleverd.

1.3.3. Vreemdeling die is ingeschreven in het bevolkingsregister.

De vreemdeling die is ingeschreven in het vreemdelingenregister of het wachtregister voldoet dus NIET aan de nationaliteitsvoorwaarde.

1.3.4. Staatloze

Iemand die erkend is als staatloze voldoet wel aan de nationaliteitsvoorwaarde om gerechtigd te zijn op maatschappelijke integratie. Dit betekent echter niet dat de betrokkene ook automatisch voldoet aan de verblijfsvoorwaarde.

Indien die persoon illegaal op ons grondgebied verblijft, valt hij niet in het toepassingsgebied van de wet. Om te voldoen aan de verblijfsvoorwaarde moet de betrokkene gemachtigd of toegelaten tot een verblijf, dit is niet automatisch het geval voor een persoon die erkend werd als staatloze.

1.3.5. Erkend vluchteling

Zodra betrokkene in het bezit is van het bewijs van zijn erkenning voldoet hij aan de nationaliteitsvoorwaarde inzake het recht op maatschappelijke integratie.

De vreemdeling die een subsidiaire bescherming geniet, wordt wat betreft het statuut niet gelijkgeschakeld met een erkend vluchteling. Hij voldoet dus NIET aan de nationaliteitsvoorwaarde.

1.4. OVER ONTOEREIKENDE BESTAANSMIDDELEN BESCHIKKEN⁸

- De betrokkene heeft onvoldoende bestaansmiddelen, kan er geen aanspraak op maken en is evenmin in staat deze op eigen kracht of op een andere manier te verwerven.
- Het OCMW berekent de bestaansmiddelen van de betrokkene overeenkomstig hetgeen wettelijk bepaald is (cfr. punt 5 “berekening van de bestaansmiddelen”) en kent eventueel een aanvullend leefloon toe zodat hij over het bedrag beschikt dat is vastgesteld voor de categorie waartoe hij behoort.

⁸ Artikel 3, 4°, van de WET

1.5. WERKBEREIDHEID⁹

De betrokkene moet werkbereid zijn, tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen niet mogelijk is.

Het OCMW moet op het moment van de aanvraag nagaan of betrokkene aan de voorwaarden voldoet om gerechtigd te zijn (werkbereidheid, maar ook nagaan of betrokkene al dan niet over voldoende bestaansmiddelen had kunnen beschikken).

- Belemmeringen: gezondheids- of billijkheidsredenen.
 - **Voorbeelden van gezondheidsredenen:**
 - Iemand die kampt met een zware drugverslaving zal zich eerst moeten laten behandelen vooraleer hij kan werken;
 - Een vrouw die zwanger is of medisch erkende rugproblemen heeft, kan moeilijk zwaar werk verrichten;
 -

Het OCMW kan de betrokkene die gezondheidsredenen inroept, al dan niet gestaafd door een medisch attest van de behandelende geneesheer, onderwerpen aan een medisch onderzoek dat uitgevoerd wordt door een geneesheer die door het centrum gemandateerd en betaald wordt¹⁰.

In dit geval meldt de persoon zich op verzoek aan bij de door het centrum aangeduide geneesheer, tenzij hij daartoe om gezondheidsredenen niet in staat is. De verplaatsingskosten zijn ten laste van het OCMW.

De geneesheer gaat na of de door betrokkene ingeroepen gezondheidsredenen al dan niet terecht zijn.

⁹ Artikel 3, 5°, van de WET

¹⁰ Artikel 6, §4, van het KB

- **Voorbeeld van billijkheidsredenen:**

- De jongere die studies volgt. De student moet zijn motivatie bewijzen door een zekere studievaardigheid aan de dag te leggen en aantonen dat de studies zijn toekomst zullen verbeteren.¹¹

Het OCMW beoordeelt autonoom de billijkheidsredenen in functie van de omstandigheden.

- Evaluatie van de werkbereidheid ¹²

- De werkbereidheid moet beoordeeld worden aan de hand van de concrete mogelijkheden en de persoonlijke inspanningen van de betrokkene.

Er moet rekening gehouden worden met de specifieke situatie van de betrokkene: zijn leeftijd, zijn opleiding, zijn gezondheid, zijn opvoeding, zijn familiale situatie, ...

Er moet rekening gehouden worden met de positieve houding tegenover werkaanbiedingen van het OCMW of de arbeidsbemiddelingsdienst (VDAB of BGDA), deelname aan examens, het volgen van opleidingen, ...

- De werkbereidheid van betrokkene wordt nagegaan aan de hand van het sociaal onderzoek en wordt niet op dezelfde manier beoordeeld als de werkloosheidsreglementering.

De criteria inzake de werkloosheidsreglementering zijn niet van toepassing (eigen wetgeving!).

Indien betrokkene een sanctie heeft opgelopen bij de RVA betekent dit niet automatisch dat betrokkene geen recht heeft op een leefloon, noch dat er automatisch wel een recht is.

¹¹ zie ook verder bij het hoofdstuk 'geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie voor studenten'

¹² Zie sociaal onderzoek - artikel 19 van de WET

1.6. HET UITPUTTEN VAN RECHTEN OP SOCIALE UITKERINGEN EN ONDERHOUDSGELD

De betrokkene moet zijn rechten laten gelden op de uitkeringen waarop hij krachtens de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving aanspraak kan maken¹³.

Bv. werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering, ...

Het OCMW geeft de betrokkene de nodige informatie en raad, en kan hem concreet helpen bij het laten gelden van zijn rechten.

Bovendien kan het OCMW van betrokkene eisen dat hij zijn rechten laat gelden op onderhoudsgeld van de daartoe gehouden personen, deze laatste beperkt zijnde tot: de echtgenoot of, in voorkomend geval, de ex-echtgenoot; de ascendenten en descendenten in de eerst graad; de adoptant en de geadopteerde¹⁴.

Het OCMW kan van rechtswege handelen namens of ten voordele van de betrokkene om de rechten van betrokkene te laten gelden¹⁵.

De overeenkomst over onderhoudsgeld die de betrokkene heeft gesloten kan niet aan het OCMW tegengeworpen worden¹⁶.

Het OCMW kan het recht op leefloon weigeren of intrekken indien de betrokkene in de echtscheidingsovereenkomst zonder reden nalaat een onderhoudsgeld te vragen.

Hierbij is het belangrijk dat het OCMW preventief de nodige informatie verstrekt, meer bepaald de betrokkene verwittigt dat hij het recht op onderhoudsgeld niet uit het oog mag verliezen en dit gelet op de onveranderlijkheid van de echtscheidingsovereenkomsten met onderlinge toestemming.

Deze voorwaarde moet onderzocht worden met het oog op de belangen van de betrokkene worden en mag niet absoluut toegepast worden.

¹³ Artikel 3, 6°, van de WET

¹⁴ Artikel 4, § 1, van de WET

¹⁵ Artikel 4, § 3, van de WET

¹⁶ Artikel 4, § 2, van de WET

Voorbeelden ter illustratie

Voorbeeld 1

De aanvrager wil studies hervatten terwijl hij recht heeft op werkloosheidsuitkeringen.

Het OCMW kan ervan uitgaan dat de aanvrager er alle belang bij heeft studies voor te zetten om meer kansen te hebben op de arbeidsmarkt en aldus zijn rechten op werkloosheidsuitkeringen niet te moeten laten gelden.

Voorbeeld 2

A komt het leefloon aanvragen.

A heeft afgezien van zijn recht op onderhoudsgeld maar heeft als tegenprestatie het alleenrecht verworven over de vroegere gezinswoning (onroerend goed met een waarde van € 200.000).

Het leefloon kan moeilijk geweigerd worden wegens het “niet uitputten van de rechten” omdat betrokkene een regeling getroffen heeft die veel voordeliger is voor hem.

Voorbeeld 3

B komt het leefloon aanvragen.

B heeft geen onderhoudsgeld gevraagd maar kan aantonen dat zij lichamelijk bedreigd is om hiervan af te zien.

Het leefloon kan moeilijk geweigerd worden wegens het “niet uitputten van de rechten” omdat aangetoond is dat het vragen van onderhoudsgeld ernstige lichamelijke gevolgen zal hebben voor betrokkene.

2. ELEMENTEN VAN HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

2.1. EEN TEWERKSTELLING¹⁷

2.1.1. Inleiding

- De wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie heeft een bijzondere tewerkstellingsopdracht voor de centra gecreëerd, met bijzondere aandacht voor de jongeren.

Concreet betekent dit dat het OCMW ten opzichte van jongeren onder de 25 jaar verplicht een engagement inzake tewerkstelling moet aangaan, terwijl dit voor personen vanaf 25 jaar facultatief is.

Het gaat hier om een verplicht engagement van het OCMW om een actieve rol te spelen bij het zoeken naar werk.

Het gaat hier echter niet om een resultaatsverbintenis; het OCMW kan geen werk aanbieden als er geen arbeidsplaatsen voorhanden zijn.

- De tewerkstellingsopdracht van het OCMW kan uit verschillende elementen bestaan¹⁸, namelijk:
 - Het aanbieden van een baan
 - Het uitwerken van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie dat op termijn leidt naar een tewerkstelling

¹⁷ Zie ook omzendbrief van 7 februari 2014 betreffende de verplichting voor de OCMW's om hun gerechtigden in te schrijven bij de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdienst

¹⁸ Artikel 6 van de WET

2.1.2. Aard van de tewerkstelling

- Het moet gaan om een volwaardige baan, dit wil zeggen dat er een arbeidsovereenkomst wordt afgesloten waarop alle regels van het arbeidsrecht van toepassing zijn.
- Het OCMW kan de tewerkstelling realiseren aan de hand van alle mogelijke middelen, met name:
 - Een tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit waarbij het OCMW als bemiddelaar optreedt
 - Een specifieke tewerkstellingsmaatregel die door de diverse overheden wordt aangeboden (en meestal ook betoelaagd)
 - Een specifieke tewerkstellingsmaatregel binnen de OCMW-context
 - Een tewerkstelling in het kader van artikel 60, § 7, en artikel 61 van de organieke wet van 8 juli 1976
 - Een inschakelingsproject waarbij het OCMW financieel tussenkomt in de loonkost van de werkgever (Activaplan, invoeginterim, doorstromingsprogramma, SINE-tewerkstelling).

2.1.3. Einde van de tewerkstellingsopdracht

De tewerkstellingsopdracht van het OCMW eindigt zodra de betrokkene niet langer gerechtigd is op maatschappelijke integratie.

Het feit dat de tewerkstellingsopdracht van het OCMW wettelijk gezien ophoudt zodra de betrokkene niet meer gerechtigd is op maatschappelijke integratie houdt evenwel niet in dat een OCMW een tewerkstelling van een rechthebbende op eigen initiatief kan beëindigen omdat het OCMW gehouden blijft aan zijn verplichtingen van het arbeidscontract.

Een aangevangen tewerkstelling wordt geregeld door een arbeidsovereenkomst waarop de regels van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten van toepassing zijn; zij kan dus niet zomaar afgebroken worden.

In het geval dat het OCMW een rol vervult in de tewerkstelling (als werkgever en/of als samenwerkende partner of financieel tussenkomt in de loonkost) moet het centrum zijn engagement tot het einde van de arbeidsovereenkomst nakomen.

Het voorgaande belet evenwel niet dat het OCMW ten allen tijde een einde aan de arbeidsovereenkomst kan stellen mits inachtneming van de wet van 3 juli 1978 (arbeidswetgeving).

2.1.4. Het begrip “rechthebbende” met betrekking tot de tewerkstellingsopdracht

De rechthebbende op maatschappelijke integratie is hij die theoretisch de voorwaarden daartoe vervult (gerechtigde) of het recht daadwerkelijk uitoefent (begunstigde).

→ Bijgevolg:

- 1) De persoon die tewerkgesteld is een begunstigde van het recht op maatschappelijke integratie.
Iemand die een arbeidsovereenkomst heeft in het kader van een tewerkstelling waarbij het OCMW wettelijk betrokken is (zelf werkgever, via een samenwerkingsovereenkomst of financieel tussenkomt in de loonkost) is dus een begunstigde van het recht op maatschappelijke integratie. Bijgevolg kan hij, indien hij de initiële voorwaarden vervult, binnen OCMW-context zonder onderbreking overstappen van de ene tewerkstelling naar de andere.
- 2) De opgeschorte uitkering van het leefloon heeft geen invloed op het recht op maatschappelijke integratie.

De betrokkene die recht heeft op maatschappelijke integratie, maar voor wie de uitkering van het leefloon werd opgeschort¹⁹, kan dit recht laten

¹⁹ Zie administratieve sancties – artikel 30 van de WET

gelden (met behoud van de toelagen) door middel van een tewerkstelling.

Als een persoon onder elektronisch toezicht²⁰ staat, behoudt hij zo ook zijn recht op maatschappelijke integratie. Hij kan worden tewerkgesteld in het kader van artikel 60, § 7 van de organieke wet, omdat enkel de uitkering van het leefloon wordt opgeschort.

3) De persoon die tewerkgesteld wordt heeft het statuut van werknemer

Bovenstaande neemt niet weg dat de persoon die zijn recht op maatschappelijke integratie uitoefent in de vorm van een tewerkstelling, een volwaardig werknemer is. Hij is niet als een uitkeringsgerechtigde te beschouwen, in dit geval als een gerechtigde op een leefloon. Hij is volwaardig werknemer, geen geactiveerde uitkeringsgerechtigde, niet iemand die gedeeltelijk een loon en gedeeltelijk een geactiveerde uitkering ontvangt.

Het feit dat de persoon die zijn recht op maatschappelijke integratie uitoefent in de vorm van een tewerkstelling, een volwaardig werknemer is, heeft tot gevolg dat de voordelen, verbonden aan het statuut van leefloongerechtigde als daar zijn het recht op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering, vermindering op het openbaar vervoer, gratis telefoonkaarten, ... vervallen.

²⁰ Artikel 23, §3 van de WET en artikel 39 van het KB

2.2. EEN LEEFLOON

Iedere persoon heeft indien hij aan de wettelijke voorwaarden voldoet, recht op maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon.²¹

Het leefloon wordt toegekend:

- 1) In afwachting van de aanvang van een tewerkstelling. De doelgroep is hier vooral de jongeren onder de 25 jaar.
- 2) Gedurende de periode dat betrokkene geniet van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI). De toekenning en het behoud van het leefloon kan gekoppeld worden aan het afsluiten en naleven van de voorwaarden die opgenomen zijn in het GPMI.
- 3) Indien de betrokkene niet kan werken wegens gezondheids- of billijkheidsredenen.
- 4) Indien de betrokkene beschikt over bestaansmiddelen die lager zijn dan het leefloon.

²¹ Artikel 2 van de WET

2.3. EEN GEINDIVIDUALISEERD PROJECT VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE²²(GPMI)

2.3.1. Inleiding

De toekenning en het behoud van het leefloon kunnen gepaard gaan met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI).

- Het wordt opgemaakt op vraag van de betrokkene of op initiatief van het OCMW.
- Het GPMI is een samenwerking tussen de betrokkene en het OCMW
 - Wat betreft de inhoud van het GPMI

Het GPMI gaat uit van de verwachtingen, de vaardigheden, de bekwaamheden en de behoeften van de betrokkene en van de mogelijkheden van het OCMW.

De opmaak van het GPMI betreft een wederkerig gebeuren waarbij rekening gehouden wordt met de wensen en noden van de verschillende partijen.

Het GPMI kan betrekking hebben op

- o De integratie in de maatschappij (algemeen GPMI)
 - Bv. voor een dakloze, een verslaafde, ...
- o De inschakeling in het beroepsleven (specifiek GPMI)
 - Via een arbeidsproject
 - Via een vormingsproject
 - Via het volgen van studies ter verhoging van de professionele inschakelingskansen

²² Artikelen 10 tot en met 21 van het KB

Bij de opmaak van het GPMI moet gewaakt worden over een correcte evenredige verhouding tussen hetgeen van de betrokkene verwacht wordt en de door het centrum toegekende hulp.

- Wat betreft de overeenkomst in de GPMI

Het GPMI bestaat uit een schriftelijke overeenkomst tussen de betrokken partijen die de overeenkomst ook ondertekenen.

Dit zijn minstens het OCMW en de gerechtigde op maatschappelijke integratie. Bovendien kunnen ook andere partijen participeren om bepaalde doelstellingen van het project te realiseren.

De overeenkomst is met het oog op eenvormigheid conform aan de kaderovereenkomst die door de raad voor maatschappelijk welzijn werd aangenomen²³.

Het resultaat van het afgesloten GPMI is een gemeenschappelijk akkoord tussen de verschillende partijen.

- Het GPMI betreft geen statische overeenkomst, maar wel een dynamisch contract dat gedurende de uitvoering steeds kan gewijzigd worden, rekening houdend met de concrete situatie van betrokkene op dat moment en mits instemming van elke partij.

²³ Artikel 10 van het KB

2.3.2. Het facultatief of verplicht karakter van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie

- De GPMI is verplicht voor jongeren onder de 25 jaar indien het toekennen van het recht op maatschappelijke integratie gekenmerkt wordt door het volgen van studies of een arbeidstraject of betrekking heeft op een traject van professionele inschakeling dat binnen een bepaalde periode uitmondt in een arbeidsovereenkomst²⁴.

Bijvoorbeeld: Een jongere die gelet op zijn professionele situatie nog niet klaar is om te werken, omdat hij voorafgaand nog een geïndividualiseerd parcours moet doorlopen om te leren 's ochtends op te staan, een ontwenningsskuur moet volgen...

- De opmaak van een GPMI is facultatief vanaf het moment dat de aanvrager de leeftijd van 25 jaar of ouder heeft.
- Zodra één der partijen vraagt om een GPMI op te stellen krijgt het project een verplicht karakter voor de andere partij.

2.3.3. Algemene voorwaarden

1. Procedurele vereisten

- Het GPMI wordt voorbereid door de met het dossier belaste maatschappelijk werker in overleg met de aanvrager. De maatschappelijk werker informeert de betrokkene over de inhoud, de draagwijdte en de gevolgen van het GPMI voordat het ondertekend of gewijzigd wordt²⁵.
- Het OCMW zorgt ervoor dat de noodzakelijke voorwaarden tot uitvoering van het GPMI vervuld zijn²⁶.

²⁴ Artikel 11, § 2, van de WET

²⁵ Artikel 11 van het KB

²⁶ Artikel 12 van het KB

- Indien het mogelijk is en voor zover de kosten vergelijkbaar zijn, wordt wat betreft de middelen die moeten worden ingezet voor de realisatie van het GPMI rekening gehouden met de vrije keuze van de aanvrager²⁷.

2. Inhoudelijke vereisten

Bovendien vermeldt het GPMI minstens de volgende elementen:

- 1) De handtekening van de verschillende partijen die de overeenkomst afsluiten, minstens het OCMW en de betrokkene.²⁸
- 2) Indien een derde partij betrokken is bij het GPMI wordt deze ook samen met het aandeel in de uitvoering en, in voorkomend geval in de evaluatie, ervan vermeld.²⁹
- 3) De maatschappelijk werker die als persoonlijke begeleider optreedt en het personeelslid (de personeelsleden) dat (die) hem vervangt (vervangen) bij tijdelijke afwezigheid.³⁰
- 4) De afspraken tussen de verschillende partijen alsook de inspanningen waartoe de verschillende partijen zich verbinden.³¹
- 5) De duur van het GPMI.³²
- 6) De wijze en de tijdstippen waarop de evaluatie van de uitvoering van het GPMI plaatsvindt.³³
- 7) De evaluatie moet regelmatig gebeuren en minstens eenmaal per trimester.³⁴ Bovendien, het centrum maakt ten minste eens per jaar een globale evaluatie van de resultaten van de GPMI.³⁵
- 8) Op verzoek van de betrokkene moet de maatschappelijk werker hem binnen de vijf werkdagen een onderhoud toestaan.³⁶
- 9) De eventuele aanvullende hulp die gekoppeld is aan de vereisten van het GPMI.³⁷

²⁷ Artikel 13 van het KB

²⁸ Artikel 11 van het KB

²⁹ Artikel 11 en 14 van het KB

³⁰ Artikel 16 van het KB

³¹ Artikel 11 van het KB

³² Artikel 11 van het KB

³³ Artikel 11 van het KB

³⁴ Artikel 15 van het KB

³⁵ Artikel 18 van het KB

³⁶ Artikel 15 van het KB

³⁷ Artikel 11 van het KB

3. Wijzigingen als gevolg van een verhuis

Het GPMI eindigt van rechtswege op de dag dat het OCMW niet langer bevoegd is om het leefloon te verstrekken³⁸.

Indien de bevoegdheid van het OCMW stopt wegens verhuis van de betrokkene kan het GPMI voortgezet worden volgens de in onderlinge overeenstemming bepaalde modaliteiten indien de betrokkene er om verzoekt en mits instemming van de betrokken centra.

Het GPMI wordt ofwel op verzoek van de betrokkene ofwel op initiatief van het OCMW en met de instemming van de betrokkene bezorgd aan het centrum dat bevoegd is geworden wegens de verhuis van betrokkene.

³⁸ Artikel 17 van het KB

2.3.4. Vormen van specifieke geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie

Onverminderd hetgeen algemeen geldt voor alle overeenkomsten worden er in bepaalde GPMI's nog specifieke voorwaarden toegevoegd die eigen zijn aan die overeenkomst.

2.3.4.1. Specifieke voorwaarden voor een GPMI dat binnen een bepaalde periode leidt tot een arbeidsovereenkomst (arbeidsproject)³⁹

- Het betreft hier een GPMI voor personen die nog niet over de nodige arbeidsattitudes beschikken om onmiddellijk tewerk gesteld te kunnen worden.
- Het onderhandelde GPMI moet onderhandeld worden binnen de drie maanden na de indiening van de aanvraag.
- De betrokkene beschikt over een bezinningstermijn van 5 kalenderdagen voorafgaand aan de ondertekening van het GPMI.⁴⁰
- De betrokkene heeft het recht gehoord te worden door het bevoegde OCMW-orgaan vooraleer het een beslissing neemt met betrekking tot het GPMI.
- Het GPMI beschrijft de verschillende stappen en fasen die de betrokkene moeten voorbereiden op een beroepsactiviteit.

³⁹ Artikel 19 van het KB

⁴⁰ Artikel 6, §3 van de WET

- Op het einde van het project wordt de bekwaamheid om te werken geëvalueerd.

Indien blijkt dat betrokkene de nodige vaardigheden verworven heeft, bezorgt het OCMW hem binnen een redelijke termijn een passende betrekking, rekening houdende met de mogelijkheden van het centrum.

2.3.4.2. Specifieke voorwaarden voor een GPMI gericht op vorming (vormingsproject)⁴¹

- Het betreft hier een GPMI voor personen die de nodige scholing/vorming missen om onmiddellijk tewerkgesteld te kunnen worden.

De mogelijkheid bestaat om dit project te combineren met een arbeidsproject.

- De vorming kan zowel bestaan uit het volgen van een cursus waarbij men een beroep en/of vaardigheden aanleert als uit het opdoen van werkervaring.
- Het OCMW gaat in eerste instantie na of de betrokkene blijk geeft van de vereiste geschiktheid, kwalificaties en motivering om de voorziene vorming te volgen.
- De overeenkomst bepaalt eveneens in welke mate en onder welke voorwaarden het OCMW in voorkomend geval een aanvullende maatschappelijke dienstverlening toekent als aanmoedigingspremie.
- Het OCMW vergoedt eveneens volgende kosten tenzij deze ten laste genomen worden door een derde:
 - de inschrijvingskosten,
 - de eventuele verzekeringen,
 - de kosten van aangepaste werkkledij,
 - de verplaatsingskosten die verbonden zijn aan het volgen van de beroepsvorming en/of het opdoen van werkervaring.

⁴¹ Artikel 20 van het KB

2.3.4.3. Specifieke voorwaarden voor een GPMI inzake studies met een voltijds leerplan (studieproject)^{42 43}

- Het gaat hier om een GPMI om de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt te verhogen door hen de mogelijkheid te bieden om studies te volgen.

Het kan hier zowel gaan om het behalen van een diploma van secundair onderwijs als om het behalen van een diploma na het volgen van hogere studies.

- Het GPMI moet gelden voor de ganse duur van de studies.

Het kan gaan om één overeenkomst die mogelijkerwijze aangepast wordt gedurende de duur ervan, maar het kan ook gaan om verschillende aaneensluitende contracten.

- In het GPMI moeten een aantal verplichtingen voor de jongere worden opgenomen.

Het gaat om volgende zaken:

- De jongere verbindt zich er toe de lessen op regelmatige wijze te volgen, deel te nemen aan de examenzittijden en alle noodzakelijke inspanningen te leveren om te slagen.

Hiervan kan enkel afgeweken worden om gezondheids- of billijkheidsredenen.

- De jongere moet zich engageren om:
 - Zijn rechten te laten gelden op studietoelagen
 - De nodige stappen te zetten om te bekomen dat zijn eventuele kinderbijslag en/of onderhoudsgeld rechtstreeks aan hem wordt gestort indien er een relatiebreuk met de ouders is.

⁴² Artikel 21 van het KB

⁴³ Zie ook omzendbrief van 3 augustus 2004 betreffende de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie – studenten en het recht op een leefloon

- De jongere moet zijn werkbereidheid aantonen tijdens de periodes die verenigbaar zijn met zijn studies, tenzij dit niet mogelijk is wegens gezondheids- of billijkheidsredenen.

Let op

Deze voorwaarde moet individueel geval per geval nagegaan worden. Het is bijgevolg onwettig indien het OCMW als regel hanteert dat het recht op leefloon voor elke student gedurende één maand gestopt wordt gedurende de maanden juli en augustus.

- De jongere moet het bewijs leveren van zijn inschrijving voor studies met voltijds leerplan aan een secundaire school, een hogeschool of universiteit.

In de overeenkomst worden de gevolgde studies vermeld, alsook de onderwijsinstelling.

- In het GPMI worden ook een aantal verplichtingen opgenomen waartoe het OCMW zich verbindt.

Het gaat om volgende zaken:

- Het GPMI bepaalt de wijze waarop het OCMW ondersteuning biedt op het vlak van de studies, eventueel in samenwerking met de onderwijsinstelling.

- Het GPMI bepaalt de wijze waarop het OCMW begeleiding biedt aan de jongere in geval van relatiebreuk met zijn ouders, alsook de manier waarop het centrum in overleg met de student een bemiddelende rol kan opnemen.

- De jongere moet het OCMW binnen de zeven werkdagen op de hoogte brengen van zijn examenresultaten.

Op basis daarvan evalueert het OCMW het voorbije studiejaar en de verdere uitvoering van het project.

Bij twijfels omtrent de geschiktheid van de student voor de gevolgde studies kan het OCMW beroep doen op een derde om terzake professioneel advies te vragen.

3. CATEGORIEËN VAN RECHTHEBBENDEN EN HET BEDRAG VAN HET LEEFLOON

3.1. CATEGORIEËN⁴⁴

Het leefloon is een geïndexeerde uitkering die de betrokkene in staat moet stellen om een menswaardig leven te leiden.

Bij het bepalen van de het bedrag van het leefloon wordt rekening gehouden met de gezinssamenstelling van de aanvrager.

Op basis van een sociaal onderzoek bepaalt het OCMW tot welke categorie de aanvrager behoort. De rechthebbenden zijn opgedeeld in 3 categorieën.

Het sociaal onderzoek gaat altijd uit van de feitelijke situatie van de betrokkene, ook wanneer deze verschilt van de administratieve situatie.

⁴⁴ Artikel 14 van de WET

3.1.1. Categorie 1 : Samenwonende personen

- De wet bepaalt wat onder samenwoning moet worden verstaan, namelijk:

1) het onder hetzelfde dak wonen van personen

De aard van de relatie is hier dus niet van belang. Het is mogelijk dat personen samenwonen zonder dat er een affectieve of andere band is, enkel het financieel-economisch aspect is van belang.

2) en die hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen.

Bij de toekenning van het leefloon primeert de feitelijke situatie van de aanvrager. De ontstentenis van inkomsten van de aanvrager van het leefloon en, in voorkomend geval, de vermogenstoestand van de persoon met wie hij onder één dak woont, moeten op individuele wijze worden vastgesteld door het sociaal onderzoek.

Op basis van dat onderzoek en van de vaststelling of de aanvrager van het leefloon uit de samenwoning een economisch-financieel voordeel haalt, beslist het OCMW om een leefloon van alleenstaande, dan wel van samenwonende toe te kennen.

Dit economisch-financieel voordeel kan erin bestaan dat de samenwonende over inkomsten beschikt, die hem toelaten bepaalde kosten te delen, maar ook dat de aanvrager door de samenwoning bepaalde materiële voordelen kan genieten waardoor hij minder uitgaven heeft⁴⁵.

- Om reden dat het recht op maatschappelijk integratie een individueel recht is, kan elke samenwonende persoon zelf aanspraak maken op dit recht indien hij aan de wettelijke voorwaarden voldoet, ongeacht de vorm van zijn eventuele relatie met de andere perso(o)n(en).

⁴⁵ cfr Arrest nr. 176/2001 van 10 november 2011 van het Grondwettelijk Hof; Arrest n°S11.0067.F/1 van 21 november 2011 van het Cassatie Hof.

3.1.2. Categorie 2 : Alleenstaande personen en daklozen waarmee een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie is afgesloten

1) Alleenstaande personen

Alleenstaande personen zijn personen die alleen wonen en die niet tot één van de andere categorie behoren.

2) Dakloze personen⁴⁶

- Een dakloze persoon die tijdelijk en kortstondig opgevangen wordt door een familielid of een vriend en hiermee beperkt in de tijd samenwoont, kan ook aanspraak maken op een leefloon categorie 2 indien er een GPMI is opgemaakt met hem.

De inhoud van het GPMI handelt over de stappen die de betrokkene met hulp van het OCMW zal nemen om een einde te maken aan zijn dakloos-zijn.

- Een dakloze persoon die alleen woont heeft vanzelfsprekend recht op een leefloon categorie 2, ook indien er geen GPMI is opgemaakt (bv. betrokkene leeft op straat).

3.1.3. Categorie 3 : Personen die samenwonen met een gezin te hunnen laste

- De voorwaarde is dat de betrokkene samenwoont met minstens één ongehuwd (cfr. punt 1.3) minderjarig kind dat te zijnen laste is.
Dit hoeft niet het eigen kind van de betrokkene te zijn.

Indien de aanvrager samenwoont met een minderjarige partner kan hij ook aanspraak maken op een leefloon categorie 3 indien de partner nog ten laste is van de aanvrager.

⁴⁶ Artikel 14 van de WET

- Indien de aanvrager samenwoont met een minderjarig kind dat niet getrouwd is en een echtgenoot of levenspartner waarmee hij een feitelijk gezin vormt dekt dit recht mede het recht van deze laatste.⁴⁷

Om gedekt te zijn door dit recht moet de samenwonende partner voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Verblijfsvoorwaarde
- Leeftijdsvoorwaarde
- Niet beschikken over toereikende bestaansmiddelen
- Rechten laten gelden
- Werkbereid zijn indien hij over inkomsten beschikt die lager zijn dan het bedrag dat bepaald is voor een gerechtigde op een leefloon categorie 1

In voorkomend geval kan de partner ook genieten van alle voordelen die voortvloeien uit het recht op maatschappelijke integratie (bv. recht op tewerkstelling, spi-vrijstelling, telefoonkaart, ...) en is er in principe een onder de twee gedeelde betaling van het leefloon⁴⁸.

Indien de aanvrager samenwoont met een minderjarig kind te zijner laste én een partner die niet aan de voorwaarden voldoet, blijft het recht op een leefloon categorie 3 behouden. In dit geval is er echter geen gespreide betaling en kan de partner evenmin genieten van de voordelen die voortvloeien uit het recht

- Het recht op een leefloon categorie 3 blijft behouden indien betrokkene nog samenwoont met andere personen.

⁴⁷ Artikel 14 van de WET

⁴⁸ Artikel 36 van het KB

➤ *Voorbeelden ter verduidelijking:*

Voorbeeld 1

Een gezin samengesteld uit een ouder, een meerderjarig kind en een minderjarig kind.

In deze gezinssamenstelling kan de moeder eventueel aanspraak maken op het leefloon categorie 3.

Het meerderjarig kind kan eventueel aanspraak maken op leefloon voor personen die met één of meerdere personen samenwoont.(categorie 1)

Voorbeeld 2

Een gezin samengesteld uit een ouder, een minderjarig kind en een meerderjarig kind die op haar beurt een minderjarig kind heeft.

In deze hypothese kan de moeder aanspraak maken op het leefloon categorie 3. Zij huisvest inderdaad meerdere kinderen onder wie één minderjarig kind. De meerderjarige dochter die zelf een kind heeft voldoet eveneens aan de voorwaarden om tot categorie 3 te behoren, zij woont immers ook samen met een minderjarig kind te haren laste.

Voorbeeld 3

Een oom die zijn minderjarig neefje te zijnen laste huisvest.

De oom kan eventueel aanspraak maken op het leefloon categorie 3.

Voorbeeld 4

Een koppel samengesteld uit een meerderjarige en een minderjarige.

Indien de meerderjarige de minderjarige te zijnen laste huisvest kan hij/zij eventueel aanspraak maken op het leefloon ten bedrage van het leefloon categorie 3

Voorbeeld 5

Gezin W, samengesteld uit de beide ouders en een minderjarig en meerderjarig kind, woont in bij de ouders van de moeder.

De ouders van gezin W kunnen aanspraak maken op een leefloon categorie 3

Het meerderjarig kind kan aanspraak maken op een leefloon categorie 1

Voorbeeld 6

Meneer X woont samen met zijn meerderjarige dochter.

Meneer X kan aanspraak maken op een leefloon categorie 1

De dochter kan aanspraak maken op een leefloon categorie 1

Voorbeeld 7

Mevrouw Y woont samen met haar minderjarige zoon en haar oom en tante.

Mevrouw Y kan aanspraak maken op een leefloon categorie 3

3.1.4. Enkele specifieke situaties

3.1.4.1. Co-ouderschap en gedeeld ouderschap

Een ouder die feitelijk voor de helft van de tijd (een) kind(eren) ten laste heeft, kan ook voor de helft van de tijd aanspraak maken op een leefloon categorie 3.

Indien het kind meer dan de helft van de maand bij de ouder verblijft, dan heeft deze ouder gedurende de hele maand recht op een leefloon categorie 3 omdat aanvaard wordt dat het kind dan gewoonlijk bij de ouder verblijvend is.

Indien het kind minder dan de helft van de maand bij de ouder verblijft, dan heeft deze ouder enkel gedurende de dagen dat het kind bij hem verblijft recht op een leefloon categorie 3 (pro rata) omwille van de hogere kosten die de betrokkene dan heeft.

3.1.4.2. Jongere op kot

- Indien de jongere tijdens de weekends en verloven naar het ouderlijke huis komt, is de gewoonlijke verblijfplaats nog in het ouderlijke huis: hij kan in deze situatie aanspraak maken op een leefloon categorie 1 – samenwonend met de bewoners van het ouderlijke huis.
- Indien de jongere ook tijdens de weekends en verloven op kot blijft, is de gewoonlijke verblijfplaats van de jongere het kot. Op basis van het sociaal onderzoek in verband met de leefsituatie op kot moet de categorie leefloon voor de jongere vastgesteld worden.

3.1.4.3. Ouder met geplaatst kind⁴⁹

De categorie leefloon wordt bepaald aan de hand van het karakter van de plaatsing:

- Tijdelijke plaatsing: het kind wordt nog beschouwd als zijnde samenwonend en ten laste van de ouder waardoor deze aanspraak kan maken op een leefloon categorie 3.
- Definitieve of langdurige plaatsing: het kind wordt beschouwd als niet langer samenwonend en ten laste van de ouder waardoor deze geen aanspraak kan maken op een leefloon categorie 3.

3.1.4.4. Betrokkene verblijft in een instelling

In deze situatie is geen specifieke categorie voorzien.

In vele gevallen wordt evenwel categorie 2 toegekend omdat de betrokkene niet kan beschouwd worden als een samenwonende persoon wegens het feit dat hij geen gemeenschappelijk huishouden voert met de medebewoners (tijdelijk, niet vrijwillig karakter van de opname).

3.1.4.5. Betrokkene woont samen met iemand die illegaal in het land verblijft⁵⁰

Opdat de rechthebbende op het leefloon die onder hetzelfde dak woont als een illegaal op het grondgebied verblijvende vreemdeling, de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk met hem zou regelen in de zin van artikel 14, §1, 1°, Leefloonwet, moet de uitkeringsgerechtigde, naast de verdeling van de huishoudelijke taken, uit de samenwoning een economisch-financieel voordeel halen.

Op basis van het sociaal onderzoek moet het OCMW nagaan of betrokkene kan beschouwd worden als zijnde gerechtigd op een leefloon categorie 1, een leefloon categorie 2 of een leefloon categorie 3.

⁴⁹ Artikel 22, §1, laatste lid van het K.B.

⁵⁰ Arrest nr. 176/2011 van 10 november 2011 van het Grondwettelijk Hof, arrest nr. 110067 van 21 november 2011 van het Hof van Cassatie

Voorbeeld:

- *Meneer Z woont samen met zijn partner die illegaal in het land verblijft en zijn minderjarige zoon.*

Meneer Z kan aanspraak maken op een leefloon categorie 3 maar het recht dekt niet het recht van zijn partner (voldoet niet aan de verblijfsvoorwaarde)

3.2. BEDRAGEN

Het leefloon wordt uitgedrukt in een forfaitair bedrag per jaar.

Om het bedrag van leefloon per maand te berekenen volstaat het om het jaarbedrag te delen door 12.

De bedragen in artikel 14 van de wet van 26 mei 2002 zijn de niet geïndexeerde basisbedragen. Ze zijn gekoppeld aan de spilindex en telkens deze overschreden wordt, worden de bedragen van het leefloon aangepast.

De nieuwe bedragen gelden vanaf de eerste maand die volgt op de maand waarin het indexcijfer de spilindex bereikt of overschrijdt.

De laatste aanpassing dateert van september 2013.

Bedragen van het leefloon op 1 september 2013
--

	Basisbedrag	Leefloon op jaarbasis op 1 september 2013	Leefloon op maandbasis op 1 september 2013
<u>Categorie 1</u> Samenwonende persoon	€ 4.955,60	€ 6.538,91	€ 544,91
<u>Categorie 2</u> Alleenstaande persoon	€ 7.433,40	€ 9.808,37	€ 817,36
<u>Categorie 3</u> Persoon die samenwoont met een gezin te zijnen laste	€ 9.911,21	€ 13.077,84	€ 1.089,82

Bedragen van het leefloon op 1 september 2015

	Basisbedrag	Leefloon op jaarbasis op 1 september 2015	Leefloon op maandbasis op 1 september 2015
<u>Categorie 1</u> Samenwonende persoon	€ 5.054,71	€ 6.669,69	€ 555,81
<u>Categorie 2</u> Alleenstaande persoon	€ 7.582,07	€ 10.004,54	€ 833,71
<u>Categorie 3</u> Persoon die samenwoont met een gezin te zijnen laste	€ 10.109,43	€ 13.339,39	€ 1.111,62

4. PROCEDURE

4.1. AANVRAAG⁵¹

4.1.1. Indiening van de aanvraag

Het recht op maatschappelijke integratie wordt onderzocht, hetzij

- Ambtshalve: op initiatief van het OCMW zelf

- Op aanvraag van de belanghebbende
In dit geval gebeurt de aanvraag hetzij
 - Mondeling
 - ° de betrokkene meldt zich op de zitdag van het OCMW, of
 - ° de aanvraag wordt ingediend door iemand die de betrokkene hiervoor schriftelijk heeft aangewezen.

 - Schriftelijk door middel van een gewone of aangetekende brief aan het OCMW gericht.

In de praktijk aanvaarden veel OCMW's eveneens een aanvraag via e-mail die moet beschouwd worden als zijnde een mondelinge aanvraag.

⁵¹ Artikel 18 van de WET

4.1.2. Sociale zitdagen⁵²

- Ten einde de mondelinge aanvragen in ontvangst te kunnen nemen organiseert het OCMW zitdagen op welbepaalde dagen, minstens tweemaal per week.
- Deze zitdagen worden bekend gemaakt via een bericht
 - Bij het centrum, en
 - Op de plaats van de gemeentelijke bekendmakingen.
- Het bericht vermeldt het lokaal waar en de dagen en uren waarop de belanghebbende zich kan aanmelden.

4.1.3. Verloop en ontvangstbewijs⁵³

- De aanvraag wordt op de dag van ontvangst zelf chronologisch ingeschreven in het daartoe gehouden register.
- De betrokkene ondertekent het register indien het om een mondelinge vraag gaat.
- Dezelfde dag bezorgt het OCMW betrokkene een ontvangstbewijs. Dit wordt
 - Persoonlijk overhandigd bij een mondelinge aanvraag
 - Naar betrokkene verzonden bij een schriftelijke aanvraag
- Het ontvangstbewijs moet conform de bij het Handvest van de sociaal verzekerde vereiste wettelijke elementen vermelden:
 - De termijn binnen dewelke een antwoord moet worden gegeven op de aanvraag
 - De naam van de maatschappelijk werker die belast is met het dossier.

⁵² Artikel 4 van het KB

⁵³ Artikel 18 van de WET

4.1.4. Hoorrecht⁵⁴

- Tijdens het onderzoek moet het OCMW betrokkene schriftelijk meedelen dat hij het recht heeft om gehoord te worden door het beslissingsorgaan van het centrum vooraleer er een beslissing wordt genomen inzake:
 - Toekenning
 - Weigering
 - Herziening

Van:

- het leefloon
 - een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie
 - het recht op maatschappelijke integratie via een tewerkstelling.
- Het hoorrecht geldt ook indien het OCMW een beslissing neemt over
 - Het nemen van een sanctie ten opzichte van de rechthebbende
 - De terugvordering ten opzichte van de betrokkene die het leefloon heeft genoten.
 - De vermelding inzake het hoorrecht moet uitdrukkelijk en in een voor de betrokkene begrijpelijke taal gebeuren.

Er moet in opgenomen zijn dat betrokkene de mogelijkheid heeft om zich tijdens de hoorzitting te laten bijstaan of vertegenwoordigen door een persoon van zijn keuze.

- Indien de aanvrager schriftelijk vraagt om gehoord te worden, deelt het OCMW hem de plaats en het tijdstip mee waarop hij zal gehoord worden.

⁵⁴ Artikel 20 van de WET en artikel 7 van het KB

4.2. TERRITORIAAL BEVOEGD O.C.M.W

Dit item zal worden in het hoofdstuk 9.

4.3. INFORMATIEPLICHT VAN HET OCMW⁵⁵

- Het OCMW moet aan elke person die dit vraagt informatie verstrekken over zijn rechten en plichten inzake maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon, een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.
- Bovendien is het OCMW verplicht uit eigen beweging alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van een aanvraag of het behoud van een recht.
- Concreet heeft deze informatie betrekking op⁵⁶:
 - 1° De voorwaarden om gerechtigd te zijn op een leefloon, al dan niet gepaard gaand met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie
 - 2° De voorwaarde om gerechtigd te zijn op maatschappelijke integratie door een tewerkstelling
 - 3° De voorwaarden om dit recht te behouden
 - 4° De wettelijke voorwaarden waaronder het OCMW het leefloon kan terugvorderen bij de aanvrager en bij de onderhoudsplichtigen
 - 5° Het bedrag waarop de betrokkene recht zal hebben en de in aanmerking genomen elementen om dit bedrag te bepalen
 - 6° De draagwijdte van de overeenkomst betreffende het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie indien dit wordt opgesteld
 - 7° De mogelijkheid om in beroep te gaan tegen de beslissingen van het OCMW
 - 8° De rechten van de aanvrager indien hij met het OCMW onderhandelt over een arbeidsovereenkomst of over het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie dat leidt naar een dergelijke overeenkomst⁵⁷

⁵⁵ Artikel 17 van de WET

⁵⁶ Artikel 3 van het KB

⁵⁷ zie hoofdstuk 2 ‘Elementen van het recht op maatschappelijke integratie’

9° De verplichting om wijzigingen in de situatie van de betrokkene mee te delen aan het OCMW indien deze een invloed hebben op zijn hoedanigheid van gerechtigde en het toegekende bedrag

- De door het OCMW verstrekte informatie wordt schriftelijk, op basis van de geldende reglementering meegedeeld aan betrokkene.

Wat evenwel de draagwijdte van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie betreft, wordt de informatie mondeling verstrekt.

4.4. HET ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG⁵⁸

4.4.1. Het sociaal onderzoek: algemeen

- Het sociaal onderzoek moet worden verricht door één der volgende personen:
 - Een maatschappelijk werker, of
 - Een gegradueerd verpleegkundige gespecialiseerd in gemeenschapsgezondheid, of
 - Een sociaal verpleegkundige

- Het sociaal onderzoek moet gedateerd en ondertekend zijn door de maatschappelijk werker met vermelding van zijn naam.

- Met het oog op de toekenning van de Staatstoelage moet het sociaal onderzoek het mogelijk maken om bij een controle aan de administratie te bewijzen dat alle wettelijke voorwaarden vervuld zijn inzake het recht van de betrokkene (dossier van betrokkene).

Een gewone algemene vermelding dat het onderzoek werd verricht en dat betrokkene aan de voorwaarden voldoet, volstaat niet.

- Het typeformulier voor het voeren van het sociaal onderzoek dat het OCMW gebruikt wordt opgemaakt door het centrum zelf.

De enige voorwaarde bestaat er in dat het alle elementen bevat die door de regelgeving bepaald zijn.

⁵⁸ Artikel 19 van de WET en Koninklijk besluit betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek verricht overeenkomstig artikel 19, §1, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Zie ook omzendbrief van 18 februari 2014 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek in het kader van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie en in het kader van de maatschappelijke dienstverlening door de OCMW's die overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 april 1965 door de Staat terugbetaald wordt

4.4.2. Het sociaal onderzoek: inlichtingen

- Het formulier dat gebruikt wordt voor het sociaal onderzoek bevat de volgende gegevens⁵⁹:
 - 1) Alle inlichtingen betreffende de identiteit en de materiële en sociale toestand van de betrokkene en van iedere persoon met wie hij samenwoont en met wiens inkomsten het OCMW kan of moet rekening houden.
Deze verklaringen worden door de betrokkene als oprecht en volledig verklaard, gedagtekend en ondertekend.
 - 2) De aangifte van de bestaansmiddelen.
Deze verklaringen worden door de betrokkene als oprecht en volledig verklaard, gedagtekend en ondertekend.
 - 3) De vermelding van het OCMW of de centra die ten opzichte van de betrokkene reeds
 - financieel tussengekomen zijn in de kosten die verbonden zijn aan de inschakeling in het beroepsleven
 - een installatiepremie voor daklozen heeft toegekend
 - toepassing gemaakt hebben van de vrijstelling socio-professionele integratie
 Deze verklaringen worden door de betrokkene als oprecht en volledig verklaard, gedagtekend en ondertekend.
 - 4) De machtiging aan het OCMW gegeven om alle inlichtingen en verklaringen na te zien bij financiële instellingen, instellingen van sociale zekerheid en bij de openbare besturen; onder meer bij de ambtenaren van de Mechanografische Dienst van de Administratie der Directe Belastingen en bij de ontvanger der registratie en domeinen.
 - 5) Het OCMW informeert betrokkene dat dezelfde inlichtingen kunnen ingewonnen worden ten aanzien van iedere persoon met wie hij samenwoont en met wiens inkomsten het OCMW kan of moet rekening houden.

⁵⁹ Artikel 6 van het KB

6) Alle door het OCMW geraadpleegde instellingen antwoorden binnen de 15 dagen.

- Het OCMW kan van de aanvrager eisen dat hij het centrum een officieel attest betreffende zijn onroerend vermogen in het buitenland bezorgt.
- Indien de aanvrager gezondheidsredenen inroept, al dan niet gestaafd door een medisch attest, kan het OCMW de betrokkene onderwerpen aan een medisch onderzoek.
Dit onderzoek gebeurt door een door het OCMW gemachtigde en betaalde geneesheer.
De eventuele reiskosten van de betrokkene zijn ten laste van het centrum.
- Het OCMW brengt de betrokkene op de hoogte dat hij het OCMW op voorhand moet inlichten indien hij vrijwilligerswerk wil doen.

4.5. DE BESLISSING⁶⁰

4.5.1. Periode voor het nemen van een beslissing⁶¹

Het OCMW is verplicht om een beslissing te nemen binnen de 30 dagen

- Na ontvangst van de aanvraag
- Volgend op de dag waarop het ten onrechte aangezochte centrum of instelling van sociale zekerheid de aanvraag heeft doorgezonden naar het bevoegde OCMW

4.5.2. Inhoud van de beslissing⁶²

- Iedere beslissing moet
 - Schriftelijk gebeuren
 - Met reden omkleed worden
Op een afdoende manier gemotiveerd zijn. De motivering heeft betrekking op
 - de feitelijke elementen
 - de juridische elementen
 - Indien de beslissing betrekking heeft op een geldsom zijn volgende vermeldingen eveneens verplicht:
 - het toegekende bedrag
 - de berekeningswijze van het bedrag
 - de regelmaat van de betalingen
- De beslissing moet bovendien volgende vermeldingen bevatten⁶³:
 - 1) De mogelijkheid om een beroep in te stellen bij de bevoegde rechtbank
 - 2) Het adres van de bevoegde rechtbank
 - 3) De termijn om een beroep in te stellen en de wijze waarop dit moet gebeuren

⁶⁰ Artikel 21 van de WET

⁶¹ Artikel 21, § 1, van de WET

⁶² Artikel 21, § 2, van de WET

⁶³ Artikel 21, § 3, van de WET

- 4) De vermelding dat de betrokkene zich kan laten bijstaan gedurende de beroepsprocedure en dat hij geen gerechtskosten moet betalen tenzij het geding roekeloos en tergend is (artikelen 728 en 1017 van het Gerechtelijk Wetboek)
- 5) De referenties van het dossier en van de dienst en de maatschappelijk assistent die het dossier beheert
- 6) De mogelijkheid om opheldering te verkrijgen omtrent de beslissing bij de dienst die het dossier beheert
- 7) Het feit dat het instellen van een beroep de uitvoering van de beslissing niet schorst
- 8) In voorkomend geval, de periodiciteit van de betaling

Indien niet alle verplichte vermeldingen zijn opgenomen in de beslissing gaat de termijn om in beroep te gaan tegen de beslissing niet in.

4.5.3. Kennisgeving en uitwerking

4.5.3.1. Kennisgeving van de beslissing

Nadat de beslissing is genomen wordt deze binnen de acht dagen betekend aan de betrokkene⁶⁴:

- Bij aangetekende zending, of
- Tegen ontvangstbewijs

De datum van de poststempel of van het ontvangstbewijs geldt als bewijs.

4.5.3.2. Uitwerking

- De beslissing betreffende het leefloon ingevolge een door de betrokkene ingediende aanvraag heeft uitwerking op de datum van ontvangst van die aanvraag⁶⁵.

⁶⁴ Artikel 21, § 4, van de WET

⁶⁵ Artikel 21, § 5, van de WET

- Uitzondering:

Wanneer een OCMW een aanvraag ontvangt waarvoor het zich onbevoegd acht, zendt het deze aanvraag over binnen de vijf kalenderdagen aan het volgens hem bevoegd centrum⁶⁶.

Als het OCMW deze termijn gerespecteerd heeft, zal de aanvraag gevalideerd worden op de datum van ontvangst bij het eerste centrum⁶⁷ en zal de beslissing eveneens uitwerking hebben op de datum van ontvangst van die aanvraag⁶⁸.

Indien het OCMW deze termijn van vijf kalenderdagen niet respecteert, moet het centrum het leefloon toekennen binnen de wettelijk gestelde voorwaarden tot de dag van verzending van de aanvraag⁶⁹.

De beslissing van het tweede centrum heeft in dit geval uitwerking vanaf de dag volgend op de datum waarop de aanvraag werd overgemaakt⁷⁰.

4.5.3.3. Overmaking aan POD MI

Elke beslissing wordt ook op een door de Koning bepaalde wijze overgemaakt aan de minister binnen de acht dagen volgend op het einde van de maand waarin deze beslissing werd genomen⁷¹.

⁶⁶ Artikel 21, § 4, van de WET

⁶⁷ Artikel 18, § 4, van de WET

⁶⁸ Artikel 21, § 5, van de WET

⁶⁹ Artikel 18, § 4, van de WET

⁷⁰ Artikel 21, § 5, van de WET

⁷¹ Artikel 21, § 6, van de WET

4.5.4. Beroep⁷²

- Een beroep tegen de beslissing van het OCMW inzake het recht op maatschappelijke integratie kan ingesteld worden door:
 - De betrokkene
 - De minister of zijn afgevaardigde

- Het beroep wordt ingesteld bij de arbeidsrechtbank van de woonplaats van de betrokkene.

- Het beroep moet ingesteld worden binnen een periode van drie maanden, te rekenen vanaf
 - De kennisgeving van de beslissing
 - De vastlegging van het uitblijven van de beslissing; indien het OCMW met andere woorden binnen de periode van 30 dagen geen beslissing heeft genomen.

⁷² Artikel 47 van de WET

4.6. BETALING VAN HET LEEFLOON⁷³

4.6.1. Betalingswijze⁷⁴

- Het OCMW kan de wijze van uitbetaling vrij kiezen:
 - Door middel van een postassignatie waarvan het bedrag betaalbaar is ten huize en in handen van de gerechtigde, of
 - Door middel van een circulaire cheque, of
 - Door middel van een overschrijving

- In het belang van de betrokkene, en mits behoorlijk gemotiveerd in de beslissing, kan de uitbetaling rechtstreeks aan de betrokkene gebeuren.

- Indien de betrokkene gerechtigd is op een leefloon categorie 3 en samenwoont met een echtgenoot of levenspartner wordt het leefloon voor de ene helft uitbetaald aan de begunstigde en voor de andere helft aan de echtgenoot of partner.

Om reden van billijkheid mag een andere verdeling toegepast worden.

Indien één van beide partners niet voldoet aan de voorwaarden is er geen gedeelde betaling maar gebeurt de betaling integraal aan diegene die wel voldoet aan de voorwaarden.

Voorbeeld

De aanvrager die voldoet aan de voorwaarden om gerechtigd te zijn op een leefloon woont samen met een minderjarig kind én een partner zonder inkomsten die niet werkbereid is.

In deze situatie heeft de betrokkene recht op een leefloon categorie maar de betaling van het leefloon zal integraal gebeuren aan de betrokkene; er kan dus geen onder de twee gedeelde betaling gebeuren.

⁷³ Artikel 23 van de WET en de artikelen 36 tot en met 40 van het KB

⁷⁴ Artikel 36 van het KB

- Op het uitbetaald leefloon mogen geen inhoudingen worden verricht voor⁷⁵:
 - Administratieve kosten
 - Onderzoekskosten

4.6.2. Tijdstip van uitbetaling⁷⁶

- Het OCMW kan het tijdstip van uitbetaling van het leefloon zelf bepalen in de beslissing
 - Per maand, per veertien dagen, of per week
 - Hetzij op een vaste datum (bv. elke derde dag van de maand)
 - Hetzij op een vaste dag (bv. elke tweede werkdag na het einde van de maand)
- De eerste betaling moet gebeuren binnen de vijftien dagen van de beslissing.

Indien er voorschotten werden toegekend, wordt het bedrag ervan in mindering gebracht van de sommen toegekend voor de periode waarop zij betrekking hebben.

4.6.3. Verwijlinteresten

- Deze zijn verschuldigd vanaf de eerste dag na de voor de uitbetaling vastgelegde dag.
- De interesten zijn ten laste van het OCMW.

⁷⁵ Artikel 37 van het KB

⁷⁶ Artikel 23 van de WET

4.6.4. Schorsing van de uitbetaling bij verblijf in het buitenland⁷⁷

- De betaling van het leefloon wordt geschorst indien de gerechtigde langer dan één maand in het buitenland verblijft (cfr. punt 1.1 Verblijfsvoorwaarde).
- Het gaat in dit geval om een periode van ononderbroken duur.
- Het OCMW kan beslissen om de betaling toch niet te schorsen wegens uitzonderlijke omstandigheden die dit verblijf wettigen.
- Indien de betrokkene het OCMW voor zijn vertrek verwittigd heeft dat hij langer dan één maand in het buitenland zal vertoeven en de duur en reden gemeld heeft, dan gaat de schorsing in na het verstrijken van de eerste maand van verblijf in het buitenland. Tijdens de eerste maand van het verblijf in het buitenland behoudt de betrokkene het leefloon.

4.6.5. Opschorting van de uitbetaling tijdens de periode van plaatsing⁷⁸

- 1) De uitbetaling van het leefloon wordt opgeschort in volgende gevallen:
 - Bij plaatsing in een instelling van om het even welke aard in uitvoering van een gerechtelijke beslissing op voorwaarde dat deze plaatsing gebeurt op kosten van de overheid (ten laste van de overheid).
 - Tijdens de periode dat de betrokkene een vrijheidsstraf ondergaat EN ingeschreven is op de rol van de strafinrichting.
- 2) De uitbetaling wordt hersteld na de periode van opschorting:
 - Op het einde van de uitvoering van de gerechtelijke beslissing
 - In geval van voorlopige invrijheidsstelling
 - In geval van voorwaardelijke invrijheidsstelling

⁷⁷ Artikel 38 van het KB

⁷⁸ Artikel 39 van het KB

- 3) De uitbetaling gebeurt met terugwerkende kracht voor de periode van opschorting:
- Indien de betrokkene werd vrijgesproken bij een in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing
 - Indien de betrokkene buiten vervolging werd gesteld
 - Indien de betrokkene buiten de zaak werd gesteld

Een voorwaarde is wel dat de betrokkene geen aanspraak kan maken op een schadeloosstelling door de minister van Justitie.

- 4) Indien de betrokkene ingeschreven is/blijft op de rol van de strafinrichting, wordt de betaling van het leefloon opgeschort. Dit betekent dat in volgende gevallen, de betrokkene geen recht op betaling heeft:
- Indien hij onder elektronisch toezicht staat
 - Indien hij geniet van een regime van beperkte hechtenis
 - Indien hij geniet van een regime van beperkte vrijheid

Gedurende de periode dat betrokkene niet op de rol van de strafinrichting staat, heeft hij in principe recht op een leefloon. Dit is bijvoorbeeld het geval gedurende het wachten op een elektronische enkelband.

4.6.6. Uitbetaling van het leefloon in geval van overlijden⁷⁹

In geval de gerechtigde op het leefloon overlijdt, wordt het leefloon waarop hij nog zou gerechtigd geweest zijn en dat hem nog niet werd uitbetaald slechts uitbetaald aan de personen in de hierna bepaalde volgorde:

- 1) Aan de echtgenoot of aan de persoon met wie de gerechtigde een feitelijk gezin vormde op het ogenblik van zijn overlijden;
- 2) Aan de kinderen met wie de gerechtigde leefde op het ogenblik van zijn overlijden;
- 3) Aan iedere andere persoon met wie de gerechtigde leefde op het ogenblik van zijn overlijden;
- 4) Aan de persoon die in de verplegingskosten is tussenbeide gekomen;
- 5) Aan de persoon die de begrafenis kosten heeft betaald.

⁷⁹ Artikel 40 van het KB

4.7. Toekenning van een leefloon met terugwerkende kracht⁸⁰

- In afwijking van de regel dat de beslissing inzake het leefloon uitwerking heeft vanaf de datum van ontvangst van de aanvraag, is het mogelijk dat in bepaalde specifieke situaties een leefloon ambtshalve door het OCMW wordt toegekend met terugwerkende kracht.

Gelet op het feit dat in feite geen sociaal onderzoek in het verleden kan gevoerd worden, kan deze maatregel slechts in uitzonderlijke gevallen toegepast worden.

- Zonder limitatief te zijn, zijn dit mogelijke situaties waarin een leefloon met terugwerkende kracht kan toegekend worden:
 - Een uitvoerbaar vonnis van de arbeidsrechtbank bepaalt dat er een recht met terugwerkende kracht is.
 - De betrokkene was in de onmogelijkheid om zelf een aanvraag te doen en er was ook niemand die hij hiervoor schriftelijk kon aanwijzen.
 - De betrokkene was in de veronderstelling dat hij voldoende bestaansmiddelen had, maar krijgt op een later tijdstip te horen dat hij zijn inkomsten met terugwerkende kracht verliest.

Voorbeeld

Iemand geniet een werkloosheidsuitkering en krijgt op 1/09/2013 bericht dat deze uitkering wordt ingetrokken met ingang van 1/05/2013 en dat hij de ten onrechte uitbetaalde uitkering moet terugbetalen.

Indien betrokkene aan de wettelijke voorwaarden voldoet kan hij aanspraak maken op een leefloon met terugwerkende kracht vanaf 1/05/2013.

Voorwaarde is wel dat de betrokkene zijn aanvraag doet binnen een redelijke termijn sinds het tijdstip hij op de hoogte werd gebracht van zijn inkomstenverlies met terugwerkende kracht (1/09/2013).

⁸⁰ Artikelen 18 en 21, § 5, van de WET

5. BEREKENING VAN DE BESTAANSMIDDELEN

5.1. ALGEMENE PRINCIPES⁸¹

De algemene principes van berekening van de bestaansmiddelen zijn:

1) In aanmerking nemen van alle bestaansmiddelen

Het algemeen principe is dat alle bestaansmiddelen, wat hun aard of oorsprong ook moge zijn, in aanmerking worden genomen, behalve diegene die de Koning uitdrukkelijk heeft vrijgesteld.

Er wordt ook rekening gehouden met alle sociale uitkeringen die de aanvrager ontvangt krachtens de Belgische of buitenlandse wetgeving.

De Koning bepaalt tevens op welke wijze rekening wordt gehouden met de inkomsten van de personen die samenwonen met de aanvrager⁸².

2) In aanmerking nemen van bestaansmiddelen waarover men effectief beschikt

Het gaat om de bestaansmiddelen waarover de aanvrager effectief beschikt.

Een loutere schuldvordering wordt dus niet aanzien als bestaansmiddelen.

Vanzelfsprekend kan het OCMW met terugwerkende kracht wel rekening houden met deze inkomsten indien de betrokkene er later de beschikking over krijgt.

Voorbeeld

Volgens een vonnis heeft een betrokkene recht op onderhoudsgeld voor zichzelf. Indien dit echter niet betaald wordt aan betrokkene mag met het onderhoudsgeld geen rekening gehouden worden voor de berekening van het leefloon.

⁸¹ Artikel 16 van de WET

⁸² Artikel 34 van het KB

3) In aanmerking nemen van netto-bestaansmiddelen

Het gaat om netto-bestaansmiddelen, berekend op jaarbasis.

In geval van beslag op de bestaansmiddelen wegens achterstallig onderhoudsgeld, moet voor de berekening van de bestaansmiddelen uitgegaan worden van de situatie voor het beslag (arrest van het Hof van Cassatie).

De betrokkene was namelijk in staat de bestaansmiddelen te verwerven, maar ze werden in beslag genomen.

Indien er na deze berekening geen recht is op een leefloon, kan het OCMW, indien nodig, het recht op maatschappelijke dienstverlening in het kader van de organieke wet van 8 juli 1976 onderzoeken. Deze is niet vatbaar voor beslag.

4) In aanmerking nemen van bestaansmiddelen op het ogenblik van de aanvraag

De berekening heeft plaats op het ogenblik van de aanvraag, met de bestaansmiddelen geprojecteerd op jaarbasis.

Van zodra er een nieuw element is dat gevolgen heeft op het toegekend bedrag, wordt een nieuwe berekening met een projectie op jaarbasis gemaakt.

De bestaansmiddelen mogen enkel in aanmerking genomen worden gedurende de periode waarop deze middelen betrekking hebben, en dus niet gespreid worden over een langere periode.

Het tijdstip van uitbetalen is dus evenmin van belang

Voorbeeld.

- Een alleenstaande (huidig maandbedrag leefloon: € 817,36) werkt van 1 tot en met 15 september en verdient € 1.000. Indien betrokkene aan de voorwaarden voldoet heeft hij vanaf 16 september recht op leefloon.
- Indien iemand werkt in de maand september en zijn loon pas ontvangt in de maand oktober, dan moeten deze inkomsten in aanmerking genomen worden gedurende de maand september (en niet in oktober).

Het aanvullend leefloon wordt toegekend ten opzichte van het verschil van de bestaansmiddelen van de betrokkene berekend overeenkomstig de reglementering en het voor zijn categorie voorziene bedrag.

Opmerking

Het feit dat betrokkene beschikt over een aanvullend leefloon betekent dat hij de hoedanigheid van leefloongerechtigde bezit, zodat de voordelen verbonden aan dit statuut kunnen worden toegekend (uitreiking van attesten door het OCMW, bv. voor telefoonkaarten, ...)

Daarentegen, wanneer betrokkene werkt in het kader van artikel 60, § 7 van de organieke wet van 8 juli 1976 of in het kader van een activering EN het loon is gelijk aan of hoger dan het bedrag van het leefloon van de categorie waarop hij zou gerechtigd zijn, heeft hij niet meer de hoedanigheid van gerechtigde op een leefloon waardoor hij geen aanspraak kan maken op de voordelen die verbonden zijn aan het statuut van leefloongerechtigde.

Het gaat hier namelijk om een echte arbeidsovereenkomst die betrokkene een loon oplevert.

5.2. VRIJGESTELDE BESTAANSMIDDELEN

5.2.1. Specifieke vrijgestelde bestaansmiddelen⁸³

Voor de berekening van de bestaansmiddelen wordt geen rekening gehouden met:

- a) De hulp verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in het kader van de organieke wet van 8 juli 1976
- b) De gezinsbijslag ten voordele van de (minderjarige en meerderjarige) kinderen:

Voorwaarden: indien de betrokkene

- de hoedanigheid van bijslagtrekkende heeft
- de kinderen opvoedt
- de kinderen volledig of gedeeltelijk ten laste heeft

Opmerkingen:

- De gezinsbijslag bestaat uit:
 - het kraamgeld
 - de adoptiepremie
 - de kinderbijslag
 - de verhoogde wezenbijslag
 - de schoolpremie, een eenmalig bedrag begin september
 - toeslagen: leeftijdstoelagen, sociale toeslagen en toeslag voor gehandicapte kinderen
- Het begrip “ten laste” is een feitelijk begrip
 Voorbeeld: een meerderjarige jongere kan net als zijn ouders met wie hij samenleeft gerechtigd zijn op een leefloon.
- De gezinsbijslag die voor de jongere dient zal toegekend worden aan de ouders. Bijgevolg mag daar geen rekening mee gehouden worden voor de berekening van de bestaansmiddelen,

⁸³ Artikel 22, § 1, van het KB

- noch bij de ouders
- noch bij de jongere omdat hij de bijslag niet zelf te zijnen gunste ontvangt

Gevolgen:

- Uit het voorgaande blijkt dat enkel rekening moet gehouden worden met de gezinsbijslag als bestaansmiddelen wanneer de betrokkene de bijslag zelf te zijnen gunste ontvangt (bv. een meerderjarige student die niet meer bij zijn ouders woont en elders is gedomicilieerd).
- Enkel in de zeldzame gevallen dat een jongere die nog samenwoont met zijn ouders zelf de gezinsbijslag kan ontvangen, kan het OCMW aan de jongere vragen om zijn rechten uit te putten door de gezinsbijslag voor zichzelf aan te vragen (bv. indien de jongere zelf een kind ten laste heeft).
- Ingeval een kind tijdelijk geplaatst wordt, wordt de ouder die de gezinsbijslag ontvangt beschouwd als zijnde degene die het kind opvoedt.
De vrijstelling blijft gedurende deze periode behouden⁸⁴.
- In het geval dat de ouders de gezinsbijslag ontvangen en deze afstaan aan de jongere die elders woont, moet hiermee voor de berekening van het leefloon van de jongere rekening gehouden worden als zijnde een regelmatige gift.⁸⁵

c) Het onderhoudsgeld of het voorschot op de termijn van het onderhoudsgeld dat iemand ontvangt ten gunste van (minderjarige en meerderjarige) kinderen

⁸⁴ Artikel 22, § 1, 2^e lid, van het KB

⁸⁵ Artikel 22, § 1, van het KB

- die ongehuwd zijn
- die ten laste zijn van betrokkene
- indien betrokkene de kinderen opvoedt

Indien een kind tijdelijk geplaatst wordt, wordt de ouder die het onderhoudsgeld ontvangt beschouwd als zijnde degene die het kind opvoedt. De vrijstelling blijft gedurende deze periode behouden⁸⁶.

- d) Het gedeelte van het loon ten laste genomen door de uitgever van PWA-chegues
- voor een bedrag van € 4,10 per niet-ontwaarde PWA-cheque
 - voor werkzaamheden verricht in het kader van een PWA-overeenkomst
 - overeenkomstig de ter zake geldende reglementering

Ook de eventueel eruit voortvloeiende vergoedingen zijn vrijgesteld.

- e) De productiviteits- en aanmoedigingspremies die door de bevoegde overheden voorzien en betaald worden voor de individuele opleidingen in ondernemingen (IBO)
- gedurende maximum 6 maanden

Tijdens een IBO bestaat het loon uit 2 componenten:

- een opleidingsuitkering die betaald wordt door de RVA
- een productiviteitspremie ten laste van de werkgever

De opleidingsuitkering is GEEN premie en moet bijgevolg wel in aanmerking worden genomen voor de berekening van de bestaansmiddelen.

Indien aan de voorwaarden voldaan is, kan de spi-vrijstelling hierop toegepast worden (zie later).

De productiviteitspremie is wel vrijgesteld.

- f) De gewestelijke premies die worden toegekend aan betrokkene voor
- verhuizing

⁸⁶ Artikel 22, § 1, 2^e lid, van het KB

- installatie
- huur

g) het bedrag van de studietoelagen die de specifieke studiekosten dekken, door de Gemeenschappen toegekend aan de betrokkene:

- te zijnen gunste (dus voor zichzelf)
- ten gunste van de kinderen die hij ten laste heeft

Opmerkingen:

- Omdat de Koning tot op heden nog niet heeft bepaald wat onder specifieke studiekosten moet verstaan worden, wordt het volledig bedrag van de studietoelagen vrijgesteld voor de berekening van de bestaansmiddelen.
- Het moet niet gaan om eigen kinderen. Het volstaat dat het ten gunste is van kinderen die de betrokken feitelijk economisch ten laste heeft (bv. grootmoeder voor een kleinkind, een meerderjarige jongere voor zijn/haar minderjarige partner).
- Indien een jongere studies met voltijds leerplan volgt en een stage volgt in het buitenland, dan is de toegekende Erasmusbeurs ook vrijgesteld bij de berekening van de bestaansmiddelen.

h) De toelagen, uitkeringen en bijlagen van de Gemeenschappen voor het onderbrengen van jongeren in een opvanggezin.

Het gaat bv. om jongeren geplaatst ofwel door de jeugdbescherming, ofwel door de jeugd(straf)rechter en waarvoor de gezinnen worden vergoed.

i) De presentiegelden die de betrokkene ontvangt als lid van

- de provincieraad
- de gemeenteraad
- de raad voor maatschappelijk welzijn

j) De niet-regelmatige giften van

- om het even welke instelling

- personen die niet met betrokkene samenwonen **EN** die niet onderhoudsplichtig zijn ten opzichte van betrokkene

Deze voorwaarden moeten samen vervuld zijn.

Voorbeelden

→ *Het bedrag dat iemand elke maand van een vriend krijgt is dus niet vrijgesteld omwille van het regelmatige karakter.*

→ *Het bedrag dat ouders eenmalig aan hun kind hebben gegeven is niet vrijgesteld omdat de ouders onderhoudsplichtig zijn ten opzichte van hun kind*

→ *De toelage die maximaal 1 maal per academiejaar door studentenvoorzieningen van hogescholen en universiteiten wordt uitbetaald, en die elk academiejaar kan worden toegekend op basis van een nieuwe aanvraag en beslissing, wordt beschouwd als een niet-regelmatige gift en is dus vrijgesteld bij de berekening van de bestaansmiddelen.*

De vrijstelling geldt ook indien de eenmalige toelage in verschillende schijven wordt toegekend.

k) De frontstrep- en gevangenschapsrenten.

l) De renten verbonden aan een nationale orde op grond van een oorlogsfeit.

m) De vergoedingen van de Gemeenschappen van de kosten voor de niet-medische hulp en dienstverlening door derden aan een persoon met een verminderd vermogen tot zelfzorg

De door de niet-beroepsmatige zorgverlener ontvangen vergoeding van de zorgbehoevende in het kader van de verstrekte niet-medische hulp en dienstverlening.

- n) De vergoedingen die door de Duitse overheid bij wijze van schadeloosstelling worden betaald voor de gevangenhouding tijdens de tweede wereldoorlog.
- o) Het terugbetaalbaar belastingkrediet.

Het belastingkrediet is een belastingvrije som die per belastingplichtige wordt vastgesteld.

Een zelfde bedrag wordt terugbetaald aan personen die omwille van te lage inkomsten geen belastingen betalen.

Het is dit bedrag dat vrijgesteld is bij de berekening van de bestaansmiddelen.

Het gaat hier dus niet om een teruggave van te veel betaalde belastingen.

Deze moeten namelijk wel in aanmerking genomen worden voor de berekening van het leefloon als zijnde een roerend kapitaal (zie later)⁸⁷.

- p) De forfaitaire vergoeding die betrokkene ontvangt als voogd over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

→ Op voorwaarde dat de voogdij beperkt blijft tot maximaal het equivalent van 2 voltijdse voogdijschappen per jaar.

- q) De vergoedingen die betrokkene ontvangt als hij vrijwilligerswerk doet

→ op voorwaarde dat deze vergoeding het dagmaximum van € 32,71 en het jaarmaximum van € 1.308,38 niet overschrijdt (bedragen voor 2014).

⁸⁷ Artikel 27 van het KB

Indien één van deze voorwaarden niet vervuld is, worden alle inkomsten in aanmerking genomen voor de berekening van het leefloon.

- r) De maandelijkse vergoeding die de stagegever (werkgever) betaalt aan de jonge werkzoekende stagiair in het kader van de instapstages inzake de werkloosheid⁸⁸.

De vrijstelling geldt enkel op het deel dat door de werkgever betaald wordt.

Met de stage-uitkeringen ten last van de RVA moet dus wel rekening gehouden worden bij de berekening van het leefloon.

Indien aan de voorwaarden voldaan is, kan de socio-professionele vrijstelling hierop toegepast worden (zie later).

⁸⁸ Aangevuld door het KB van 17/02/2013 (BS 06/03/2013) dat het KB wijzigt

5.2.2. Bedrag van de forfaitaire vrijstelling per categorie

Een forfaitaire vrijstelling is van toepassing op het bedrag van de bestaansmiddelen die in aanmerking moeten worden genomen met het oog op de toekenning van een aanvullend leefloon⁸⁹.

- Deze vrijstelling wordt pas toegepast nadat alle andere in aanmerking te nemen bestaansmiddelen berekend zijn.
- Op voorwaarde dat de bestaansmiddelen van de betrokkene lager zijn dan het bedrag van de categorie van het leefloon waarop hij gerechtigd is.

Voorbeeld:

Een alleenstaande beschikt jaarlijks over € 9.850 bestaansmiddelen. Betrokkene kan niet genieten van de vrijstelling omdat zijn inkomen hoger is dan € 9.808,37 zijnde het bedrag waarop hij aanspraak zou kunnen maken (bedrag geldend vanaf 1/09/2013).

- De bedrag van de vrijstelling is bepaald per categorie en bedraagt
 - € 155 per jaar voor een samenwonende persoon
 - € 250 per jaar voor een alleenstaande persoon en een dakloze waarmee een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI) is afgesloten
 - € 310 per jaar voor een persoon met een gezin te zijnen laste.
- Deze forfaitaire vrijstelling mag niet toegepast worden op het gedeelte van het loon dat aan de PWA-werknemer wordt uitbetaald en dat boven het bedrag van € 4,10 ligt (zijnde het vrijgestelde gedeelte).

Voorbeeld:

Een alleenstaande persoon geniet een sociale uitkering van € 500 per maand.

Categorie alleenstaande: € 9.808,37 (bedrag vanaf 1/09/2013)

Berekening: Bestaansmiddelen: $500 \times 12 = € 6.000$ op jaarbasis

$9.808,37 - (6.000 - 250) = € 4.058,37$

⁸⁹ Artikel 22, § 2, van het KB

5.2.3. De socio-professionele vrijstelling

5.2.3.1. Vrijstelling van de inkomsten verworven in het kader van de socio-professionele integratie (spi-vrijstelling)⁹⁰ (gewone vrijstelling)

1) Voorwaarden om van de spi-vrijstelling te genieten

Bij de berekening van de bestaansmiddelen wordt geen rekening gehouden met een forfaitair maandelijks bedrag dat betrokkene verdient indien :

- Hij als leefloongerechtigde begint te werken
 - De vrijstelling kan dus niet toegepast worden indien de betrokkene al aan het werk was en daarna gerechtigd wordt op een leefloon.
 - De vrijstelling kan eveneens toegepast worden indien betrokkene als leefloongerechtigde
 - Een zelfstandige activiteit aanvat
 - Interim-arbeid begint uit te voeren
- Hij een beroepsopleiding aanvat of verderzet
 - De vrijstelling kan daarentegen wel toegepast worden indien de betrokkene al een beroepsopleiding volgde en daarna gerechtigde wordt op een leefloon.
 - De vrijstelling moet ook toegepast worden op de opleidingspremie die betrokkene ontvangt bij het volgen van een opleiding bij de VDAB, FOREM en ACTIRIS.
 - De vrijstelling moet ook toegepast worden op de opleidingsuitkering die wordt uitbetaald door de RVA in het kader van een IBO-opleiding (aangezien deze uitkering in aanmerking moet genomen worden voor de berekening van het leefloon).

⁹⁰ Artikel 35 van het KB

- De vrijstelling moet eveneens toegepast worden op de stage-uitkering die wordt uitbetaald door de RVA in het kader van een instapstage (aangezien deze uitkering in aanmerking moet genomen worden voor de berekening van het leefloon).

De vrijstelling geldt eveneens voor de echtgenoot of de levenspartner van de gerechtigde op een leefloon categorie 3 mits deze aan de voorwaarden voldoet.

2) Bedrag van de spi-vrijstelling

	Basisbedrag op maandbasis	Bedrag op maandbasis op 01/12/2012	Bedrag op jaarbasis op 01/12/2012
Gewone vrijstelling	€ 177,76	€ 234,55	€ 2.814,60

Hoe moet die vrijstelling worden opgenomen in de berekening van de bestaansmiddelen ?

Zie hier de 5 stappen die u moet volgen:

a. Bepalen van het maandelijks bedrag dat de betrokkene geniet

$$1. \left(\frac{\text{maandelijks verdiend bedrag}}{\text{aantal dagen gewerkt tijdens de maand}} \right) \times \text{aantal dagen in de maand} = \text{Maandelijks bedrag}$$

$$2. \text{Maandelijks bedrag} - \text{maandelijkse spi} - \text{vrijstelling } \text{€}234,55 =$$

Het in aanmerking te nemen maandelijks bedrag

Indien het in aanmerking te nemen maandelijks bedrag hoger is dan het maandelijks bedrag van de categorie, dan zal er geen maandelijks aanvullend leefloon toegekend worden en zal de spi-vrijstelling niet worden toegepast.

Indien het in aanmerking te nemen maandelijks bedrag lager is dan het maandelijks bedrag van de categorie, dan volgt de 3de stap .

b. Omzetten naar een jaarlijkse basis

3. *Het in aanmerking te nemen maandelijks bedrag* $\times 12 =$
Het in aanmerking te nemen jaarlijks bedrag
4. *Jaarlijks bedrag van de categorie – (Het in aanmerking te nemen jaarlijks bedrag – vrijstelling per categorie) = Jaarlijk bedrag aanvullend leefloon*
5. $\frac{\text{Jaarlijks bedrag aanvullend leefloon}}{365} \times \text{aantal gewerkte dagen tijdens de maand} =$
Maandelijks bedrag aanvullend leefloon

Bijvoorbeeld

Meneer is alleenstaande en heeft gewerkt van 17 tot en met 30 september en ontvangt 460€

Voor de periode van 1 tot en met 16 september: leefloon: $817,36 \times 16/30 = € 435,93$

Voor de periode van 17 tot en met 30 september : heeft hij recht op een aanvullend leefloon ?

1. $\left(\frac{460€}{14}\right) \times 30 = € 985,71$
2. $€ 985,71 - € 234,55 = € 751,16$
3. $€ 751,16 \times 12 = € 9.013,92$
4. $€ 9.808,37 - (€ 9.013,92 - 250) = € 1044,45$
5. $\frac{€ 1044,45}{365} \times 14 = € 40,06$

Voor de maand september zal Meneer een leefloon van $€ 435,93 + € 40,06 = € 475,99$ ontvangen.

3) Duur van de spi-vrijstelling

Vanaf 1 oktober 2014⁹¹, blijft de spi-vrijstellingsperiode zoals vroeger behouden op 3 jaar. Maar deze vrijstellingstermijn van 3 jaar kan vanaf nu worden opgebouwd binnen een periode van 6 jaar die aanvangt op de eerste dag waarop de vrijstelling wordt toegekend en eindigt 6 jaar later.

Voor deze wijziging betrof het een ononderbroken periode van 3 jaar.

a. Wanneer begint de spi-vrijstellingsperiode ?

De vrijstelling geldt voor een periode te rekenen vanaf:

- De datum dat de betrokkene als leefloongerechtigde begint te werken
- De datum dat de betrokkene als leefloongerechtigde een beroepsopleiding aanvat
- De datum dat betrokkene gerechtigd wordt op een leefloon indien hij reeds een beroepsopleiding volgde

Indien het recht op leefloon onderbroken wordt (wegens tijdelijk te hoge inkomsten) kan de SPI-vrijstelling opnieuw toegepast worden indien de vrijstelling bij de aanvang van dezelfde tewerkstelling ook kon toegepast worden.

Voorbeeld

Betrokkene is gerechtigd op een leefloon als alleenstaande (€ 817,36 per maand) sedert 01.02.2013.

Hij begint op 01.04.2013 deeltijds te werken en verdient een maandloon van € 900.

Er is recht op een aanvullend leefloon (zie hierboven).

Gedurende de maand juli moet betrokkene 1 maand voltijds werken en verdient hij € 1.500. Het leefloon wordt gestopt wegens te hoge inkomsten.

Vanaf augustus werkt de betrokkene opnieuw deeltijds met een maandloon van € 900.

Omdat het gaat om een doorlopende tewerkstelling en er bij de aanvang toepassing kon gemaakt worden van de spi-vrijstelling, mag deze opnieuw

⁹¹ Artikel 35 van het KB zoals gewijzigd door het Koninklijk Besluit van 25 april 2014

toegepast worden. Betrokkene heeft dus opnieuw recht op een aanvullend leefloon.

b. Welke dagen worden er in aanmerking genomen ?

Om het aantal werkdagen te tellen, neemt men de periode waarin de betrokkene tewerkgesteld is, inclusief de weekends en dit ongeacht welk werkregime de betrokkene gedurende de hele maand heeft.

Bijvoorbeeld :

- *Een persoon is voltijds tewerkgesteld : art. 35 wordt op hele maand toegepast, zelfs als hij niet tijdens het weekend werkt.*
- *Een persoon heeft een arbeidscontract waardoor enkel op zaterdagen en zondagen werkt : dit is haar permanent werkregime : men berekent de bestaansmiddelen en de toepassing van art. 35 §1 op de hele maand*
- *Een persoon heeft een kort interimcontract « one shot » 4 dagen van 5.10 t.e.m. 8.10.*

Hij heeft recht op het volledige leefloon dat voor zijn categorie geldt gedurende de periode van 1.10 t.e.m. 4.10, omdat hij dan niet werkt.

Van 5.10 t.e.m.8.10 moet men, indien zijn loon dit toestaat, art. 35 voor enkel deze vier dagen toepassen.

Van 9.10 t.e.m. 31.10, werkt hij niet meer en heeft hij recht op het volledige leefloon voor zijn categorie en dit pro rata het aantal dagen.

- *Een persoon werkt regelmatig op interimbasis gedurende 3 maanden : hij bevindt zich in een « duurzaam proces van interimtewerkstelling ». Zelfs indien hij enkele dagen of periodes niet werkt, berekenen we het inkomen per volledige maand voor wat betreft de toepassing van art. 35 §1. (Cfr. de voorbeelden opgenomen in puntje 5.3.2.)*

Indien de betrokkene mutualiteitsvergoedingen ontvangt, beschouwt men hem niet langer als ten laste van zijn werkgever. Bijgevolg kan men dan ook de

vrijstelling niet meer toepassen op de dagen die ten laste werden genomen door de mutualiteit (hetzelfde voor de arbeidsongevallenvergoedingen).

c. Hoe moet de overgangperiode geregeld worden ?

Er worden overgangsmaatregelen voorzien voor leefloongerechtigden wiens vrijstellingsperiode een aanvang kende voor 1 oktober 2014 en die hun vrijstellingstermijn van 3 jaar nog niet bereikt hebben. Leefloongerechtigden die zich in een dergelijke situatie bevinden, hebben recht op de resterende termijn van de vrijgestelde periode onder de nieuwe voorwaarden die voortaan gelden voor personen die vanaf 1 oktober 2014 voor het eerst van de vrijstelling genieten.

Dit betekent concreet dat op 1 oktober 2014 voor deze personen een stand van zaken opgemaakt moet worden. Het saldo van de vrijstellingstermijn zal daarbij moeten worden vastgesteld. Voor het bepalen van dit saldo moet in de eerste plaats de termijn berekend worden waarin men al van de vrijstelling genoten heeft. Daartoe begint men te rekenen vanaf de datum waarop de vrijstelling voor het eerst werd toegekend (=eerste dag van arbeid of opleiding) en dit tot 1 oktober 2014. Deze termijn moet vervolgens van de termijn van 3 jaar worden afgetrokken. Het resultaat is het resterende saldo van de vrijstellingsduur.

De termijn van 6 jaar begint te lopen op de eerste dag waarop de betrokkene voor het eerst van het voordeel van de spi-vrijstelling genoten heeft en loopt 6 jaar later ten einde. De termijn van 6 jaar begint met andere woorden NIET te lopen op 1 oktober 2014.

Het programma NovaPrima zal de situatie voor alle betrokken rechthebbenden initialiseren. NovaPrima zal de datum van de eerste vrijstelling berekenen, evenals het aantal in gans België reeds opgebruikte dagen (want voor het leefloon wordt de berekening per dag en niet in maanden gedaan). De OCMW's moeten dus niets doen. Alles gebeurt automatisch door middel van een omrekeningsprogramma.

Voorbeeld

Een persoon ontvangt een leefloon en begint op 1 april 2012 te werken. Hij werkt van:

- 1 april 2012 tot en met 30 september 2012 (6 maanden)*
- 15 december 2012 tot en met 14 juni 2013 (6 maanden)*
- 1 september 2013 tot en met 31 december 2013 (4 maanden)*
- 1 februari 2014 tot en met 31 maart 2014 (2 maanden).*

Oude procedure

De termijn begint te lopen op 1 april 2012 en eindigt 3 jaar later, met name op 31 maart 2015. De betrokkene zal dus op 1 oktober 2014 nog 6 maanden kunnen laten gelden.

Overgangperiode en nieuwe procedure

De termijn begint te lopen op 1 april 2012 en loopt 6 jaar later op 31 maart 2018 ten einde.

Op 1 oktober 2014 kan de betrokkene nog 6 resterende maanden laten gelden en dit gedurende een periode die loopt tot 31 maart 2018. Het gaat dus om de nieuwe voorwaarden bepaald door artikel 35, § 1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie. Vanaf 1 oktober 2014 worden enkel de periodes waarin de betrokkene effectief gewerkt heeft of een opleiding heeft gevolgd in rekening gebracht bij het vaststellen van de vrijstellingstermijn.

4) Limiet van de toepassing van de spi-vrijstelling

- De vrijstelling kan enkel toegepast worden indien betrokkene na toepassing ervan nog verder gerechtigd is op een aanvullend leefloon.

Het inkomen mag hoger zijn dan het leefloonbedrag van de categorie waarop hij gerechtigd is, maar moet na toepassing van de vrijstelling wel lager zijn.

Vanzelfsprekend moeten hierbij ook de andere bestaansmiddelen in aanmerking genomen worden om na te gaan of het uiteindelijk bedrag van de bestaansmiddelen lager is dan het leefloonbedrag van de categorie waarop hij gerechtigd is.

Voorbeeld:

Betrokkene is gerechtigd op een leefloon als alleenstaande (€ 817,36 per maand).

Hij begint deeltijds te werken en verdient een maandloon van € 900.

Berekening:

$$900 - 234,55 = 665,45 < 817,36$$

$$665,45 \times 12 = 7.985,40 \text{ inkomsten op jaarbasis}$$

$$9.808,37 - (7.985,40 - 250) = € 2.072,97$$

Indien het inkomen van betrokkene na toepassing van de spi-vrijstelling lager is dan het leefloonbedrag van de categorie waarop hij gerechtigd is, moet vervolgens op dit inkomen de jaarlijkse forfaitaire vrijstelling toegepast worden. Deze is voorzien in artikel 22, § 2, van het koninklijk besluit van 11/7/02.

- De vrijstelling mag niet toegepast worden op het niet-vrijgestelde gedeelte van het loon dat aan de betrokkene wordt betaald in het kader van zijn PWA-activiteiten.

5) Verplichte toepassing voor het OCMW

De vrijstelling is een recht voor betrokkene indien hij aan de voorwaarden voldoet. Het OCMW moet dit dan ook toepassen bij de berekening van het leefloon.

5.2.3.2. Vrijstelling van de inkomsten uit artistieke activiteiten

1) Voorwaarden om van de vrijstelling te genieten

Het gaat om een specifieke variant op de spi-vrijstelling door een vrijstelling toe te passen op de inkomsten uit een artistieke activiteit waarvan de prestaties onregelmatig zijn⁹².

Voorbeelden van de creatie en de vertolking van artistieke werken zijn

- Audiovisuele en beeldende kunsten
- Muziek
- Literatuur
- Spektakelbedrijf
- Decorontwerp
- Choreografie

De vrijstelling geldt eveneens voor de echtgenoot of de levenspartner van de gerechtigde op een leefloon categorie 3 mits deze aan de voorwaarden voldoet.

2) Bedrag van de vrijstelling

	Basisbedrag op jaarbasis	Bedrag op jaarbasis op 01/12/2012
Vrijstellingen uit artistieke activiteiten	€ 2.133,12	€ 2.814,65

⁹² Artikel 35, § 1, 2^e lid, van het KB

3) Duur van de vrijstelling

De vrijstelling geldt voor een ononderbroken periode van 3 jaar, te rekenen vanaf de datum dat betrokkene als leefloongerechtigde voor het eerst beschikt over inkomsten uit een artistieke activiteit.

Voorbeeld

Een kunstschilder is gerechtigd op een leefloon categorie 2 sinds 01.02.2013 en

- *Verkoopt op 01.05.2013 een schilderij voor € 1.000*
- *Verkoopt op 01.10.2013 een schilderij voor € 2.500*
- *Verkoopt op 01.09.2015 een schilderij voor € 2.000*

Berekening: de vrijstelling start op 01.05.2013 met volgende periodes

- *Periode van 01.05.2013 tot 30.04.2014: maximale vrijstelling € 2.814,65*
- *Periode van 01.05.2014 tot 30.04.2015: maximale vrijstelling € 2.814,65*
- *Periode van 01.05.2015 tot 30.04.2016: maximale vrijstelling € 2.814,65*

- *Eerste periode: 01.05.2013 volledige vrijstelling van € 1.000*

Restvrijstelling: $2.814,65 - 1.000 = 1.814,65$

01.10.2013 gedeeltelijke vrijstelling

$2.500 - 1.814,65 = 685,35$ in aanmerking te nemen

bestaansmiddelen gedurende 1 jaar vanaf datum van de verkoop van dit schilderij

$9.808,37 - (685,35 - 250) = € 9.373,02$

- *Tweede periode: geen verkoop*
- *Derde periode : 01.09.2015 volledige vrijstelling van € 2.000*

4) Verplichte toepassing voor het OCMW

De vrijstelling is een recht voor betrokkene indien hij aan de voorwaarden voldoet. Het OCMW moet dit dan ook toepassen bij de berekening van het leefloon.

Enige uitzondering is indien de betrokkene zelf vraagt om de vrijstelling niet toe te passen omdat hij er bv. geen belang bij heeft dat de periode meteen zou ingaan.

5.2.3.3. Vrijstelling voor jongeren die studies met voltijds leerplan volgen⁹³

1) Voorwaarden om te genieten van de vrijstelling voor jongeren die studies met een voltijds leerplan volgen.

Om het opdoen van beroepservaring te bevorderen en de zelfstandigheid te vergroten wordt bij de berekening van de bestaansmiddelen geen rekening gehouden met een forfaitair maandelijks bedrag dat de jongere verdient indien

- Hij studies met voltijds leerplan volgt in een door de Gemeenschappen erkende, ingerichte of gesubsidieerde instelling

EN

- Er met hem een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI) is afgesloten

De spi-vrijstelling geldt enkel voor iemand die studies met voltijds leerplan volgt én jonger is dan 25 jaar op het moment dat hij gerechtigd is op een leefloon.

In dit geval kan de vrijstelling wel verder toegepast worden nadat betrokkene 25 jaar is geworden.

Deze spi-vrijstelling kan niet toegepast worden indien de student al 25 jaar is op het moment dat hij leefloongerechtigd is.

Deze spi-vrijstelling geldt ook indien de betrokkene reeds werkte als student vooraleer gerechtigd te zijn op een leefloon.

Het gaat hier namelijk om het bevorderen van het opdoen van werkervaring en het stimuleren van de zelfstandigheid van de student.

Deze spi-vrijstelling geldt niet enkel indien de betrokkene een studentenjob uitoefent, maar eveneens wanneer hij inkomsten verwerft in het kader van zijn

⁹³ Artikel 35, § 2, van het KB

studies (bv. bij het volgen van deeltijds beroepssecundair onderwijs, een middenstandsopleiding,...)

De vrijstelling geldt eveneens voor de echtgenoot of de levenspartner van de gerechtigde op een leefloon categorie 3 mits deze aan de voorwaarden voldoet.

2) Bedrag van de vrijstelling

Vrijstelling voor jongeren die studies met voltijds leerplan volgen	Basisbedrag op maandbasis	Bedrag op maandbasis op 01/12/2012	Bedrag op jaarbasis op 01/12/2012
- indien de jongeren niet geniet van een studiebeurs	€ 177,76	€ 234,55	€ 2.814,60
- indien de jongere geniet van een studiebeurs van de Gemeenschappen ⁹⁴	€ 49,58	€ 65,42	€ 785,04

3) Duur van de vrijstelling

De vrijstelling geldt gedurende de hele periode waarvoor het geïndividualiseerd project is afgesloten.

Concreet betekent dit dus dat de vrijstelling geldt gedurende de hele duur van de studies met voltijds leerplan die gedekt is door het GPMI.

4) Limiet van de toepassing van de spi-vrijstelling

De vrijstelling kan enkel toegepast worden indien betrokkene na toepassing ervan nog verder gerechtigd is op een aanvullend leefloon.

Het inkomen mag hoger zijn dan het leefloonbedrag van de categorie waarop hij gerechtigd is, maar moet na toepassing van de vrijstelling wel lager zijn.

⁹⁴ Cfr. artikel 22, § 1ste, punt g), van het KB

Vanzelfsprekend moeten hierbij ook de andere bestaansmiddelen in aanmerking genomen worden om na te gaan of het uiteindelijk bedrag van de bestaansmiddelen lager is dan het leefloonbedrag van de categorie waarop hij gerechtigd is.

5) Verplichte toepassing voor het OCMW

De vrijstelling is een recht voor betrokkene indien hij aan de voorwaarden voldoet. Het OCMW moet dit dan ook toepassen bij de berekening van het leefloon.

6) Invloed van de studiebeurs

Indien nog niet geweten is of betrokkene gedurende de periode van tewerkstelling al dan niet zal genieten van een studiebeurs, moet de hoogste vrijstelling toegepast worden.

Indien betrokkene met terugwerkende kracht toch geniet van een studiebeurs tijdens de periode van tewerkstelling moet met terugwerkende kracht de kleinste vrijstelling toegepast worden en het te veel uitbetaalde leefloon teruggevorderd worden.

5.2.3.4. Is cumulatie tussen de verschillende spi-vrijstellingen mogelijk?

- Het is niet mogelijk de spi-vrijstelling als werkende of een opleiding volgend ('gewone' vrijstelling), te cumuleren met de spi-vrijstelling in het kader van een artistieke activiteit.

Indien betrokkene gedurende 3 jaar genoten heeft van de 'gewone' vrijstelling kan hij niet meer genieten van de vrijstelling artistieke activiteit. Andersom is net hetzelfde.

- Een student die geniet van de spi-vrijstelling gedurende zijn studies⁹⁵ kan na het beëindigen van zijn studies nog genieten van de 'gewone' spi-vrijstelling gedurende een periode van 3 jaar indien hij begint te werken en aan de voorwaarden voldoet⁹⁶.

⁹⁵ Artikel 35, § 2, van het KB

⁹⁶ Artikel 35, § 1, van het KB

5.3. BEROEPSINKOMEN

5.3.1. Algemeen

- 1) Wanneer de aanvrager een beroepsactiviteit verricht, wordt rekening gehouden met het netto-beroepsinkomen⁹⁷.
- 2) Indien het gaat om iemand die een zelfstandige activiteit uitoefent moeten de netto-inkomsten berekend worden na aftrek van zijn onkosten en sociale bijdragen.
- 3) Het inkomen dat voorkomt uit een bedrijfsafstand wordt niet beschouwd als beroepsinkomen⁹⁸. Hiermee wordt rekening gehouden als een afstand van goederen⁹⁹.
- 4) Als de aanvrager de beroepsarbeid als zelfstandige van zijn overleden echtgenoot verderzet, wordt het inkomen dat de overledene heeft verworven in de loop van het referentiejaar dat voor de vaststelling van het inkomen in aanmerking wordt genomen, geacht door de aanvrager verworven te zijn¹⁰⁰.

5.3.2. Inkomsten uit interim-arbeid

Indien de betrokkene een proces van tewerkstelling via interim-arbeid start, worden de inkomsten in aanmerking genomen gedurende de hele periode die gedekt wordt door deze manier van werken, inbegrepen de niet gewerkte dagen.

Het feit of betrokkene al dan niet van werkgever verandert gedurende deze periode is hierbij van geen belang.

⁹⁷ Artikel 24, § 1, van het KB

⁹⁸ Artikel 24, § 1, van het KB

⁹⁹ Artikel 28 tot en met 32 van het KB

¹⁰⁰ Artikel 24, § 2, van het KB

De berekeningswijze gebeurt op dezelfde wijze als bij andere beroepsinkomsten.

Voorbeeld

Een alleenstaande leefloongerechtigde start een proces van tewerkstelling via interim-arbeid op 17 september en blijft dit de rest van het jaar verder doen.

Overzicht van de gewerkte dagen en het netto-loon in september en oktober:

1)	17 tot 22 september	€ 250
2)	25 en 26 september	€ 120
3)	28 september	€ 90
4)	6 en 7 oktober	€ 270
5)	11 oktober	€ 110
6)	19 tot 23 oktober	€ 640
7)	27 tot 29 oktober	€ 190

Berekeningswijze

1) September:

- periode van 1 tot en met 16 september: recht op leefloon: $817,36 \times 16/30 = € 435,93$
- periode van 17 tot en met 30 september : totaal inkomsten = € 460

Inkomsten op maandbasis: $460 : 14 \text{ dagen} \times 30 = € 985,71$

SPI-vrijstelling: $985,71 - 234,55 = € 751,16$

Inkomsten op jaarbasis: $751,16 \times 12 = € 9.013,92$

Berekening leefloon op jaarbasis: $9.808,37 - (9.013,92 - 250) = € 1.044,45$

Berekening leefloon voor de periode van 17 tot en met 30 september:

$1.044,45 : 365 \text{ dagen} \times 14 = € 40,06$

2) Oktober:

Periode van 1 tot en met 31 oktober : totaal inkomsten op maandbasis = € 1.210

Er is geen toepassing mogelijk van SPI-vrijstelling

Geen recht vanaf 1 oktober wegens te hoge inkomsten

5.3.3. Maaltijdcheques

De waarde van een maaltijdcheque bestaat uit 2 delen, met name een werknemersbijdrage en een werkgeversbijdrage.

Het deel van het loon moet beschouwd worden als een beroepsinkomen waarmee rekening moet gehouden worden.

5.3.4. Vakantiegeld

De algemene regel is ook hier van toepassing: het vakantiegeld moet in aanmerking worden genomen gedurende de periode waarop het vakantiegeld betrekking heeft, en dus niet op het moment van uitbetaling.

Er bestaan 2 mogelijkheden:

- 1) Het vakantiegeld heeft betrekking op een periode in de toekomst: er moet rekening mee gehouden worden op het moment dat betrokkene vakantie neemt.

Voorbeeld:

Een alleenstaande krijgt bij uitdiensttreding € 500 vakantiegeld

Hij krijgt in december minder werkloosheidsuitkering omdat hij in die maand (verplicht) verlof neemt.

De betrokkene zal geen aanspraak kunnen maken op een leefloon in december omdat moet rekening gehouden worden met het vakantiegeld.

- 2) Het vakantiegeld heeft betrekking op een periode uit het verleden:

- De betrokkene had gedurende die periode geen recht op een leefloon. Het vakantiegeld moet voor de berekening van het leefloon in aanmerking worden genomen als zijnde een roerend kapitaal.¹⁰¹

¹⁰¹ Artikel 27 van het KB

- betrokkene had gedurende die periode recht op een aanvullend leefloon bij de inkomsten uit de tewerkstelling.

Het uitbetaalde leefloon moet tot beloop van het vakantiegeld teruggevorderd worden van de betrokkene omdat hij de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode dat hij genoot van het leefloon.

5.3.5. Eindejaarstoelage

De eindejaarstoelage moet voor de berekening van het leefloon in aanmerking worden genomen als zijnde een roerend kapitaal.¹⁰²

5.3.6. Opzegvergoeding

De algemene regel is ook hier van toepassing: de opzegvergoeding moet in aanmerking worden genomen gedurende de periode waarop de opzegvergoeding betrekking heeft.

Voorbeeld

Betrokkene wordt met ingang van 1 september ontslagen. Hij ontvangt een opzegvergoeding van € 3.600 voor de volgende 3 maanden (september, oktober en november).

Op 20 oktober doet hij een aanvraag leefloon: hij heeft geen recht omdat hij over voldoende inkomsten beschikt (€ 1.200 per maand). In principe heeft betrokkene dus recht op een leefloon vanaf 1 december.

¹⁰² Zie artikel 27 van het KB

5.3.7. Inkomsten uit vakantiewerk

De algemene regel is ook hier van toepassing: de inkomsten uit vakantiewerk moeten in aanmerking worden genomen gedurende de periode waarop deze inkomsten betrekking hebben.

Deze inkomsten mogen dus niet gespreid worden over een langere periode.

Voorbeeld

Een student doet vakantiewerk van 16 juli tot en met 15 augustus en verdient gedurende deze periode €1.500.

Berekening leefloon voor de maanden juli en augustus:

- *recht leefloon tot en met 15 juli*
- *stopzetting leefloon van 16 juli tot en met 15 augustus*
- *recht leefloon vanaf 16 augustus*

5.3.8. Vergoeding als onthaalouder

Deze vergoeding is niet expliciet vrijgesteld, en moet dus als bestaansmiddel in aanmerking worden genomen bij de berekening van het leefloon.

Toch wordt algemeen aanvaard dat een deel van de vergoeding uitdrukkelijk dient als compensatie voor de gemaakte kosten (maaltijden, speelgoed, ...) en dus vrijgesteld is.

Op basis van het sociaal onderzoek bepaalt het OCMW welk gedeelte van de vergoeding kan aanzien worden als onkostenvergoeding en welk gedeelte moet aanzien worden als in aanmerking te nemen bestaansmiddelen.

Zelfstandige onthaalouders volgen voor de berekening van de bestaansmiddelen het statuut van zelfstandigen.

5.3.9. Schadeloosstelling in geval van een ongeval

Indien iemand een vergoeding ontvangt ingevolge een ongeval mag niet de hele vergoeding in aanmerking genomen worden voor de berekening van het leefloon. Er mag enkel rekening gehouden worden met het in het vonnis vermelde gedeelte van de vergoeding dat overeenkomt met het inkomensverlies van betrokkene.

Indien de betrokkene gedurende de periode van inkomensverlies recht had op een leefloon, wordt dit teruggevorderd tot beloop van de vergoeding die overeenkomt met het inkomensverlies omdat hij de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode van het leefloon.

Indien de betrokkene gedurende de periode van inkomensverlies geen recht had op een leefloon wordt de vergoeding die overeenkomt met het inkomensverlies in aanmerking genomen als zijnde een roerend kapitaal.

Met de andere vergoedingen mag geen rekening gehouden worden als inkomsten: materiële schade (medische kosten en andere), morele schadevergoeding,

Deze vergoedingen compenseren enkel een kapitaalsverlies van betrokkene en kunnen bijgevolg niet als inkomsten beschouwd worden.

5.3.10. Vervangingsinkomen

Indien de betrokkene geniet van een vervangingsinkomen (bv. ziektevergoeding) wordt er voor de berekening van het leefloon als volgt rekening gehouden met deze inkomsten:

- Op maandbasis: dagbedrag x 26
- Op jaarbasis : dagbedrag x 312 (of 313)

5.3.11. Verplaatsingskosten en kilometervergoeding

De tegemoetkoming die de betrokkene ontvangt voor de verplaatsingskosten en kilometervergoeding in het kader van een tewerkstelling en/of opleiding worden niet als inkomsten beschouwd, maar zijn te beschouwen als een vergoeding voor de gemaakte kosten waardoor deze bij de berekening van het leefloon niet in aanmerking worden genomen voor de berekening van de bestaansmiddelen.

De vrijstelling geldt zowel voor de werkelijk gemaakte kosten als voor de forfaitaire vergoeding die de betrokkene ontvangt.

5.4. ONROERENDE GOEDEREN

5.4.1. Berekeningswijze¹⁰³

- 1) De berekening gebeurt op basis van het niet-geïndexeerd kadastraal inkomen van elk onroerend goed.
- 2) De betrokkene is eigenaar of vruchtgebruiker van het goed.
Dit betekent dat er geen rekening gehouden wordt met goederen die betrokkene in naakte (blote) eigendom heeft.
- 3) De berekening voor bebouwde onroerende goederen en die voor onbebouwde onroerende goederen gebeurt apart.
- 4) Er wordt rekening gehouden met het gedeelte van het kadastraal inkomen dat het vrijgestelde bedrag overschrijdt, vermenigvuldigd met 3.
 - **Bebouwd onroerend goed:** de vrijstelling bedraagt **€ 750, verhoogd met € 125 per kind** waarvoor de betrokkene de hoedanigheid van bijslagtrekkende bezit wat betreft de kinderbijslag

Voorbeeld

Bebouwd onroerend goed

Kadastraal inkomen: € 2.000

Volle eigendom

1 kind ten laste

Berekening: $2.000 - (750 + 125) = 1.125$

$1.125.1 \times 3 = € 3.375$ inkomsten op jaarbasis

¹⁰³ Artikel 25, § 1, van het KB

- **Onbebouwd onroerend goed:** de vrijstelling bedraagt € 30

Voorbeeld

Onbebouwd onroerend goed

Kadastraal inkomen: € 200

Volledig vruchtgebruik

Berekening: $200 - 30 = 170$

$170 \times 3 = € 510$ inkomsten op jaarbasis

5.4.2. Eigenaar of vruchtgebruiker in onverdeeldheid¹⁰⁴

Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het kadastraal inkomen vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager op dit goed.

Het vrijgestelde bedrag wordt in dit geval vermenigvuldigd met dezelfde breuk.

Voorbeelden:

- *Onbebouwd onroerend goed*

Kadastraal inkomen: € 200

½ vruchtgebruiker

Berekening: $(200 \times \frac{1}{2}) - (30 \times \frac{1}{2}) = 100 - 15$

$85 \times 3 = € 255$ inkomsten op jaarbasis

- *Bebouwd onroerend goed*

Kadastraal inkomen: € 2.000

½ volle eigendom

1 kind ten laste

Berekening: $(2.000 \times \frac{1}{2}) - ((750 + 125) \times \frac{1}{2}) = 1.000 - (875 \times \frac{1}{2}) = 1.000 - 437,50$

$562,50 \times 3 = € 1.687,50$ inkomsten op jaarbasis

¹⁰⁴ Artikel 25, § 2, van het KB

5.4.3. Eigenaar of vruchtgebruiker onroerende goederen¹⁰⁵

- Het kadastraal inkomen van elk goed moet in aanmerking genomen worden.
- Het principe bij eigendom of vruchtgebruik in onverdeeldheid wordt in voorkomend geval op het goed toegepast.
- Het bedrag van de vrijstelling wordt verdeeld onder het aantal goederen.
- De resultaten van elk goed worden samengeteld.
- Indien het resultaat van de berekening na toepassing van de vrijstelling negatief is, mag dit negatief resultaat niet in mindering gebracht worden bij de berekening van een ander goed.

Voorbeelden

- a) *Bebouwd onroerend goed A: € 2.000, volle eigendom*
Bebouwd onroerend goed B: € 1.500, volle eigendom

Berekening:

vrijstelling: 750 te verdelen over 2 goederen = $750 : 2 = 375$ per goed

Goed A: $2.000 - 375 = 1.625 \Rightarrow 1.625 \times 3 = € 4.875$

Goed B: $1.500 - 375 = 1.125 \Rightarrow 1.125 \times 3 = € 3.375$

Goed A + goed B = $4.875 + 3.375 = € 8.250$ inkomsten op jaarbasis

- b) *Bebouwd onroerend goed A: € 2.000, ½ eigenaar*
Bebouwd onroerend goed B: € 1.500, volle eigendom
2 kinderen ten laste

Berekening:

vrijstelling: $750 + (125 \times 2) = € 1.000$ te verdelen over 2 goederen = $1.000 : 2 = 500$ per goed

¹⁰⁵ Artikel 25, § 2, van het KB

Goed A: $(2.000 \times \frac{1}{2}) - (500 \times \frac{1}{2}) = 1.000 - 250 \Rightarrow 750 \times 3 = \text{€ } 2.250$

Goed B: $1.500 - 500 \Rightarrow 1.000 \times 3 = \text{€ } 3.000$

Goed A + goed B = $2.250 + 3.000 = \text{€ } 5.250$ inkomsten op jaarbasis

c) *Bebouwd onroerend goed A: € 300, volle eigendom*

Bebouwd onroerend goed B: € 1.200, volle eigendom

Berekening:

vrijstelling: 750 te verdelen over 2 goederen = $750 : 2 = 375$ per goed

Goed A: $300 - 375 = 0$

Goed B: $1.200 - 375 = 825 \Rightarrow 825 \times 3 = \text{€ } 2.475$

d) *Bebouwd onroerend goed A: € 1.500, volle eigendom*

Onbebouwd onroerend goed B: € 200, volle eigendom

Berekening:

vrijstelling: 750 voor goed A en 30 voor goed B

Goed A: $1.500 - 750 = 750 \times 3 = \text{€ } 2.250$

Goed B: $200 - 30 = 170 \times 3 = \text{€ } 510$

A+B = $2.250 + 510 = \text{€ } 2.760$

5.4.4. In het buitenland gelegen goederen¹⁰⁶

De in het buitenland gelegen bebouwde onroerende goederen worden op dezelfde manier in aanmerking genomen als de bebouwde onroerende goederen in België.

Onder kadastraal inkomen verstaat men elke gelijkaardige grondslag van belasting waarin bij de fiscale wetgeving van het land waar het bebouwde onroerend goed gelegen is, is voorzien.

Bij ontstentenis van een belastingheffing kan in voorkomend geval rekening gehouden worden met de huuropbrengsten van het goed.

¹⁰⁶ Artikel 25, § 3, van het KB

5.4.5. Met hypotheek bezwaard onroerend goed¹⁰⁷

- 1) De hypothecaire intresten mogen afgetrokken worden van de in aanmerking te nemen bestaansmiddelen van dat goed op voorwaarde dat:
 - De schuld werd aangegaan voor de eigen behoeften van de aanvrager
 - De aanvrager de bestemming bewijst van het ontleend kapitaal
 - De aanvrager bewijst dat de hypothecaire intresten eisbaar waren
 - De aanvrager bewijst dat de hypothecaire intresten werkelijk betaald werden voor het jaar dat datgene van de ingangsdatum van de beslissing voorafgaat

- 2) Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het bedrag van de hypothecaire intresten vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager op dit goed.

- 3) De aftrek mag gebeuren voor maximaal de helft van het in aanmerking te nemen resultaat van de berekening.

- 4) Indien rekening gehouden wordt met de huuropbrengsten van een goed, kan de aftrek van de hypothecaire intresten niet toegepast worden.

Voorbeeld

Bebouwd onroerend goed

Kadastraal inkomen: € 2.000

Volle eigendom

1 kind ten laste

Hypothecaire intresten: € 2.500

Berekening: vrijstelling: $750 + 125 = 875$

$2.000 - 875 = 1.125$

$1.125 \times 3 = € 3.375$

Hypothecaire aftrek is maximaal de helft van het in aanmerking te nemen bedrag: $3.375 : 2 = 1.687,50$

Dus geen aftrek van € 2.500 !

$3.375 - 1.687,50 = € 1.687,50$ inkomsten op jaarbasis

¹⁰⁷ Artikel 25, § 4, van het KB

5.4.6. Aftrek voor de verwerving van het onroerend goed door middel van een lijfrente¹⁰⁸

- 1) Het bedrag van de lijfrente mag afgetrokken worden van de in aanmerking te nemen bestaansmiddelen van dat goed op voorwaarde dat de aanvrager de lijfrente werkelijk betaald heeft.
- 2) Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het bedrag van lijfrente vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager op dit goed.
- 3) De aftrek mag gebeuren voor maximaal de helft van het in aanmerking te nemen resultaat van de berekening.

Voorbeeld:

Bebouwd onroerend goed

Kadastraal inkomen: € 2.000

Volle eigendom

2 kinderen ten laste

Betaling van een rente van € 5.000 per jaar

Berekening: vrijstelling: $750 + (125 \times 2) = 1.000$

$2.000 - 1.000 = 1.000$

$1.000 \times 3 = 3.000$

Aftrek van de betaalde lijfrente is maximaal de helft van het in aanmerking te nemen bedrag: $3.000 : 2 = 1.500$

$3.000 - 1.500 = € 1.500$ inkomsten op jaarbasis

¹⁰⁸ Artikel 25, § 5, van het KB

5.4.7. Specifieke situatie indien de aanvrager in aanmerking komt voor een leefloon categorie 3¹⁰⁹

- 1) Het vrijgesteld bedrag van het kadastraal inkomen van een bebouwd onroerend goed wordt ook verhoogd met € 125 per kind waarvoor de echtgenoot of levenspartner van de aanvrager de hoedanigheid van bijslagtrekkende bezit wat betreft de kinderbijslag.

- 2) Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het kadastraal inkomen vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner op dit goed.

Het vrijgesteld gedeelte wordt in dit geval met dezelfde breuk vermenigvuldigd.

- 3) Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het bedrag van de hypothecaire intresten vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner op dit goed.

- 4) Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het bedrag van de lijfrente vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner op dit goed.

¹⁰⁹ Artikel 25, § 1, 1°, van het KB

5.4.8. Berekening van de inkomsten uit onroerende goederen bij verhuur¹¹⁰

- Indien de inkomsten uit verhuur hoger liggen dan het resultaat van de berekening via het kadastraal inkomen, wordt er voor de berekening van de bestaansmiddelen rekening gehouden met de inkomsten uit verhuur van het goed (en dus niet met het kadastraal inkomen).

Voorbeeld:

Bebouwd onroerend goed

Kadastraal inkomen: € 2.500

Volle eigendom

2 kinderen ten laste

Huuropbrengsten: € 5.000 per jaar

Berekening:

vrijstelling: $750 + (125 \times 2) = 1.000$

$2.500 - 1.000 = 1.500$

$1.500 \times 3 = 4.500$

Aangezien de inkomsten uit verhuur hoger zijn dan het resultaat van de berekening wordt rekening gehouden met de huuropbrengsten (en dus niet met de berekening via het kadastraal inkomen).

€ 5.000 inkomsten op jaarbasis

- Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het bedrag van de huur vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager op dit goed.
- Indien de aanvrager in aanmerking komt voor een leefloon categorie 3 en eigenaar of vruchtgebruiker is in onverdeeldheid wordt het bedrag van de huur vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het recht van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner op dit goed.

¹¹⁰ Artikel 26 van het KB

5.5. ROERENDE KAPITALEN¹¹¹

- 1) Onder roerende kapitalen worden onder andere verstaan:
 - Baar geld (bv. geld verkregen uit een erfenis)
 - Geld op een lopende rekening en een spaarboekje
 - Effecten, aandelen, obligaties en fondsen
 - Gelden die de betrokkene vrijwillig heeft 'vastgezet'
 - Teruggave van de belastingen

- 2) Er wordt forfaitair rekening mee gehouden volgens percentages per schijf
 - 0 % voor de schijf van € 1 tot € 6.200
 - 6 % voor de schijf van € 6.201 tot € 12.500
 - 10 % voor de schijf vanaf € 12.501

Voorbeeld

De aanvrager beschikt over een bankrekening met € 55.500.

Berekening:

schijf van € 1 tot en met € 6.200 : 0% = € 0

Schijf van € 6.201 tot € 12.500 (= € 6.300) : 6 % = € 378

Schijf van € 12.501 tot € 55.500 (= € 43.000) : 10 % = € 4.300

Totaal: € 378 + € 4.300 = € 4.678 inkomsten op jaarbasis

- 3) In geval van gemeenschappelijke rekening wordt het kapitaal vermenigvuldigd met de breuk die het aandeel van de aanvrager in het kapitaal uitdrukt (teller is gelijk aan 1 en noemer is gelijk aan het aantal personen die houder van de rekening zijn).

De bedragen van de schijven worden eveneens vermenigvuldigd met deze breuk.

¹¹¹ Artikel 27 van het KB

Voorbeeld

2 broers hebben een gemeenschappelijke rekening met ieder de helft
€ 60.000 op de rekening

Berekening broer A: € 60.000 x ½ = € 30.000

schijf van € 1 tot en met € 3.100 : 0% = € 0

Schijf van € 3.101 tot € 6.250 (= € 3.150) : 6 % = € 189

Schijf van € 6.251 tot € 30.000 (= € 23.750) : 10 % = € 2.375

Totaal: € 189 + 2.375 = € 2.564 inkomsten op jaarbasis

- 4) In geval van gemeenschappelijke rekening van een aanvrager die in aanmerking komt voor een leefloon categorie 3 wordt het kapitaal vermenigvuldigd met de breuk die het aandeel van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner in het kapitaal uitdrukt (teller is gelijk aan 2 en noemer is gelijk aan het aantal personen die houder van de rekening zijn).

De bedragen van de schijven worden eveneens vermenigvuldigd met deze breuk.

- 5) Er wordt rekening gehouden met het kapitaal zolang het er werkelijk is. Er is dus geen maximale periode voorzien waarin met het kapitaal kan rekening gehouden worden.
- 6) Indien een minderjarige gerechtigde beschikt over een kapitaal dat geblokkeerd is tot zijn meerderjarigheid, mag hiermee geen rekening gehouden worden.
- 7) Op het moment dat het OCMW het dossier herziet, minimaal één keer per jaar, moet gekeken worden over welk kapitaal betrokkene nog beschikt. Niks belet evenwel dat betrokkene zelf een herziening vraagt omdat het kapitaal gewijzigd is.

5.6. DE AFSTAND VAN GOEDEREN¹¹²

5.6.1. Algemene bepalingen

5.6.1.1. Soort van afstand:

Het betreft hier

- de afstand van roerende goederen (bijvoorbeeld: een ring)
- de afstand van onroerende goederen (bijvoorbeeld: woning, gronden)

De afstand kan gebeuren

- om niet, dit wil zeggen een schenking
- ten bezwarende titel, dit wil zeggen een verkoop

5.6.1.2. Duur van de in aanmerking neming van de afstand

Men mag maximum 10 jaar rekening houden met de inkomsten uit een afstand, te rekenen vanaf de datum van de afstand.

Dit betekent dat op het moment van de aanvraag van het leefloon, de afstand dus maximum 10 jaar geleden heeft plaats gevonden (= in de loop van de 10 jaar voor de datum waarop het leefloon uitwerking heeft).

¹¹² Artikelen 28 tot en met 32 van het KB

5.6.1.3. In aanmerking neming van de verkoopwaarde van het goed

5.6.1.3.1. Algemene regel

Er wordt met de inkomsten rekening gehouden

- Op een forfaitaire manier
- Door rekening te houden met de verkoopwaarde van het goed op het tijdstip van de afstand
- Die medegedeeld worden door de ontvanger van Registratie

Doordat rekening gehouden wordt met de verkoopwaarde van het goed betekent dit dat:

- Er niet altijd rekening gehouden wordt met de verkoopprijs van het goed (in het geval dat er een enorm verschil is tussen de verkoopwaarde en de verkoopprijs van het goed).
- Er ook rekening kan gehouden worden met de inkomsten uit een afstand indien betrokkene niet meer over deze inkomsten beschikt. Het gaat namelijk over de verkoopwaarde en niet het bedrag dat betrokkene daadwerkelijk ontvangen heeft.

5.6.1.3.2. Bijzonderheden

- Bij afstand van het vruchtgebruik van een goed wordt rekening gehouden met 40 % van de waarde in volle eigendom.
- Bijgevolg wordt bij afstand van de blote (naakte) eigendom van een goed rekening gehouden met 60 % van de waarde in volle eigendom.
- Indien de aanvrager eigenaar, vruchtgebruiker of blote (naakte) eigenaar in onverdeeldheid is, wordt de verkoopwaarde van het goed vermenigvuldigd met de breuk die het deel van de aanvrager in de onverdeeldheid uitdrukt.
- Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 eigenaar, vruchtgebruiker of blote (naakte) eigenaar in onverdeeldheid is, wordt de verkoopwaarde van het goed vermenigvuldigd met

de breuk die het deel van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner in de onverdeeldheid uitdrukt.

- Indien de betrokkene meerdere goederen heeft afgestaan, moet op elk goed apart de wettelijk voorziene berekeningswijze toegepast worden (% met schijven).

Men mag de inkomsten uit afstand dus niet samennemen om er eenmalig de berekeningswijze op toe te passen.

Zo mogen evenmin de inkomsten uit een afstand samen berekend worden met andere roerende kapitalen die de betrokkene bezit.

5.6.2. De afstand van bebouwde onroerende goederen ten bezwarende titel

5.6.2.1. Afstand van het woonhuis wanneer betrokkene geen ander bebouwd onroerend goed bezit¹¹³

Op de verkoopwaarde gebeuren volgende aftrekken¹¹⁴:

1) Persoonlijke schulden van de aanvrager

Op voorwaarde dat:

- Het gaat om persoonlijke schulden van de aanvrager
- De schulden aangegaan werden voor de afstand
- De schulden geheel of gedeeltelijk werden afgelost met de opbrengst van de afstand

Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 worden de persoonlijke schulden van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner gezamenlijk afgetrokken van de verkoopwaarde van het goed waarvan beiden in onverdeeldheid eigenaar waren.

2) Een schijf van € 37.200¹¹⁵

Een vrijgesteld bedrag van €37.200 wordt toegepast op de verkoopwaarde.

Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker in onverdeeldheid was, wordt deze vrijgestelde schijf vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt op het goed.

Bevoordeel: afstand en ½ eigenaar: de vrijgestelde schijf bedraagt € 18.600

Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 en in onverdeeldheid eigenaar was met zijn

¹¹³ Als woonhuis wordt ook beschouwd : het binnenschip als bedoeld in artikel 271, 1^e lid, van Boek II, Titel X, van het Wetboek van Koophandel dat op duurzame wijze tot woning dient
 Artikelen 29 tot en met 31 van het KB

¹¹⁴ Artikel 30 van het KB

¹¹⁵ Artikel 29 van het KB

echtgenoot of levenspartner wordt deze vrijgestelde schijf vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het goed waarvan beiden in onverdeeldheid eigenaar waren.

3) Een forfaitaire aftrek per jaar de zogenaamde abttementen, die gekoppeld is aan de leeflooncategorie waarop de betrokkene gerechtigd is¹¹⁶.

- € 1.250 indien betrokkene gerechtigd is op een leefloon categorie 1
- € 2.000 indien betrokkene gerechtigd is op een leefloon categorie 2
- € 2.500 indien betrokkene gerechtigd is op een leefloon categorie 3

Het bedrag van de aftrek wordt berekend volgens het aantal maanden begrepen tussen de eerste van de maand die volgt op de datum van de afstand en de ingangsdatum van het recht op een leefloon.

Het bedrag van de aftrek wordt aangepast op datum van de herziening van het recht op een leefloon.

4) Op het aldus bekomen bedrag waarmee rekening gehouden wordt, wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

Voorbeeld

Verkoopwaarde van het enige woonhuis: € 75.000

Bestaande persoonlijke schulden van voor de afstand en betaald met de inkomsten uit de verkoop: € 5.000

Betrokkene is alleenstaande, dus een jaarlijkse forfaitaire aftrek van € 2.000

Datum afstand: 15.01.2010

Ingangsdatum leefloon: 01.04.2013

Berekening:

$$75.000 - 5.000 = 70.000$$

¹¹⁶ Artikel 31 van het KB

$$70.000 - 37.200 = 32.800$$

Abattemeten, te rekenen vanaf 01.02.2010:

2010: 11/12 van 2.000

2011: 12/12 van 2.000

2012: 12/12 van 2.000

2013: 3/12 van 2.000

Totaal: 38/12 van 2.000 = 6.333,33

$$32.800 - 6.333,33 = 26.466,67$$

Toepassing schijven: 0 % tussen 0 – 6.200 = 0

6 % tussen 6.201 – 12.500 = 378

10 % tussen 12.501 – 26.466,67 = 1.396,67

Totaal in aanmerking te nemen bestaansmiddelen op jaarbasis:

$$378 + 1.396,67 = \text{€ } 1.774,67$$

5.6.2.2. Afstand van andere bebouwde onroerende goederen dan het enige woonhuis¹¹⁷

¹¹⁷ Artikel 30 van het KB

Op de verkoopwaarde gebeurt volgende aftrek :

1) Persoonlijke schulden van de aanvrager

Op voorwaarde dat

- Het gaat om persoonlijke schulden van de aanvrager
- De schulden aangegaan werden voor de afstand
- De schulden geheel of gedeeltelijk werden afgelost met de opbrengst van de afstand

Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 worden de persoonlijke schulden van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner gezamenlijk afgetrokken van de verkoopwaarde van het goed waarvan beiden in onverdeeldheid eigenaar waren.

- 2) Op het aldus bekomen bedrag waarmee rekening gehouden wordt, wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

5.6.3. Afstand van bebouwde onroerende goederen om niet¹¹⁸

Op de verkoopwaarde van het goed op het tijdstip van de afstand wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

¹¹⁸ Artikel 28 van het KB

5.6.4. Afstand van onbebouwde onroerende goederen ten bezwarende titel¹¹⁹

5.6.4.1. Afstand van een onbebouwd onroerend goed wanneer de betrokkene geen ander bebouwd of onbebouwd onroerend goed bezit

Op de verkoopwaarde gebeuren volgende aftrekken:

1) Persoonlijke schulden van de aanvrager

Op voorwaarde dat:

- Het gaat om persoonlijke schulden van de aanvrager
- De schulden aangegaan werden voor de afstand
- De schulden geheel of gedeeltelijk werden afgelost met de opbrengst van de afstand

Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 worden de persoonlijke schulden van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner gezamenlijk afgetrokken van de verkoopwaarde van het goed waarvan beiden in onverdeeldheid eigenaar waren.

2) Een schijf van €37.200

Een vrijgesteld bedrag van €37.200 wordt toegepast op de verkoopwaarde.

Indien de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker in onverdeeldheid was, wordt deze vrijgestelde schijf vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt op het goed.

Bijvoorbeeld: afstand en ½ eigenaar: de vrijgestelde schijf bedraagt € 18.600

Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 en in onverdeeldheid eigenaar was met zijn echtgenoot of levenspartner wordt deze vrijgestelde schijf vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van het goed waarvan beiden in onverdeeldheid eigenaar waren.

¹¹⁹ Artikelen 29 tot en met 31 van het KB

3) Een forfaitaire aftrek per jaar, de zogenaamde abbatementen, die gekoppeld is aan de leeflooncategorie waarop de betrokkene gerechtigd is:

- € 1.250 indien betrokkene gerechtigd is op een leefloon categorie 1
- € 2.000 indien betrokkene gerechtigd is op een leefloon categorie 2
- € 2.500 indien betrokkene gerechtigd is op een leefloon categorie 3

Het bedrag van de aftrek wordt berekend volgens het aantal maanden begrepen tussen de eerste van de maand die volgt op de datum van de afstand en de ingangsdatum van het recht op een leefloon.

Het bedrag van de aftrek wordt aangepast op datum van de jaarlijkse herziening van het recht op een leefloon.

4) Op het aldus bekomen bedrag waarmee rekening gehouden wordt, wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

5.6.4.2. Afstand van een onbebouwd onroerend goed wanneer de betrokkene nog een ander bebouwd of onbebouwd onroerend goed bezit¹²⁰

Op de verkoopwaarde gebeurt volgende aftrek :

1) Persoonlijke schulden van de aanvrager

Op voorwaarde dat

- Het gaat om persoonlijke schulden van de aanvrager
- De schulden aangegaan werden voor de afstand
- De schulden geheel of gedeeltelijk werden afgelost met de opbrengst van de afstand

Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 worden de persoonlijke schulden van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner gezamenlijk afgetrokken van de

¹²⁰ Artikel 30 van het KB

verkoopwaarde van het goed waarvan beiden in onverdeeldheid eigenaar waren.

- 2) Op het aldus bekomen bedrag waarmee rekening gehouden wordt, wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

5.6.5. Afstand van onbebouwde onroerende goederen om niet¹²¹

Op de verkoopwaarde van het goed op het tijdstip van de afstand wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

5.6.6. Afstand van roerende goederen ten bezwarende titel¹²²

Op de verkoopwaarde gebeurt volgende aftrek :

1) Persoonlijke schulden van de aanvrager

Op voorwaarde dat

- Het gaat om persoonlijke schulden van de aanvrager
- De schulden aangegaan werden voor de afstand
- De schulden geheel of gedeeltelijk werden afgelost met de opbrengst van de afstand

Indien de aanvrager in aanmerking komt om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 worden de persoonlijke schulden van de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner gezamenlijk afgetrokken van de verkoopwaarde van het goed waarvan beiden in onverdeeldheid eigenaar waren.

- 2) Op het aldus bekomen bedrag waarmee rekening gehouden wordt, wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

5.6.7. Afstand van roerende goederen om niet¹²³

Op de verkoopwaarde van het goed op het tijdstip van de afstand wordt de berekeningswijze toegepast die voorzien is voor een roerend kapitaal (toepassing van de schijven).

¹²¹ Artikel 28 van het KB

¹²² Artikel 30 van het KB

¹²³ Artikel 28 van het KB

5.6.8. Belangrijke opmerking

Om billijkheidsreden kan het centrum beslissen om de voorziene berekeningswijze niet toe te passen. Het gaat hier om een autonome beslissing van het OCMW¹²⁴. Voorbeelden van billijkheidsredenen kunnen zijn: een zinvolle en gerechtvaardigde herinvestering, gewettigde onvoorziene uitgaven, ...

De toepassing gebeurt in voorkomend geval op het einde van de voorziene berekeningswijze, maar vooraleer de toepassing van de schijven gebeurt.

Voorbeeld

Na toepassing van de voorziene berekeningswijze moet bij afstand van het enige woonhuis rekening gehouden worden met een bedrag van € 80.000 (toepassing schijven).

Betrokkene kan evenwel aantonen dat hij tussen het tijdstip van de afstand en de aanvraag van het leefloon hoge medische kosten gehad heeft voor een totaal van € 15.000.

Het OCMW kan nu beslissen om de schijven toe te passen op een bedrag van € 65.000 (i.p.v. € 80.000).

Het centrum beslist hier autonoom over.

¹²⁴ Artikel 32 van het KB

5.7. VOORDELEN IN NATURA

5.7.1. Voordelen in natura verbonden aan de huisvesting

5.7.1.1. Princiepe

Het gaat om de kosten

- 1° die verbonden zijn aan de huisvesting die de hoofdverblijfplaats van de aanvrager is, én
- 2° die ten laste worden genomen door een derde met wie de betrokkene niet samenwoont¹²⁵

Deze voorwaarden moeten tegelijk vervuld zijn.

Voorbeelden:

- *een derde die de huur van de woning in de plaats van de betrokkene betaalt*
- *een derde die de hypothecaire lening afbetaalt van de woning waar de betrokkene nog woont*
- *een derde die de lasten betaalt welke normaal door de huurder zelf zouden moeten betaald worden (water, gas, elektriciteit, brandverzekering, ...)*

¹²⁵ Artikel 33 van het KB

5.7.1.2. Specifieke gevallen

- Indien de derde zelf geen kosten betaalt omdat hij eigenaar is van de woning die de aanvrager gratis mag bewonen, moet rekening gehouden worden met de fictieve huurprijs die normaal voor die woning zou moeten betaald worden op voorwaarde dat deze prijs wordt vastgesteld door iemand die bevoegd is in deze materie.
- Het kot dat een jongere in de week betreft (terwijl hij in de weekends en vakanties nog naar huis gaat) is geen voordeel in natura omdat het kot niet de hoofdverblijfplaats is van de jongere.
- Een derde met wie de aanvrager eigenaar in onverdeeldheid is, blijft verder het totaalbedrag van de hypothecaire lening betalen voor de woning die de aanvrager verder alleen betreft.

Voorbeelden:

De aanvrager woont samen met een andere personen in een goed in onverdeeldheid en ze gaan uit elkaar.

Aanvrager "a" blijft een woning betrekken waarvan hij de helft in volle eigendom heeft en "b" de andere helft in volle eigendom. « b » neemt het totaalbedrag van de hypothecaire lening ten laste. Het goed heeft een KI van 1.000 € en de maandelijkse terugbetaling van de hypothecaire lening bedraagt 800 euro per maand.

*Inkomsten van "a" : ① De helft van het onroerend goed: onroerend inkomen +
② De helft van het onroerend goed: voordeel in natura*

*① $(1.000 \text{ € gedeeld door } 2) - (750 \text{ € gedeeld door } 2) = (500 \text{ €} - 375 \text{ €}) \times 3 = 375 \text{ €}$
inkomsten uit onroerende goederen.*

② $800 \text{ € gedeeld door } 2 = 400 \text{ €} \times 12 = 4.800 \text{ €}$ inkomsten uit voordelen in natura.

Totaal : ①+②= $375 \text{ €} + 4.800 \text{ €} = 5.175 \text{ euro}$ jaarlijkse inkomsten

5.7.2. Andere voordelen in natura

Andere dan de kosten die verbonden zijn aan de huisvesting mogen niet in aanmerking genomen worden als voordelen in natura (bv. kleding, benzine ...).

Voorbeeld

Een jongere woont gratis in een woning die eigendom is van zijn ouders.

De huurprijs is geschat op € 500 per maand.

Bovendien betalen de ouders maandelijks de elektriciteitsrekening van € 105 en de factuur voor het water van € 22

Berekening:

Voordelen in natura:

Huurprijs : $500 \times 12 = 6.000$

Elektriciteit: $105 \times 12 = 1.260$

Water: $22 \times 12 = 264$

totaal: $6.000 + 1.260 + 264 = € 7.524$ inkomsten op jaarbasis

5.8. BESTAANSMIDDELEN IN GEVAL VAN SAMENWONING

5.8.1. Algemene bepalingen

5.8.1.1. In aanmerkingneming van de bestaansmiddelen van zijn echtgenoot of levenspartner

Het OCMW moet voor de berekening van het leefloon van de aanvrager rekening houden met de bestaansmiddelen van de persoon waarmee de aanvrager samenwoont als de aanvrager samenwoont met

- Zijn echtgenoot
- De persoon waarmee hij een feitelijk gezin vormt, zijn levenspartner¹²⁶

Het geslacht van de samenwonende persoon is niet van belang, wel zijn hoedanigheid ten opzichte van de aanvrager.

5.8.1.2. In aanmerkingneming van de bestaansmiddelen van de samenwonende meerderjarige ascendenten of descendenten van de eerste graad

Het OCMW kan voor de berekening van het leefloon van de aanvrager geheel of gedeeltelijk rekening houden met de bestaansmiddelen van de meerderjarige ascendenten en descendenten van de eerste graad¹²⁷.

Het gaat dus concreet over de bestaansmiddelen van de samenwonende ouder(s) en/of samenwonend(e) kind(eren) boven het niveau van de categorie samenwonende, berekend zoals voor een aanvrager van het leefloon.

¹²⁶ Artikel 34, § 1, van het KB

¹²⁷ Artikel 34, § 2, van het KB

Uitzonderingen:

- Er mag geen rekening gehouden worden met de bestaansmiddelen van een minderjarig kind.
- Er mag geen rekening gehouden worden met de inkomsten van de nieuwe partner van de ascendent en/of de kinderen van deze laatste.
- Er mag geen rekening gehouden worden met de inkomsten van de pleegouder en/of het meerderjarig pleegkind.

5.8.1.3. Niet in aanmerkingneming van de bestaansmiddelen van de andere samenwonenden

Wanneer de aanvrager samenwoont met om het even welke andere personen, andere dan hiervoor genoemd, mogen de bestaansmiddelen van deze personen niet in aanmerking worden genomen voor de berekening van het leefloon van de aanvrager¹²⁸.

Bijvoorbeeld:

de aanvrager woont samen met zijn broer, zijn grootmoeder, een tante of een andere persoon die geen relatie heeft met de betrokkene.

¹²⁸ Artikel 34, § 3, van het KB

5.8.2. Berekeningswijze

De bestaansmiddelen van de persoon waarmee de aanvrager samenwoont worden in aanmerking genomen volgens de regels voor de berekening van de bestaansmiddelen die van toepassing zijn op de bestaansmiddelen van de aanvrager.

De berekening gebeurt met andere woorden alsof de samenwonende persoon zelf aanvrager is.

Dit betekent dat toepassing moet worden gemaakt van de wettelijke vrijstellingen die gelden (bv. gezinsbijslag ten voordele van de kinderen, studiebeurs, ...), maar dat ook moet rekening gehouden worden met alle bestaansmiddelen die voor de berekening van het leefloon niet zijn vrijgesteld (bv. goederen die betrokkene in zijn bezit heeft, roerende kapitalen, inkomsten uit afstand van een goed, ...

5.8.2.1. De aanvrager komt in aanmerking om gerechtigd te zijn op een leefloon categorie 3 (woont samen met zijn echtgenoot of levenspartner en heeft een minderjarig kind te zijnen laste)

- Alle bestaansmiddelen van de echtgenoot of levenspartner van de aanvrager worden in aanmerking genomen¹²⁹.

Deze bestaansmiddelen worden berekend alsof hij zelf aanvrager is, dus met toepassing van alle specifieke regels die wettelijk voorzien zijn.

- Aangezien er een gedeeld recht is tussen de aanvrager en zijn echtgenoot of levenspartner heeft het OCMW ook de mogelijkheid om in voorkomend geval rekening te houden met de inkomsten van de samenwonende ouder(s) en/of schoonouder(s) van de aanvrager overeenkomstig hetgeen bepaald is in artikel 34, § 2, van het koninklijk besluit van 11/7/02.

Bijvoorbeeld:

Mevrouw X en Meneer Y hebben een minderjarig kind en wonen samen met de moeder van Meneer Y. Mevrouw X is de aanvrager. Zij kan aanspraak maken op een leefloon, categorie gezin te zijnen laste. Gelet op het feit dat het recht van Meneer Y gedekt wordt door de categorie gezin te zijnen laste, kan het OCMW rekening houden met de inkomsten van de moeder van Meneer Y (schoonmoeder van Mevrouw X).

¹²⁹ Artikel 34, § 4, van het KB

5.8.2.2. De aanvrager woont samen met zijn echtgenoot of met de persoon waarmee hij een feitelijk gezin vormt

- Voor de berekening van de bestaansmiddelen van de aanvrager MOET rekening gehouden worden met het deel van de bestaansmiddelen van de persoon die geen leefloon aanvraagt en dat het bedrag voor samenwonende (categorie 1) overschrijdt¹³⁰.
- Deze regel geldt ook indien de echtgenoot of partner werkt in het kader van artikel 60, § 7, van de organieke wet of in het kader van een activering.

5.8.2.3. De aanvrager woont samen met zijn ouder(s) en/of zijn meerderjarige kinderen

- Voor de berekening van het leefloon van de aanvrager KAN het gedeelte van de bestaansmiddelen van ieder van die personen dat het bedrag voor samenwonende (categorie 1) overschrijdt geheel of gedeeltelijk in aanmerking worden genomen¹³¹.
- Het OCMW beslist dus autonoom of het al dan niet toepassing maakt van deze regel, en zo ja, in welke mate.

Indien het centrum niet of gedeeltelijk rekening houdt met de inkomsten, motiveert het de billijkheidsredenen met vermelding van de berekeningswijze.

Voorbeelden van billijkheidsredenen zijn :

de samenwonende persoon heeft zelf nog een minderjarig kind ten laste, schulden in het gezin, hoge medische kosten, schoolkosten, verhuis- of echtscheidingskosten,

- Deze regel is ook van toepassing indien een jongere als kotstudent zijn gewoonlijke verblijfplaats nog bij zijn ouders heeft (komt tijdens weekends en vakanties nog naar huis).

¹³⁰ Artikel 34, § 1, van het KB

¹³¹ Artikel 34, § 2, van het KB

- De toepassing van deze bepaling moet aan de aanvrager en alle betrokken personen fictief het bedrag dat bepaald is voor de categorie 'samenwonenden' garanderen.

Indien een jongere het leefloon aanvraagt en samenwoont met beide ouders kan maximaal rekening gehouden worden met de inkomsten van de ouders boven 2 maal het bedrag voor samenwonende.

Voorbeelden waarbij rekening kan worden gehouden met de bestaansmiddelen van de samenwonende perso(o)n(en). In deze voorbeelden wordt er bij de berekening rekening gehouden met het maximumbedrag dat het OCMW in aanmerking kan nemen..

- Aanvrager leefloon woont samen met beide ouders
 Inkomen vader: € 1.500 per maand
 Inkomen moeder: € 0
 In aanmerking genomen bestaansmiddelen op maandbasis:
 $1.500 - (2 \times 544,91) = 410,18$
 $410,18 \times 12 = 4.922,16$ bestaansmiddelen op jaarbasis
 Berekening leefloon: $6.538,91 - (4.922,16 - 155) = € 1.771,75$
- Aanvrager leefloon woont samen met moeder en meerderjarige broer die geen aanvraag doet
 Inkomen moeder: € 1.200 per maand
 In aanmerking genomen bestaansmiddelen op maandbasis
 $1.200 - 544,91 = € 655,09$
 $655,09 > 544,91$; dus geen recht op leefloon
- Aanvrager leefloon woont samen met moeder en meerderjarige broer die eveneens leefloon aanvraagt
 Inkomen moeder: € 1.200 per maand
 In aanmerking genomen bestaansmiddelen op maandbasis
 $1.200 - 544,91 = € 655,09$ te verdelen over de beide aanvragers
 $655,09 : 2 = € 327,55$ bestaansmiddelen op maandbasis per aanvrager (met afronding)
 $327,55 \times 12 = 3.930,60$ bestaansmiddelen op jaarbasis
 Berekening leefloonloon: $6.538,91 - (3.930,60 - 155) = € 2.763.31$

6. TERUGVORDERINGEN

6.1. VERHAAL OP DE RECHTHEBBENDE

6.1.1. Verhaalsplicht

Behalve hieronder vernoemde 2 mogelijkheden is er van de betrokkene geen terugvordering mogelijk, zelfs wanneer de betrokkene hierover met het OCMW een overeenkomst zou gesloten hebben.

Dit betekent dat een terugvordering evenmin mogelijk is indien de betrokkene op een later tijdstip tot een betere financiële situatie komt.

De twee mogelijkheden zijn:

1. Wanneer de beslissing tot toekenning van het leefloon met terugwerkende kracht wordt herzien.
2. Wanneer de betrokkene de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode waarvoor hem een leefloon werd uitbetaald.

6.1.1.1. Indien de beslissing tot toekenning van het leefloon met terugwerkende kracht wordt herzien¹³².

Dit gebeurt in de volgende gevallen:

- De omstandigheden die een invloed hebben op het recht van betrokkene zijn gewijzigd.
- Een wijziging van het recht door een wettelijke of reglementaire bepaling.
- Een juridische of materiële vergissing van het OCMW.
- Betrokkene heeft verzuimd bestaansmiddelen aan te geven en/of heeft onvolledige en onjuiste verklaringen afgelegd.

6.1.1.1.1. Vergissing van het OCMW

Indien het gaat om een vergissing van het OCMW kan het centrum ofwel terugvorderen, ofwel op eigen initiatief of op vraag van de betrokkene geheel of gedeeltelijk afzien van de terugvordering¹³³.

De herziening in geval van vergissing van het OCMW kan pas gebeuren vanaf de eerste dag van de maand na de kennisgeving van de beslissing indien volgende voorwaarden vervuld zijn:

- het bedrag van het toegekende leefloon is kleiner dan het aanvankelijk toegekende recht, EN
- betrokkene kon eigenlijk niet weten dat het om een vergissing gaat.

6.1.1.1.2. Frauduleus handelen door de betrokkene

De terugvordering van het leefloon dat ten onrechte werd uitbetaald omwille van een frauduleus handelen van de betrokkene, brengt van rechtswege onmiddellijk interest op vanaf de betaling¹³⁴.

6.1.1.1.3. Verzuim aangifte bestaansmiddelen

¹³² Artikelen 22 en 24, § 1, 1°, van de WET

¹³³ Artikel 22 van de WET

¹³⁴ Artikel 24, § 4, van de WET

Indien betrokkene verzuimd heeft bestaansmiddelen aan te geven en/of onvolledige of onjuiste verklaringen afgelegd heeft, is de terugvordering beperkt tot het bedrag waarbij deze bestaansmiddelen in aanmerking zouden genomen zijn.

De terugvordering heeft wel enkel betrekking op de periode waarin het misbruik heeft plaatsgevonden.

6.1.1.2. Indien de betrokkene met terugwerkende kracht de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode waarvoor hem een leefloon werd uitbetaald¹³⁵.

In dit geval is de terugvordering beperkt tot beloop van het bedrag waarvoor die inkomsten bij de berekening van het leefloon in aanmerking hadden moeten worden genomen indien hij er te dien tijde reeds de beschikking over zou gehad hebben.

Het OCMW treedt van rechtswege¹³⁶ en tot beloop van dat bedrag in de rechten die de betrokkene op de hierboven bedoelde inkomsten kan doen gelden (subrogatierecht).

¹³⁵ Artikel 24, § 1, 2°, van de WET

¹³⁶ Zie artikel 1249 en volgende van het Burgerlijk Wetboek

6.1.2. Afwijkingen op de verhaalsplicht

In bepaalde gevallen kan het OCMW afzien van de terugvordering van het leefloon van de betrokkene¹³⁷.

Namelijk :

- 1) Indien het centrum bij individuele beslissing om redenen van billijkheid afziet van de terugvordering. De redenen moeten vermeld worden in de beslissing.
Ook de betrokkene zelf kan billijkheidsredenen aanvoeren om de terugvordering te voorkomen.
- 2) Indien de kosten of inspanningen van het centrum niet opwegen tegen het verwachte resultaat.
- 3) Behalve in geval van arglist of bedrog wordt ambtshalve afgezien van de terugvordering van het ten onrechte uitbetaalde leefloon bij het overlijden van degene aan wie het leefloon betaald werd indien hem op dat ogenblik nog geen kennis was gegeven van de terugvordering.¹³⁸

6.1.3. De beslissing

- De regels van de rechtspleging, zoals bepaald voor het nemen van de beslissingen van het OCMW inzake het recht op maatschappelijke integratie in de vorm van leefloon, tewerkstelling of geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, zijn van toepassing op de beslissing tot terugvordering¹³⁹.

Dat betekent in het bijzonder:

- De beslissing moet schriftelijk gebeuren;
- De beslissing moet afdoende gemotiveerd zijn;
- De beslissing vermeldt het bedrag dat teruggevorderd wordt en de berekeningswijze;

¹³⁷ Artikel 28 van de WET

¹³⁸ Artikel 41 van het KB

¹³⁹ Artikel 21 van de WET

- De beslissing moet een aantal verplichte elementen bevatten, zonder dewelke de beroepstermijn niet ingaat,

Die elementen zijn ¹⁴⁰ :

- de mogelijkheid om bij de bevoegde rechtbank een beroep in te stellen;
- het adres van de bevoegde rechtbank;
- de termijn om een beroep in te stellen en de wijze waarop;
- de inhoud van de art. 728 en 1017 van het Gerechtelijk Wetboek (vertegenwoordiging en beroepsprocedure die gratis is);
- de refertes van het dossier en van de dienst en de maatschappelijk werker die het dossier beheert;
- de mogelijkheid om opheldering te verkrijgen omtrent de beslissing bij de dienst die het dossier beheert;
- het feit dat het instellen van een beroep bij de arbeidsrechtbank de uitvoering van de beslissing niet schorst;
- in voorkomend geval, de periodiciteit van de betaling.

- De beslissing moet betekend worden binnen de acht dagen bij aangetekende zending of tegen ontvangstbewijs.

- Specifiek voor de terugvordering in geval van herziening met terugwerkende kracht zijn daarnaast nog volgende vermeldingen vereist, zonder dewelke de beroepstermijn niet ingaat¹⁴¹ :

- De vaststelling dat er onverschuldigde bedragen zijn betaald;
- Het totale bedrag van wat onverschuldigd is betaald, alsmede de berekeningswijze ervan;
- De inhoud en de refertes van de bepalingen in strijd waarmee de betalingen zijn gedaan;
- De in aanmerking genomen verjaringstermijn;
- De mogelijkheid voor het OCMW om van de terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen af te zien en de procedure die hiervoor moet worden gevolgd;

¹⁴⁰ Artikel 21, § 3, van de WET

¹⁴¹ Artikel 25 van de WET

- De mogelijkheid om een met redenen omkleed voorstel van terugbetaling in schijven voor te leggen.

Het OCMW kan zijn beslissing tot terugvordering in geval van herziening met terugwerkende kracht maar ten uitvoer leggen na verloop van 1 maand.

Indien de betrokkene binnen deze termijn verzoekt om af te zien van de terugvordering, kan het centrum niet optreden dan na zijn beslissing te hebben bevestigd door een nieuwe beslissing die bij aangetekend schrijven aan de betrokkene wordt meegedeeld.

6.1.4. Verjaring¹⁴²

De terugvordering verjaart na verloop van 5 jaar. De verjaring kan gestuit worden door een aanmaning gedaan hetzij bij een ter post aangetekende brief, hetzij tegen ontvangstbewijs.

6.1.5. Sanctie ten opzichte van het OCMW¹⁴³

Indien het centrum de bepalingen inzake de terugvordering van het leefloon niet naleeft, kan de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie bij een met redenen omklede beslissing weigeren de staatstoelage te betalen of beslissen ze te verminderen.

¹⁴² Artikel 29 van de WET

¹⁴³ Artikel 45 van de WET

6.2. VERHAAL OP DE ONDERHOUDSPLICHTIGEN¹⁴⁴

6.2.1. Verhaalsplicht

6.2.1.1. De onderhoudsplichtigen

Onder bepaalde voorwaarden moet het leefloon door het OCMW krachtens een eigen recht worden verhaald op de volgende onderhoudsplichtigen

- a) De ouders, de adoptanten en de personen vermeld in artikel 336 van het Burgerlijk wetboek.

Artikel 336 van het Burgerlijk wetboek bepaalt dat ‘het kind wiens afstamming van vaderszijde niet vaststaat, van degene die gedurende het wettelijk tijdvak van de verwekking met zijn moeder gemeenschap heeft gehad, een uitkering tot levensonderhoud, opvoeding en passende opleiding (kan) vorderen.’

De terugvordering is beperkt tot het leefloon, verstrekt aan hun descendentes, geadopteerden en/of de kinderen wiens afstamming langs vaderszijde niet vaststaat, zolang zij de burgerlijke meerderjarigheid niet hebben bereikt of zolang zij na die leeftijd rechtgevend blijven op kinderbijslag¹⁴⁵.

- b) De kinderen en de geadopteerden

De terugvordering is beperkt tot het leefloon verstrekt aan hun ascendenten en/of adoptanten, indien blijkt dat zonder enige aanvaardbare uitleg het patrimonium van de begunstigde gedurende de laatste 5 jaar voor de aanvang van de dienstverlening in belangrijke mate is verminderd¹⁴⁶.

¹⁴⁴ Artikel 26 van de WET en de artikelen 42 tot en met 55 van het KB

¹⁴⁵ Artikel 47 van het KB

¹⁴⁶ Artikel 48 van het KB

c) De echtgenoot en de ex-echtgenoot.

Indien bij een uitvoerbaar geworden rechterlijke beslissing ten gunste van de aanvrager een onderhoudsgeld werd bepaald, is de terugvordering beperkt tot het bedrag van dat onderhoudsgeld¹⁴⁷.

6.2.1.2. Terug te vorderen bedrag

- Het verhaal wordt ingesteld tot beloop van het bedrag waartoe de onderhoudsplichtigen gehouden zijn gedurende de tijd dat het leefloon is uitgekeerd en voor zover er gedurende de periode dat het leefloon werd toegekend, een onderhoudsplicht bestond in hoofde van de onderhoudsplichtigen.
- Vooraleer te beslissen over de uitoefening van het verhaal voert het OCMW een sociaal onderzoek naar de financiële toestand van de onderhoudsplichtigen en de familiale aspecten van de zaak¹⁴⁸.

Dit onderzoek is nodig alvorens er mogelijk kan beslist worden over het inroepen van billijkheidsredenen om af te zien van de terugvordering.

- In geval van verhaal tegen meerdere levende onderhoudsplichtigen in een gelijke graad mag ten aanzien van ieder van hen en hun echtgenoot of echtgenote niet meer worden teruggevorderd dan de kosten van het leefloon vermenigvuldigd met de breuk waarbij de teller gelijk is aan 1 en de noemer gelijk is aan het aantal voornoemde onderhoudsplichtigen¹⁴⁹.

Enkel in uitzonderlijke gevallen en mits uitdrukkelijk gemotiveerde beslissing waarvan afschrift aan de betrokkene wordt overgemaakt, kan het OCMW van deze regel afwijken.

¹⁴⁷ Artikel 49 van het KB

¹⁴⁸ Artikel 44 van het KB

¹⁴⁹ Artikel 46 van het KB

Indien de ouder na echtscheiding hertrouwd is, wordt rekening gehouden met het gezamenlijk belastbaar inkomen van de ouder en de nieuwe partner (echtgenoot).

Indien de ouder na echtscheiding samenwoont met een nieuwe partner maar niet hertrouwd is, mag enkel rekening gehouden worden met het belastbaar inkomen van de onderhoudsplichtige ouder.

Voorbeeld

Een alleenstaande jongere ontvangt een leefloon (€ 817,34 per maand).

De ouders zijn gescheiden; vader A is hertrouwd en moeder B woont samen met een nieuwe partner.

Terugvordering:

Maximaal € 408,67 van vader A (berekening via het gezamenlijk belastbaar inkomen van A en echtgenote)

Maximaal € 408,67 van moeder B (enkel rekening houdende met het belastbaar inkomen van B)

6.2.2. Afwijkingen op de verhaalsplicht

In bepaalde gevallen kan het OCMW afzien van de terugvordering van het leefloon van de betrokkene¹⁵⁰.

Namelijk :

1. Indien kan verwacht worden dat het toekennen van het leefloon niet langer zal duren dan 3 maanden.
2. Indien de kosten of inspanningen van het centrum niet opwegen tegen het verwachte resultaat.
3. Er mag geen verhaal worden ingesteld voor de kosten van tewerkstelling door het OCMW.

¹⁵⁰ Artikel 54 van het KB

4. Indien het centrum bij individuele beslissing om redenen van billijkheid afziet van de terugvordering.

De concrete feiten en redenen moeten vermeld worden in de beslissing.

Omwille van het delicate karakter van sommige gegevens kan het OCMW nalaten deze in de beslissing te vermelden indien ze in het sociaal verslag of in het verslag van de beraadslaging zijn opgenomen.

Ook de betrokkene zelf kan billijkheidsredenen aanvoeren om de terugvordering te voorkomen.

Voorbeelden van billijkheidsredenen zijn:

→ Elementen betreffende inkomsten en lasten:

- Bescheiden inkomsten van de onderhoudsplichtigen
- Hoge reële, bestaande lasten in het gezin zoals kosten van gezondheidsverzorging, studiekosten, hoge huurlasten, noodzakelijke betaalde huishoudhulp, afbetaling van schulden die niet het gevolg zijn van onbezonnen gedrag,

→ Elementen betreffende: de personen of familie:

- Ernstig verstoorde relatie tussen de betrokkene en de onderhoudsplichtigen met het gevaar dat deze niet meer hersteld zal geraken
- Het jarenlang ontbreken van contact tussen de betrokkene en de onderhoudsplichtigen
- Betrokkene heeft zijn verplichtingen ten opzichte van de onderhoudsplichtigen niet nagekomen
- De onderhoudsplichtigen hebben de betrokkene reeds voldoende geholpen.

Deze voorbeelden zijn - naast andere - ernstige elementen die het OCMW niet zo maar naast zich kan leggen bij het nemen van een beslissing betreffende de terugvordering.

Zij kunnen echter doorkruist worden door andere elementen in tegengestelde zin zoals bijvoorbeeld de graad van welstand van de onderhoudsplichtigen, het feit dat de onderhoudsplichtigen ten opzichte van de betrokkene nalatig zijn geweest,...

6.2.3. De bepaling van het terug te vorderen bedrag

6.2.3.1. In aanmerking neming van het netto belastbaar inkomen van het voorlaatste kalenderjaar

Er kan geen verhaal uitgeoefend worden tegen de onderhoudsplichtige indien zijn netto belastbaar inkomen van het voorlaatste kalenderjaar voorafgaand aan het jaar waarin over de uitoefening wordt beslist, het bedrag van € 22.011,89 niet overschrijdt (bedrag geldend sinds 1/12/2012).

Dit bedrag wordt verhoogd met € 3.081,67 per persoon ten laste (bedrag geldend sinds 1/12/2012)¹⁵¹.

6.2.3.2. Verhoging per persoon ten laste

Als persoon ten laste wordt beschouwd:

- Elk kind waarvoor de onderhoudsplichtige, wat betreft de kinderbijslag, de hoedanigheid van bijslagtrekkende bezit.
Elk kind waarvoor de echtgeno(o)t(e) van de onderhoudsplichtige, wat betreft de kinderbijslag, de hoedanigheid van bijslagtrekkende bezit.
- Elke persoon die fiscaal ten laste is van de onderhoudsplichtige.

Het aantal personen dat als ten laste kan beschouwd worden, wordt vastgesteld op het moment dat over de onderhoudsplicht wordt beslist (en niet het aantal personen dat ten laste was in het kalenderjaar dat gebruikt wordt voor het vaststellen van het netto belastbaar inkomen).

De echtgeno(o)t(e) van de onderhoudsplichtige kan nooit beschouwd worden als iemand die fiscaal ten laste is.

¹⁵¹ Artikel 50, § 1, van het KB

6.2.3.3. Wijziging van de vermogenstoestand van de onderhoudsplichtige

Indien bewezen wordt dat de vermogenstoestand van de onderhoudsplichtige sinds het voorlaatste kalenderjaar voorafgaand aan het jaar waarin over de uitoefening wordt beslist in belangrijke mate is gewijzigd, wordt de nieuwe vermogenstoestand als basis genomen voor het uitoefenen van het verhaal en het bepalen van het bedrag van de terugvordering¹⁵².

6.2.3.4. De onderhoudsplichtige beschikt niet over voormelde bedrag maar bezit meerdere onroerende goederen

Indien de onderhoudsplichtige niet over het voormelde bedrag van netto belastbaar inkomen beschikt, maar over één of meerdere onroerende goederen in volle eigendom of vruchtgebruik beschikt, wordt een correctiefactor toegepast¹⁵³.

Indien het globaal kadastraal inkomen van de onroerende goederen gelijk is aan of hoger is dan € 2.000, wordt het bedrag van het netto belastbaar inkomen van de onderhoudsplichtige vermeerderd met 3 X het bedrag van het kadastraal inkomen.

Het kadastraal inkomen wordt samengesteld als volgt : het kadastraal inkomen van de onroerende goederen die de onderhoudsplichtige in volle eigendom of vruchtgebruik bezit, met uitzondering van de onroerende goederen of gedeelten van onroerende goederen die voor eigen beroepsdoeleinden worden aangewend. Dit kadastraal inkomen wordt evenwel, naargelang het aantal personen ten laste 3 of meer bedraagt, vooraf gedeeld door de coëfficiënt 1,1 verhoogd met 0,1 voor elke persoon ten laste boven de derde, doch met maximum 1,8.

Het kadastraal inkomen van de goederen waarvan de onderhoudsplichtige eigenaar of vruchtgebruiker in onverdeeldheid is, wordt vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid uitdrukt van de rechten, in volle eigendom of in vruchtgebruik, van de betrokkene op deze goederen, vooraleer het voorgaande wordt toegepast.

¹⁵² Artikel 50, § 2, van het KB

¹⁵³ Artikel 50, § 3, van het KB

De correctiefactor wordt dus enkel toegepast indien beide voorwaarden tegelijkertijd vervuld zijn:

- Het netto belastbaar inkomen van de onderhoudsplichtige is lager dan het grensbedrag waaronder geen verhaal mag uitgeoefend worden, **EN**
- Het globaal kadastraal inkomen van de onroerende goederen is minstens gelijk aan € 2.000

6.2.3.5. Het verhaal voor de kosten van maatschappelijke dienstverlening¹⁵⁴

Indien het OCMW tezelfdertijd verhaal uitoefent bij de onderhoudsplichtigen voor de kosten van het leefloon en van maatschappelijke dienstverlening, dan wordt de opbrengst slechts afgetrokken van de kosten van het leefloon nadat de kosten van de maatschappelijke dienstverlening ten laste van het centrum volledig gedekt zijn .

6.2.3.6. De schaal van tussenkomsten

- Bij het bepalen van de tussenkomst van de onderhoudsplichtige volgt het OCMW een door de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie vastgestelde schaal van tussenkomsten (zie hierna)¹⁵⁵.

De in deze schaal vermelde terug te vorderen bedragen zijn maandbedragen.

De terugvordering op basis van de schaal wordt beperkt tot het door het OCMW aan de betrokkene betaalde bedrag van het leefloon.

Het centrum kan dus nooit meer terugvorderen dan dat het zelf betaald heeft.

Het centrum kan slechts afwijken van deze schaal bij een individuele beslissing en mits in acht name van bijzondere omstandigheden die in de beslissing worden gemotiveerd.

De bedragen van het netto belastbaar inkomen en van de schaal van tussenkomsten worden gekoppeld aan de spilindex 103,14 geldend op 1 juni 1999 (basis 1996 = 100) van de consumptieprijzen¹⁵⁶.

¹⁵⁴ Artikel 53 van het KB

¹⁵⁵ Artikel 51 van het KB

¹⁵⁶ Artikel 52 van het KB

- De schaal van tussenkomsten (geldend vanaf 1/12/2012)

Netto belastbaar inkomen (vastgesteld overeenkomstig artikel 50 van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie) (vastgesteld overeenkomstig artikel 14 van het koninklijk besluit van 9 mei 1984 tot uitvoering van artikel 100bis, § 1, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn)	Percentage van de inkomens- schijf waarmee rekening werd gehouden voor de berekening van de bedragen vermeld in de tabel van de terug te vorderen maandelijkse bedragen	TERUG TE VORDEREN MAANDELIJKS BEDRAG IN FUNCTIE VAN HET AANTAL PERSONEN TEN LASTE (BEDRAGEN GELDEND VANAF 1 DECEMBER 2012)											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 en +	
€ 22.011,90 - € 25.093,56	15%	€ 39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
€ 25.093,57 - € 28.175,23	15%	€ 77	€ 39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
€ 28.175,24 - € 31.256,90	20%	€ 128	€ 77	€ 39	-	-	-	-	-	-	-	-	-
€ 31.256,91 - € 34.338,57	20%	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39	-	-	-	-	-	-	-	-
€ 34.338,58 - € 37.420,24	25%	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39	-	-	-	-	-	-	-
€ 37.420,25 - € 40.501,91	25%	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39	-	-	-	-	-	-
€ 40.501,92 - € 43.583,58	30%	€ 385	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39	-	-	-	-	-
€ 43.583,59 - € 46.665,25	30%	€ 462	€ 385	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39	-	-	-	-

€ 46.665,26- € 49.746,92	35%	€ 552	€ 462	€ 385	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39	-	-
€ 49.746,93- € 52.828,59	35%	€ 642	€ 552	€ 462	€ 385	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39	-
€ 52.828,60- € 55.910,26	40%	€ 745	€ 642	€ 552	€ 462	€ 385	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77	€ 39
€ 55.910,27- € 58.991,93	40%	€ 847	€ 745	€ 642	€ 552	€ 462	€ 385	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128	€ 77
€ 58.991,94- en meer	50%	€ 976	€ 847	€ 745	€ 642	€ 552	€ 462	€ 385	€ 308	€ 244	€ 180	€ 128

Voorbeelden

- De onderhoudsplichtige heeft een netto belastbaar inkomen van € 40.000 en 3 kinderen ten laste.

Maandelijks wordt maximaal € 128 teruggevorderd.

- De onderhoudsplichtige A is onderhoudsplichtig in 2013

In 2011 heeft A een netto belastbaar inkomen van € 30.000

A heeft 4 kinderen ten laste

A heeft een onroerend goed met een kadastraal inkomen van € 5.000 voor de helft in volle eigendom

Op basis van het netto belastbaar inkomen is A niet onderhoudsplichtig want € 30.000 is lager dan € 34.338,58 (grensbedrag voor de onderhoudsplichtige met 4 personen ten laste)

Correctiefactor:

kadastraal inkomen = 5.000 : 2 = 2.500

1500 : (1,1 + 0,1) = 2.083,33

Het globaal kadastraal inkomen is hoger dan 2.000 dus

2.083,33 x 3 = 6.249,99

Totaal inkomen voor het berekenen van de onderhoudsplicht:

30.000 + 6.249,99 = € 36.249,99

A is maandelijks onderhoudsplichtig voor een bedrag van € 39

6.2.4. Procedure¹⁵⁷

- Reeds bij de leefloonaanvraag verwittigt het OCMW de betrokkene dat het een onderzoek zal voeren naar de onderhoudsplicht bij de daartoe gehouden personen.
- Indien het OCMW op basis van het sociaal onderzoek beslist om verhaal uit te oefenen op de onderhoudsplichtigen, zendt het binnen de acht dagen na deze beslissing een kopie van deze beslissing aan de onderhoudsplichtigen.

Deze beslissing moet volgende aanduidingen bevatten:

- De wettelijke bepalingen waarop de terugvordering gebaseerd is.
- De berekeningswijze van het teruggevorderde bedrag.
- De mogelijkheid voor het OCMW om van de terugvordering af te zien wegens billijkheidsredenen en de procedure die hiervoor moet gevolgd worden.
- De mogelijkheid om een met redenen omkleed voorstel tot terugbetaling in schijven voor te leggen.
- De mogelijkheid om een voorstel van onderhoudsbijdrage voor te leggen.

Elke individuele beslissing tot het bepalen van de tussenkomst van de onderhoudsplichtige bevat de elementen op grond waarvan het bedrag van de terugvordering werd vastgelegd.

- De betrokkene kan het OCMW binnen een periode van 30 dagen na het verzenden van de beslissing verzoeken om af te zien van de terugvordering of kan ofwel een met redenen omkleed voorstel tot terugbetaling in schijven ofwel een voorstel van onderhoudsbijdrage voorleggen.

In voorkomend geval moet het centrum binnen een periode van 30 dagen na voornoemd verzoek een nieuwe beslissing nemen, die aan de onderhoudsplichtige binnen de acht dagen moet worden medegedeeld.

- Indien de onderhoudsplichtige niet reageert binnen de periode van 30 dagen na de verzending, en evenmin het verschuldigde bedrag aan het centrum heeft overgemaakt, zendt het OCMW een herinneringsschrijven waarin gemeld

¹⁵⁷ Artikel 55 van het KB

wordt dat hij binnen de twee weken moet betalen en dat bij ontstentenis hiervan de OCMW-ontvanger zal overgaan tot een invordering via gerechtelijke weg.

- Het verhaal op de onderhoudsplichtigen is een eenzijdig recht van het OCMW. Het is enkel het OCMW dat de uitvoering van de beslissing kan afdwingen indien de onderhoudsplichtige weigert de te zijnen opzichte genomen beslissing uit te voeren.
Het kan hier dus zowel gaan om het niet meewerken aan het sociaal onderzoek als om het weigeren te betalen.

6.2.5. Verjaring¹⁵⁸

De terugvordering verjaart na verloop van 5 jaar. De verjaring kan gestuit worden door een aanmaning gedaan hetzij bij een ter post aangetekende brief, hetzij tegen ontvangstbewijs.

6.2.6. Sanctie ten opzichte van het OCMW¹⁵⁹

- Indien het centrum de bepalingen inzake de terugvordering van het leefloon niet naleeft, kan de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie bij een met redenen omklede beslissing weigeren de staatstoelage te betalen of beslissen ze te verminderen.

¹⁵⁸ Artikel 29 van de WET

¹⁵⁹ Artikel 45 van de WET

6.3. VERHAAL OP DE AANSPRAKELIJKE DERDE¹⁶⁰

Het OCMW verhaalt het leefloon krachtens een eigen recht op de persoon die verantwoordelijk is voor de verwonding of ziekte die aanleiding gegeven heeft tot de betaling van het leefloon.

Deze terugvordering verjaart na verloop van 5 jaar.

Wanneer de verwonding of ziekte het gevolg is van een misdrijf, kan de vordering tegelijk met de strafrechtelijke vordering en voor dezelfde rechter worden ingesteld.

In dat geval verjaart de terugvordering na verloop van 5 jaar vanaf de dag volgend op de kennisname door de benadeelde van de identiteit van de dader of van de schade en uiterlijk door verloop van 20 jaar vanaf de dag volgend op die waarop het feit waardoor de schade is veroorzaakt, zich heeft voorgedaan.¹⁶¹

De verjaring kan gestuit worden door een aanmaning gedaan hetzij bij een ter post aangetekende brief, hetzij tegen ontvangstbewijs.

Het OCMW kan slechts afzien van deze terugvorderingen bij individuele beslissing en om redenen van billijkheid die in de beslissing vermeld worden. De betrokkene kan billijkheidsredenen aanvoeren ten einde de terugvordering te voorkomen.

Indien de kosten of inspanningen niet opwegen tegen het verwachte resultaat, moet geen terugvordering ingesteld worden.

Indien het OCMW de bepalingen inzake de terugvordering van de kosten van het leefloon niet naleeft, kan de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie bij een met redenen omklede beslissing weigeren de staatstoelage te betalen of beslissen ze te verminderen.

¹⁶⁰ Artikel 27 van de WET

¹⁶¹ Artikel 29 van de WET

7. VII. SANCTIES

7.1. ADMINISTRATIEVE SANCTIES¹⁶²

Mogelijke gevallen:

7.1.1. Betrokkene verzuimt bestaansmiddelen aan te geven en/of legt onjuiste of onvolledige verklaringen af die het bedrag van het leefloon beïnvloeden¹⁶³.

7.1.1.1. Verzuim en/of foutieve verklaring

- Het verzuim te goeder trouw kan geen aanleiding geven tot een sanctie, dat wil zeggen indien betrokkene die bijzonderheid niet kon kennen.
- Het verzuim en/of de foutieve verklaringen moeten een invloed hebben op het bedrag van het leefloon dat toegekend wordt.
Het verzwijgen van niet-relevante gegevens kan geen aanleiding geven tot een sanctie.

7.1.1.2. Sanctie

- Het OCMW kan beslissen over de sanctie. Deze kan bestaan uit de gehele of gedeeltelijke schorsing van de uitbetaling van het leefloon voor een periode van ten hoogste 6 maanden, of in geval van bedrieglijk opzet 12 maanden.
- Bij herhaling binnen de 3 jaar vanaf de dag dat de sanctie definitief is geworden, wordt de uitbetaling van het leefloon geheel of gedeeltelijk geschorst voor een periode van ten hoogste 12 maanden, of in geval van bedrieglijk opzet 24 maanden.

7.1.1.3. Verjaring

¹⁶² Artikel 30 van de WET

¹⁶³ Artikel 30, § 1, van de WET

- De sanctie moet worden uitgesproken binnen de 2 jaar sedert de dag waarop het verzuim of de onjuiste verklaringen werden begaan.
- Nadat de sanctie definitief is geworden, heeft het OCMW nog 2 jaar de tijd om de sanctie uit te voeren.

Een voorbeeld

In september komt het OCMW te weten dat betrokkene op 15 mei 2013 bij de intake verzwegen heeft dat hij een maandelijks persoonlijk onderhoudsgeld ontvangt van € 200.

Het OCMW kan tot 15/05/2015 een beslissing tot sanctie nemen.

Het OCMW beslist op 1/03/2015 dat betrokkene een sanctie krijgt.

Betrokkene gaat niet in beroep en de sanctie wordt definitief op 1/06/2015.

Het OCMW moet de sanctie uitvoeren voor 1/06/2017.

7.1.1.4. Beroep

De betrokkene kan bij de arbeidsrechtbank in beroep gaan tegen de beslissing tot sanctie binnen de 3 maanden na de kennisgeving van de beslissing.

7.1.1.5. Rechtspleging

De regels van de rechtspleging, zoals bepaald voor het nemen van de beslissingen van het OCMW inzake het recht op maatschappelijke integratie in de vorm van leefloon, tewerkstelling of geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, zijn van toepassing op de beslissing tot terugvordering¹⁶⁴.

Dat betekent in het bijzonder:

¹⁶⁴ Artikel 30, § 3, 2^e lid., van de WET

- De betrokkene heeft voorafgaandelijk hoorrecht indien hij erom verzoekt;
- De beslissing moet schriftelijk gebeuren;
- De beslissing moet voldoende gemotiveerd zijn;
- De beslissing moet een aantal verplichte items bevatten, zonder dewelke de beroepstermijn niet ingaat, met name :
 - de mogelijkheid om bij de bevoegde rechtbank een beroep in te stellen;
 - het adres van de bevoegde rechtbank;
 - de termijn om een beroep in te stellen en de wijze waarop;
 - de inhoud van de art. 728 en 1017 van het Gerechtelijk Wetboek (vertegenwoordiging en beroepsprocedure die gratis is);
 - de referenties van het dossier en van de dienst en de maatschappelijk werker die het dossier beheert;
 - de mogelijkheid om opheldering te verkrijgen omtrent de beslissing bij de dienst die het dossier beheert;
 - het feit dat het instellen van een beroep bij de arbeidsrechtbank de uitvoering van de beslissing niet schorst;
- De beslissing moet betekend worden binnen de acht dagen bij aangetekende zending of tegen ontvangstbewijs.

7.1.1.6. Continuïteit van de sanctie in geval van wijziging van het bevoegd OCMW

Indien het territoriaal bevoegde OCMW wijzigt tijdens de duur van de sanctie, kan deze sanctie verder uitgevoerd worden door het centrum dat naderhand bevoegd wordt en dit zolang de sanctie van toepassing is.

7.1.2. Betrokkene leeft na aanmaning de afspraken in het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie zonder wettige redenen niet na¹⁶⁵.

7.1.2.1. Ingebrekestelling

Vooraleer kan beslist worden over de sanctie moet de betrokkene eerst een aanmaning gekregen hebben en moet het advies ingewonnen worden van de maatschappelijk werker die belast is met het dossier.

7.1.2.2. Sanctie

De sanctie bestaat uit de gehele of gedeeltelijke schorsing van de uitbetaling van het leefloon voor een periode van ten hoogste 1 maand.

Bij herhaling binnen het jaar kan de uitbetaling van het leefloon geheel of gedeeltelijk geschorst worden voor een periode van ten hoogste 3 maanden.

De sanctie gaat in op de eerste dag van de tweede maand volgend op de beslissing van het OCMW.

7.1.2.3. Beroep

De betrokkene kan bij de arbeidsrechtbank in beroep gaan tegen de beslissing tot sanctie binnen de 3 maanden na de kennisgeving van de beslissing.

¹⁶⁵ Artikel 30, § 2, van de WET

7.1.2.4.Rechtspleging

De regels van de rechtspleging, zoals bepaald voor het nemen van de beslissingen van het OCMW inzake het recht op maatschappelijke integratie in de vorm van leefloon, tewerkstelling of geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, zijn van toepassing op de beslissing tot terugvordering¹⁶⁶.

Dat betekent in het bijzonder:

- De betrokkene heeft voorafgaandelijk hoorrecht indien hij erom verzoekt;
- De beslissing moet schriftelijk gebeuren;
- De beslissing moet voldoende gemotiveerd zijn;
- De beslissing moet een aantal verplichte items bevatten, zonder dewelke de beroepstermijn niet ingaat, met name :
 - de mogelijkheid om bij de bevoegde rechtbank een beroep in te stellen;
 - het adres van de bevoegde rechtbank;
 - de termijn om een beroep in te stellen en de wijze waarop;
 - de inhoud van de art. 728 en 1017 van het Gerechtelijk Wetboek (vertegenwoordiging en beroepsprocedure die gratis is);
 - de referenties van het dossier en van de dienst en de maatschappelijk werker die het dossier beheert;
 - de mogelijkheid om opheldering te verkrijgen omtrent de beslissing bij de dienst die het dossier beheert;
 - het feit dat het instellen van een beroep bij de arbeidsrechtbank de uitvoering van de beslissing niet schorst.
- De beslissing moet betekend worden binnen de acht dagen bij aangetekende zending of tegen ontvangstbewijs.

7.1.2.5.Continuiteit van de sanctie in geval van wijziging van het bevoegde OCMW

Indien het territoriaal bevoegde OCMW wijzigt tijdens de duur van de sanctie, kan deze sanctie verder uitgevoerd worden door het centrum dat naderhand bevoegd wordt en dit zolang de sanctie van toepassing is.

¹⁶⁶ Artikel 30, § 3, 2^e lid, van de WET

7.2. STRAFRECHTELIJKE SANCTIES

7.2.1. Sancties¹⁶⁷

Sinds 1 juli 2011 worden de inbreuken op de bepalingen van de wet van 26 mei 2002 en van de uitvoeringsbesluiten ervan opgespoord, vastgesteld en bestraft overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek.

Hoofdstuk 10 van Boek 2 van het Sociaal Strafwetboek gaat over de inbreuken van valsheid, het gebruik van valse stukken, van onjuiste of onvolledige verklaringen en van oplichting in het sociaal strafrecht.

- Onder "sociaal voordeel" wordt verstaan: een subsidie, een vergoeding, een uitkering of iedere andere financiële tegemoetkoming die verleend of toegekend wordt op grond van de wetten en besluiten betreffende één van de aangelegenheden die vallen onder de bevoegdheid van de arbeidsgerechten; het recht op maatschappelijke integratie is dus wel degelijk betrokken.
- Volgende personen worden bestraft met hetzij een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en een strafrechtelijke geldboete van 600 tot 6000 euro of uit een van die straffen alleen, hetzij een administratieve geldboete van 300 tot 3000 euro:
 - eenieder die, met het oogmerk ofwel ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te doen bekomen, te behouden of te doen behouden:
 - 1° a) valsheid in geschrifte heeft gepleegd, hetzij door valse handtekeningen, hetzij door namaking of vervalsing van geschriften of handtekeningen, hetzij door overeenkomsten, beschikkingen, verbintenissen of schuldbevrijdingen valselijk op te maken of in een akte in te voegen, hetzij door toevoeging of vervalsing van bedingen, verklaringen of feiten die deze akte ten doel had op te nemen of vast te stellen;
 - b) zich bediend heeft van een valse akte of een vals stuk;
 - 2° a) valsheid heeft gepleegd, door gegevens die worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een informaticasysteem, in te

¹⁶⁷ Artikel 31 van de WET

brengen in een informaticasysteem, te wijzigen of te wissen, of met enig ander technologisch middel de mogelijke aanwending van gegevens in een informaticasysteem te veranderen, waardoor de juridische draagwijdte van dergelijke gegevens verandert;

b) gebruik heeft gemaakt van die gegevens, terwijl hij weet dat de aldus verkregen gegevens vals zijn.¹⁶⁸.

→ eenieder die wetens en willens:

1° een onjuiste of onvolledige verklaring heeft afgelegd om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te doen bekomen, te behouden of te doen behouden;

2° heeft nagelaten of geweigerd om een verplichte verklaring af te leggen of de inlichtingen te verstrekken;

3° een sociaal voordeel heeft bekomen waarop hij geen of slechts gedeeltelijk recht heeft ingevolge een onjuiste of onvolledige verklaring, het nalaten of het weigeren van het afleggen van een verklaring of van het verstrekken van inlichtingen die hij gehouden is te verstrekken om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te doen bekomen, te behouden of te doen behouden¹⁶⁹.

→ eenieder die, met het oogmerk ofwel ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te doen bekomen, te behouden of te doen behouden, gebruik heeft gemaakt van valse namen, valse hoedanigheden of valse adressen, of enige andere frauduleuze handeling aangewend heeft om te doen geloven aan het bestaan van een valse persoon, een valse onderneming, een fictief ongeval of enige andere fictieve gebeurtenis of om op andere wijze misbruik te maken van het vertrouwen¹⁷⁰.

➤ Wordt bestraft met hetzij een strafrechtelijke geldboete van 100 tot 1000 euro, hetzij een administratieve geldboete van 50 tot 500 euro, eenieder die wetens en willens nagelaten heeft te verklaren dat hij niet langer recht heeft op een sociaal voordeel, zelfs indien dit slechts gedeeltelijk is, om ten onrechte een sociaal voordeel te behouden.

¹⁶⁸ Artikel 232 van het Sociaal Strafwetboek

¹⁶⁹ Artikel 233 van het Sociaal Strafwetboek

¹⁷⁰ Artikel 235 van het Sociaal Strafwetboek

- De hierboven bedoelde sancties worden toegepast met uitsluiting van de toepassing van artikelen 196, 197, 210bis en 496 van het Strafwetboek en van de bepalingen van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen¹⁷¹.

7.2.2. Bevoegdheid van de arbeidsauditeur

De gerechtigde die het leefloon met bedrieglijk opzet ten onrechte heeft ontvangen, kan strafrechtelijk worden vervolgd voor de correctionele rechtbank.

Op basis van artikel 155 van het Gerechtelijk Wetboek zijn de arbeidsauditeurs hiervoor bevoegd.

Het is aldus de bedoeling van de wetgever om de strafrechtelijke vorderingen op sociaal gebied bij de arbeidsauditeur te lokaliseren. Dit bevordert de samenhang van gerechtelijke procedures bij de arbeidsauditeur die vroeger reeds kennis nam van de geschillen betreffende de toekenning, de herziening, de weigering en de terugbetaling door de gerechtigde van de maatschappelijke integratie alsmede de toepassing van de administratieve sancties bepaald in deze wetgeving .

Het is logischer dat het openbaar ministerie dat op sociaal gebied gespecialiseerd is zowel het burgerlijk luik als het strafrechtelijk luik kan onderzoeken.

¹⁷¹ Artikel 231 van het Sociaal Strafwetboek

8. STAATSTOELAGEN

8.1. DE VERSCHILLENDE TOELAGEN¹⁷²

8.1.1. Algemeen

- De Staat verleent een toelage van 55 % van het bedrag van het op regelmatige wijze toegekende leefloon.
- Deze toelage wordt verhoogd in volgende gevallen:
 - 65 % indien het OCMW in de loop van het voorlaatste jaar maandelijks gemiddeld aan ten minste 500 rechthebbenden een leefloon heeft toegekend of voor wie het een tewerkstelling heeft gerealiseerd waarvoor een staatstoelage geldt.
 - 70 % indien het OCMW in de loop van het voorlaatste jaar maandelijks gemiddeld aan ten minste 1.000 rechthebbenden een leefloon heeft toegekend of voor wie het een tewerkstelling heeft gerealiseerd waarvoor een staatstoelage geldt.
 - De verhoogde toelage van 65 % of 70 % worden voor de eerste maal toegekend op voorwaarde dat:
 - De drempel van 500 of 1.000 rechthebbenden wordt overschreden, en
 - Het aantal rechthebbenden in vergelijking met het voorgaande jaar met ten minste 5 % is gestegen

De toelage van 65 % of 70 % wordt verminderd met 1 % per jaar totdat het toelageniveau van respectievelijk 55 % of 65 % wordt bereikt indien het aantal rechthebbenden in de

¹⁷² Artikel 32 van de WET

loop van het voorlaatste jaar maandelijks gemiddeld onder de drempel van 500 of 1.000 rechthebbenden daalt.

Deze vermindering met 1 % wordt niet toegepast als de daling van het aantal rechthebbenden minder dan 3 % ten opzichte van het voorgaande jaar bedraagt.

8.1.2. Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI)

- Voor een periode van ten hoogste 6 maanden kan een staatstoelage van 75 % toegekend worden indien de betrokkene in het kader van een GPMI een opleiding volgt of werkervaring opdoet¹⁷³.

Volgende voorwaarden moeten wel vervuld zijn:

→ Inzake de opleiding:

- De betrokkene volgt minstens gedurende 10 uren per week een opleiding.
- De opleiding wordt georganiseerd door een openbare dienst die zorgt voor de opleiding van werklozen of door een organisme voor beroepsopleiding dat een overeenkomst heeft afgesloten met het OCMW.

→ Inzake de tewerkstelling

- De betrokkene werkt minstens 10 uren en hoogstens 20 uren per week.
- De tewerkstelling vindt plaats in de diensten of instellingen van het OCMW of in een dienst of instelling waarmee het centrum een overeenkomst heeft afgesloten in het kader van artikel 61 van de organieke wet.

- De periode van 6 maanden verhoogde toelage mag gespreid worden over verschillende tijdstippen totdat de periode van 6 maanden bereikt wordt.
- Een hogere toelage wordt slechts toegekend op voorwaarde dat er in het kader van het afgesloten GPMI een regelmatige evaluatie plaatsvindt, en dit ten minste om de drie maanden¹⁷⁴.

¹⁷³ Artikel 33 van de WET

¹⁷⁴ Artikel 15 van het KB

8.1.3. Student

- De toelage wordt verhoogd met 10% gedurende de periode dat er met de student, jonger dan 25 jaar en studies met voltijds leerplan volgend, een GPMI is afgesloten¹⁷⁵.

De verhoging geldt vanaf de datum dat het GPMI is ondertekend door de betrokken partijen.

De verhoogde toelage blijft behouden indien de gerechtigde student 25 jaar en ouder wordt indien hij zijn studies zonder onderbreking verder zet.

- Voorwaarde is dat het OCMW de onderhoudsplicht van de ouders(s) onderzoekt en het leefloon terugvordert tenzij het centrum hier van afziet om billijkheidsredenen of omdat de kosten of inspanningen niet opwegen tegen het te verwachten resultaat¹⁷⁶.
- Indien het OCMW het leefloon of een gedeelte ervan daadwerkelijk terugvordert, behoudt het centrum de teruggevorderde bedragen¹⁷⁷.

¹⁷⁵ Artikel 34 van de WET

¹⁷⁶ Artikelen 26 en 28 van de WET

¹⁷⁷ Artikel 35 van de WET

8.1.4. Tewerkstelling

8.1.4.1. Het OCMW treedt op als werkgever met toepassing van artikel 60, § 7, van de wet van 8 juli 1976

Indien het OCMW optreedt als werkgever met toepassing van artikel 60, § 7, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt de toelage specifiek bepaald¹⁷⁸.

8.1.4.1.1. Voltijdse tewerkstelling

De toelage is gelijk aan het bedrag dat bepaald is voor het leefloon categorie 3.

Deze toelage wordt verhoogd met 25 % tot maximaal de brutoloonkost van de tewerkgestelde persoon indien het gaat om iemand die jonger dan 25 jaar is.

De toelage blijft verschuldigd tot het einde van de arbeidsovereenkomst, ook als de familiale of inkomenstoestand van de betrokkene in de loop van de arbeidsovereenkomst verandert of indien hij zich in een andere gemeente vestigt.

8.1.4.1.2. Deeltijdse tewerkstelling

De toelage bedraagt € 500 per kalendermaand, beperkt tot het brutoloon van de werknemer.

De toelage bedraagt 625 EUR per kalendermaand, beperkt tot het brutoloon van de werknemer, indien de rechthebbende met wie het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een deeltijdse arbeidsovereenkomst sluit

¹⁷⁸ Artikelen 36 en 37 van de WET

Artikel 4 van het Koninklijk besluit van 11 juli 2002 tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden, het bedrag en de duur van de toelage, verstrekt aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor een deeltijdse tewerkstelling met toepassing van artikel 60, § 7, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, van een gerechtigde op maatschappelijke integratie

overeenkomstig de bepalingen van dit besluit, een meerderjarig persoon is jonger dan 25 jaar.

De toelage wordt toegekend voor de duur van de deeltijdse arbeidsovereenkomst met een totale maximumduur van 6 maanden.

Indien de halftijdse arbeidsovereenkomst gecombineerd wordt met een andere halftijdse overeenkomst blijft de toelage behouden totdat de betrokkene gerechtigd is op het volledig genot van een werkloosheidsuitkering.

8.1.4.1.3. Sociale economie-initiatief

Indien de betrokkene bij overeenkomst ter beschikking wordt gesteld aan een sociale economie-initiatief, is de toelage gelijk aan het bedrag van het brutoloon van de werknemer met een maximum van € 24.532,14 op jaarbasis (bedrag sinds 1 januari 2013). Elk jaar wordt dit bedrag opnieuw berekend.

Indien de werknemer niet voltijds tewerkgesteld wordt is de duur van de toelage begrensd tot maximum 6 maanden. De jaartoeelage wordt teruggebracht tot een bedrag in verhouding tot de contractueel wekelijks voorziene arbeidsduur in de deeltijdse tewerkstelling.

In tegenstelling met hetgeen vroeger bepaald werd, beschikt het OCMW niet meer over een contingent rechthebbenden, maar beschikt elk centrum over een enveloppe met een maximumbedrag dat het zelf kan invullen in het kader van een tewerkstelling in sociale economie-initiatieven¹⁷⁹.

¹⁷⁹ Omzendbrief van 15/03/2013 betreffende de verhoogde Staatstoelage in 2013 betreffende artikel 60, § 7

8.1.4.2. Omkaderings- en opleidingspremie¹⁸⁰

Aan het OCMW dat met toepassing van artikel 61 van de organieke wet voor een rechthebbende een overeenkomst inzake tewerkstelling sluit met een privé-onderneming wordt een toelage verstrekt ter vergoeding van de kosten voor de omkadering en/of opleiding van de betrokkene in de onderneming of binnen het centrum.

De kosten kunnen gemaakt zijn door het OCMW, de privé-onderneming of een derde die met de omkadering en/of opleiding belast is.

Het maandelijks bedrag van de premie is gelijk aan het werkelijk bedrag van de kosten van omkadering en opleiding die gemaakt zijn in een bepaalde kalendermaand met een maximum van € 250 bij een voltijdse tewerkstelling.¹⁸¹

Bij een niet-voltijdse tewerkstelling wordt het maximumbedrag van € 250 teruggebracht tot een bedrag in verhouding tot de contractueel wekelijks voorziene arbeidsduur in de deeltijdse tewerkstelling.

Indien de kosten het maandelijks maximumbedrag overschrijden mogen deze kosten over meerdere kalendermaanden gespreid worden zonder dat het totale toegelaten maximumbedrag voor deze maanden overschreden wordt.

De premie wordt maximum voor 12 kalendermaanden toegekend, te beginnen met de kalendermaand van indiensttreding van betrokkene, maar kan ook gespreid in de tijd gebeuren binnen de volledige periode van de tewerkstelling met een maximum van 24 maanden.

Een dergelijke spreiding kan ook indien meerdere al dan niet opeenvolgende overeenkomsten inzake tewerkstelling worden afgesloten voor een zelfde rechthebbende.

Voorwaarde is dat de arbeidsovereenkomst minstens halftijds is en minstens één maand duurt.

Bij verhuis van de werknemer blijft het OCMW dat de overeenkomst met de privé-onderneming heeft gesloten gehouden tot de betaling van de premie

¹⁸⁰ Artikel 38 van de WET

¹⁸¹ Koninklijk besluit van 11 juli 2002 tot vaststelling van de toelage, verstrekt aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor de omkadering en opleiding van gerechtigden op maatschappelijke integratie die bij overeenkomst worden tewerkgesteld bij een privé-onderneming

voor de volledige duur van de overeenkomst tenzij het nieuwe centrum bereid is de overeenkomst met de onderneming over te nemen.

8.1.5. Personeelskosten¹⁸²

- Het OCMW ontvangt € 320 (bedrag op 1 januari 2013) per dossier op jaarbasis als tegemoetkoming in de personeelskosten.¹⁸³
- Het bedrag moet per dossier berekend worden in functie van het aantal dagen dat het OCMW voor dat dossier een staatstoelage ontvangt wegens de toekenning van een leefloon of een tewerkstelling.
- Het OCMW wijst de middelen toe aan :
 - Het personeel van de sociale dienst van het centrum, en /of
 - Het omkaderingspersoneel in het centrum zelf of in het kader van een partnerschap met andere diensten dat zich bezighoudt met personen die genieten van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie of van het recht op maatschappelijke integratie via een tewerkstelling.
- De toelage mag de brutoloonlast dekken, evenals de werkingskosten, met inbegrip van de opleidingskosten en de kosten voor de aankoop van materieel in verband met dit supplementair personeel op voorwaarde dat deze werkingskosten niet meer bedragen dan een derde van de toelage.
- Indien de gecumuleerde toelagen de financiële last van een halftijdse betrekking niet kunnen dekken, mag het OCMW de toelage volledig besteden aan de kwalitatieve verbetering van de opvang van de in het kader van de wet geholpen personen.

¹⁸² Artikel 40 van de WET

¹⁸³ Koninklijk besluit van 3 september 2004 tot verhoging van de toelage verleend aan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn als tegemoetkoming in de personeelskosten zoals bedoeld in artikel 40 van de wet betreffende het recht op de maatschappelijke integratie

8.1.6. Daklozen en ermee gelijkgestelde personen¹⁸⁴

8.1.6.1. Toelage aan 100% gedurende 2 jaar indien de persoon zijn hoedanigheid van dakloze verliest

De toelage bedraagt 100 % gedurende ten hoogste 2 jaar indien het leefloon wordt toegekend aan een persoon die de hoedanigheid van dakloze verliest door een woning te betrekken als hoofdverblijfplaats.

Het is niet noodzakelijk het OCMW van de plaats waar de betrokkene dakloos was dat de verhoogde toelage zal genieten, maar wel het centrum dat de betrokkene opvangt in een woning, zelfs wanneer dit naar aanleiding is van de stappen van een ander OCMW.

Wanneer het OCMW dat de stappen ondernomen heeft de dakloze persoon op zijn grondgebied installeert, zal dit centrum de verhoogde toelage ontvangen.

Wanneer de betrokkene zich daarentegen vestigt op het grondgebied van een ander OCMW dan zal dit centrum de verhoogde toelage ontvangen omdat het de dakloze persoon opvangt.

De periode van 2 jaar betreft een maximumperiode; het is dus niet automatisch een periode die geldt voor 2 jaar.

Een nieuwe periode van twee jaar begint te lopen voor het OCMW indien de betrokkene opnieuw dakloos geworden is en het OCMW hem als dakloze persoon een tweede maal een woning aanbiedt als hoofdverblijfplaats.

Een inschrijving in het bevolkingsregister is niet vereist om beschouwd te worden als ex-dakloze.

¹⁸⁴ Artikel 41 van de WET

8.1.6.2. Met daklozen gelijkgestelde personen

Met personen gelijkgesteld met daklozen worden bedoeld de personen die bestendig verbleven in een openluchtrecreatief verblijf of een weekendverblijf omdat ze niet in staat waren om over een andere woongelegenheden te beschikken en die dit verblijf daadwerkelijk verlaten om een woning te betrekken als hoofdverblijfplaats.

Voorbeelden

OCMW Z is bevoegd en helpt een dakloze aan een woning in dezelfde gemeente. Betrokkene is leefloongerechtigde en betreft de woning op 1/05/2013. Op 1/07/2013 begint betrokkene voltijds te werken, maar op 1/10/2013 is hij terug gerechtigd op een leefloon:

Periode van 1/05/2013 tot 1/07/2013: toelage 100 % omdat betrokkene als dakloze een woning betreft en het OCMW ook daadwerkelijk inspanningen geleverd heeft.

Periode van 1/07/2013 tot 1/10/2013: geen leefloon omdat betrokkene over voldoende inkomsten beschikt uit arbeid.

Periode vanaf 1/10/2013: toelage aan 50 %, 60 % of 65 % (afhankelijk van het aantal leefloongerechtigden) ; het betreft hier geen toekenning van een leefloon aan een dakloze persoon.

Deze gelijkstelling bestaat niet inzake maatschappelijke dienstverlening.

8.1.6.3. De installatiepremie

- De installatiepremie die een ex-dakloze persoon ontvangt door een woning te betrekken als hoofdverblijfplaats wordt betoelaagd aan 100 %¹⁸⁵.
- De premie bedraagt het maandbedrag dat is vastgesteld voor een leefloongerechtigde categorie 3.
- De installatiepremie kan slechts één maal aan een ex-dakloze toegekend worden.

¹⁸⁵ Artikel 42 van de WET

8.1.7. Personen ingeschreven in het vreemdelingenregister¹⁸⁶

- Voor een leefloongerechtigde die ingeschreven is in het vreemdelingenregister bedraagt de toelage 100 % tot op de dag van de inschrijving in het bevolkingsregister.
- Dit kan maximaal voor een periode van 5 jaar.

8.1.8. Bijzondere toelagen

Via de programmawet van 26 december 2013 werd een afdeling 4/1 “Bijzondere toelagen”, met als enig artikel 43/1, toegevoegd aan de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Het doel is om te kunnen voorzien in een compensatie voor de OCMW's, en dit voor de personen die omwille van de gewijzigde werkloosheidsreglementering bij het OCMW zullen aankloppen¹⁸⁷.

¹⁸⁶ Artikel 43 van de WET

¹⁸⁷ Voor de periode 2012-2014 zullen de OCMW's in de loop van 2014 éénmalig een bedrag van 49,12 € krijgen per RMI-dossier waarvoor in 2012 er een terugbetaling was door de POD MI (situatie op 10 juni 2013).

8.2. BETALINGSMODALITEITEN¹⁸⁸

- 1) De berekening van de staatstoelagen gebeurt op voorlegging van de beslissingen door het OCMW.

Deze moeten:

- Overgemaakt worden aan de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie binnen de 8 dagen volgend op het einde van de maand waarin de beslissing wordt genomen.
 - Overgemaakt worden op elektronische wijze zoals aanvaard door het centrum voor informatieverwerking volgens het model van formulier bepaald bij ministerieel besluit.
- 2) De uitbetaling van de staatstoelagen gebeurt op basis van een maandelijks door de Staat opgestelde verzamelstaat.
 - 3) De centra moeten zich onderwerpen aan de controle ingericht door de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie.

¹⁸⁸ Artikel 44 van de WET en artikel 56 van het KB

8.3. VOORSCHOTTEN¹⁸⁹

- 1) Een voorschot wordt uitgekeerd indien het OCMW bij de betaling van het leefloon aan de gerechtigden acute thesaurieproblemen ondervindt.¹⁹⁰

De aanvraag wordt via een gemotiveerd verzoek bij het verstrijken van een kwartaal ingediend bij de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie die beslist bij gemotiveerde beslissing.

Het voorschot wordt berekend op basis van de toelage die door de Staat verschuldigd is voor het voorlaatste jaar.

- 2) Er wordt een jaarlijks voorschot op de staatstoelage uitgekeerd voor elke tussenkost in de kosten die verbonden zijn aan de inschakeling van betrokkene in het beroepsleven.¹⁹¹

Dit voorschot wordt berekend op basis van de bedragen die door de Staat werden aanvaard na verificatie van de kostenstaten ingediend door de centra.

Het voorschot bedraagt jaarlijks 80 % van de bedragen die werden aanvaard voor de kosten van het voorlaatste jaar waarvan de rekeningen werden geverifieerd.

- 3) Het voorschot wordt verrekend bij de voorlegging van de kostenstaten van de laatste maanden van het jaar waarin het voorschot werd toegekend.¹⁹²

Een eventueel negatief saldo wordt als voorschot op het volgende jaar beschouwd.

- 4) De toelage wordt gestort op de rekening van het OCMW bij een door het centrum aangeduide financiële instelling.¹⁹³

De te veel gestorte bedragen van de toelagen die betrekking hebben op jaren die aan het lopend jaar voorafgaan worden beschouwd als een voorschot op de toelage voor het lopende jaar.

¹⁸⁹ Artikel 44 van de WET

¹⁹⁰ Artikel 58 van de WET

¹⁹¹ Artikel 58 van de WET

¹⁹² Artikel 58 van de WET

¹⁹³ Artikel 59 van de WET

8.4. SANCTIES TEGEN HET OCMW¹⁹⁴

De minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie kan bij een met reden omklede beslissing weigeren de toelage te betalen of beslissen om deze te verminderen in volgende gevallen:

- Het verslag van het sociaal onderzoek vermeldt niet dat de verschillende voorwaarden tot toekenning van het leefloon of de realisatie van de tewerkstelling vervuld zijn.
- Het OCMW heeft de wettelijke bepalingen betreffende de terugvordering van het leefloon niet nageleefd.
- Het OCMW heeft zich ten onrechte onbevoegd verklaard en volgende voorwaarden zijn vervuld:
 - Het OCMW heeft dit reeds herhaaldelijk gedaan.
 - Het OCMW is veroordeeld tot de toekenning van het leefloon krachtens een rechterlijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan.

Deze sanctie gaat in op de datum van de hulpaanvraag en eindigt ten laatste 3 jaar na de datum van de gerechtelijke beslissing.

Het OCMW kan binnen 30 dagen na de kennisgeving bij de Raad van State beroep instellen tegen de ministeriële beslissing¹⁹⁵.

¹⁹⁴ Artikel 45 van de WET

¹⁹⁵ Artikel 46 van de WET

9. HET TERRITORIAAL BEVOEGD OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

9.1. Algemene regel

- Deze is vastgelegd in artikel 1, eerste lid, 1° van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.
- Het bevoegde centrum is het OCMW van de gemeente waar de persoon gewoonlijk verblijft (op datum van de hulpaanvraag), in tegenstelling tot de occasionele of intentionele verblijfplaats.
- De algemene regel wordt eveneens toegepast indien de bijzondere bevoegdheidsregels die voorzien zijn in artikel 2 van de wet van 2 april 1965 niet kunnen toegepast worden.

9.2. Bijzondere bevoegdheidsregels

9.2.1. Verblijf in een instelling (artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965)¹⁹⁶

- Het bevoegde centrum is het OCMW van de gemeente waar de betrokkene op het moment van de opname in de instelling is ingeschreven in het bevolkings-, het vreemdelingen- of het wachtregister.
- Dit OCMW is bevoegd gedurende het verblijf in de instelling, ook als de betrokkene zijn inschrijving verliest of verandert van inschrijving.
- De lijst van instellingen opgenomen in dit artikel moet limitatief bekeken worden.

Enkele voorbeelden:

- *Een opname in een psychiatrisch ziekenhuis valt onder deze bijzondere bevoegdheidsregel, een opname in een psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis (PAAZ) niet.*
- *Een opname in een initiatief beschut wonen valt onder deze bijzondere bevoegdheidsregel, een opname in een initiatief begeleid zelfstandig wonen niet.*
- Hetzelfde centrum blijft bevoegd indien de betrokkene zonder onderbreking van de ene instelling vermeld in dit artikel overgaat naar de andere instelling vermeld in dit artikel (continuïteitsregel).

¹⁹⁶ Artikel 2, § 1, van de wet van 02/04/1965

9.2.2. Student (artikel 2, § 6, van de wet van 2 april 1965)^{197 198}

- Het bevoegde centrum is het OCMW van de gemeente waar de student voor zijn hoofdverblijfplaats staat ingeschreven in het bevolkings- of vreemdelingenregister op het moment van de hulpaanvraag.
- Om als student beschouwd te worden moet de jongere aan een aantal criteria voldoen op het moment van de hulpaanvraag, met name
 - Meerderjarig (of hiermee gelijkgesteld) zijn en jonger dan 25 jaar
 - Studies volgen in een door de Gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling
 - Studies volgen met voltijds leerplan of studies volgen die hiermee gelijkgesteld worden.

Worden gelijkgesteld:

- Deeltijds beroepssecundair onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) en “l’enseignement secondaire en alternance (CEFA)” (Franse Gemeenschap)
 - De leeropleiding voor de middenstand
 - Het onderwijs voor sociale promotie georganiseerd in dagopleiding dat leidt tot een overeenstemmend getuigschrift van het onderwijs met voltijds leerplan
- Om na te gaan of iemand voldoet aan de criteria om als student beschouwd te worden, kan informatie ingewonnen worden bij de onderwijsinstelling of bij de bevoegde Gemeenschap.
 - Hetzelfde centrum blijft bevoegd gedurende de hele ononderbroken duur van de studies.

Deze regel geldt ook indien het gaat om verschillende studies na elkaar. Deze regel geldt ook indien er een onderbreking in de hulpverlening heeft plaatsgevonden.

¹⁹⁷ Artikel 2, § 6, van de wet van 02/04/1965

¹⁹⁸ Zie ook omzendbrief van 3 augustus 2004 betreffende de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie – studenten en het recht op een leefloon

De studies worden niet onderbroken:

- door verlof of schoolvakanties
 - of indien de jongere de studies tijdelijk niet kan volgen omwille van gezondheidsredenen, op voorwaarde dat hij voor het lopende schooljaar ingeschreven blijft.
- Het bevoegde centrum wordt bepaald door de eerste aanvraag van de student, ook indien de aanvraag geweigerd wordt.

Voorbeeld:

Een jongere doet een aanvraag bij OCMW X tot het bekomen van een leefloon. Dit wordt geweigerd omwille van de te hoge inkomsten van de ouders waarmee hij samenwoont.

Indien de jongere zonder onderbreking van de studies op een later tijdstip een nieuwe aanvraag doet, is nog steeds OCMW X bevoegd, ook als de jongere niet meer in die gemeente woont.

- Indien de student met terugwerkende kracht wordt ingeschreven in het bevolkingsregister, moet gekeken worden naar de code 251 op het uittreksel van het nationaal register, de datum van de bijwerking van de hoofdverblijfplaats van de betrokkene.

Code 251 bepaalt de datum waarop de persoon met terugwerkende kracht is ingeschreven in de nieuwe gemeente. Code 251 is een instrument om zich te positioneren om het bevoegde OCMW te bepalen op het ogenblik van de hulpaanvraag.

Deze datum moet in aanmerking genomen worden om het OCMW te kunnen bepalen dat bevoegd is om een hulpaanvraag te onderzoeken van een student wanneer die een aanvraag tot adreswijziging heeft ingediend om gedomicilieerd te worden in een andere gemeente.

Als de student een hulpaanvraag heeft ingediend die voorafgaat aan de datum van de bijwerking van de hoofdverblijfplaats (code 251) is het OCMW van de gemeente waar de student gedomicilieerd is op het ogenblik van zijn aanvraag bevoegd. Dit OCMW blijft bevoegd gedurende de volledig ononderbroken duur van de studies, zelfs indien er later een inschrijving met terugwerkende kracht is.

Als de student een hulpaanvraag heeft ingediend die volgt op de datum van de bijwerking van de hoofdverblijfplaats (code 251) is het OCMW van de gemeente waar de student gedomicilieerd is op het ogenblik van zijn aanvraag bevoegd.

Voorbeeld

Student is gedomicilieerd in gemeente A.

Aanvraag voor adreswijziging naar gemeente B op 18/04/2013.

Code 251: 29/04/2013 ; datum waarop betrokkene is ingeschreven in gemeente B met terugwerkende kracht.

→ *Datum hulpaanvraag: 27/04/2013 –*

OCMW van gemeente A is bevoegd omdat code 251 pas geldt vanaf 29/04 (dit is na de datum van de aanvraag).

OCMW A blijft bevoegd, zelfs als er later een inschrijving met terugwerkende kracht is in gemeente B vanaf 18/04.

→ *Datum hulpaanvraag: 30/04/2013 –*

OCMW van gemeente B is bevoegd omdat code 251 geldt vanaf 29/04 (dit is voor de datum van de aanvraag).

9.2.3. Een dakloze persoon^{199 200}

9.2.3.1. Definitie

Wordt beschouwd als een dakloze « *de persoon die niet over een eigen woongelegenheden beschikt, die niet de middelen heeft om daar op eigen krachten voor te zorgen en daardoor geen verblijfplaats heeft, of die tijdelijk in een tehuis verblijft in afwachting dat hem een eigen woongelegenheden ter beschikking wordt gesteld* ».

Zijn hier ook inbegrepen, de personen die voorlopig opgevangen worden door een particulier om ze tijdelijk en kortstondig uit de nood te helpen, in afwachting dat betrokkenen een eigen woongelegenheden ter beschikking hebben.

9.2.3.2. Het bevoegde OCMW

- Het bevoegde centrum is het OCMW van de gemeente waar de dakloze zich feitelijk bevindt op datum van de hulpaanvraag.
- Indien het gaat om een dakloze die verblijft in een instelling die valt onder toepassing van artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965 wordt de bijzondere bevoegdheidsregel voor verblijf in een instelling toegepast indien mogelijk.

9.2.3.3. Installatiepremie

- Een dakloze persoon heeft recht op een installatiepremie indien hij zijn hoedanigheid van dakloze verliest door een woning te betrekken als hoofdverblijfplaats²⁰¹.
- Iemand die een instelling verlaat heeft niet automatisch recht op deze premie. De betrokkene moet voldoen aan de voorwaarden om beschouwd te worden als dakloze.

¹⁹⁹ Artikel 2, § 7, van de wet van 02/04/1965

²⁰⁰ Zie ook omzendbrief van 24 februari 2003 betreffende de nieuwe territoriale bevoegdheidsregel voor daklozen en meldingsplicht

²⁰¹ Artikel 14, § 3, van de WET

Voorbeeld

Een leefloongerechtigde verlaat een instelling en kan eventueel opnieuw bij zijn ouders gaan wonen. Betrokkene verkiest echter zelfstandig te gaan wonen. Op basis van het sociaal onderzoek bepaalt het OCMW of betrokkene al dan niet als dakloze kan worden beschouwd.

- Het bevoegde centrum voor het toekennen van een installatiepremie aan een ex-dakloze persoon die een woning betreft als hoofdverblijfplaats is het OCMW van de gemeente waar betrokkene zich vestigt.

9.3. Hiërarchie van de bevoegdheidsregels

- Indien een bijzondere bevoegdheidsregel kan toegepast worden, heeft deze voorrang op de algemene bevoegdheidsregel.
- Indien twee bijzondere bevoegdheidsregels samen kunnen toegepast worden geldt het volgende:
 - De bevoegdheidsregel voor studenten heeft altijd voorrang.
 - Bij verblijf van een dakloze in een instelling zoals voorzien in artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965 wordt de bevoegdheidsregel voor het verblijf in een instelling toegepast.

9.4. Doorzenden van de aanvraag door het onbevoegd OCMW

- Indien het centrum een hulpaanvraag ontvangt waarvoor het zich onbevoegd acht, moet het deze aanvraag doorzenden naar het volgens hem bevoegde OCMW, met in acht name van volgende regels²⁰²:
 - Het doorzenden moet gebeuren binnen de 5 kalenderdagen
 - Het doorzenden moet schriftelijk gebeuren
 - De betrokkene moet schriftelijk in kennis gesteld worden van het doorzenden
 - De redenen van onbevoegdheid worden zowel aan het volgens hem bevoegde OCMW als aan de betrokkene medegedeeld
- Het bevoegd OCMW moet de aanvraag valideren op de datum van indiening van de aanvraag bij het onbevoegd centrum.
- Indien het aangezochte centrum de aanvraag niet doorzendt binnen de wettelijk bepaalde termijn blijft dit OCMW bevoegd om de nodige hulpverlening toe te kennen totdat het de aanvraag met de redenen van onbevoegdheid heeft doorgezonden.

In dit geval gaat evenmin de beroepstermijn in.

- Indien het centrum een aanvraag ontvangt waarvoor een openbare instelling van sociale zekerheid bevoegd is, zendt het de aanvraag onverwijld door en brengt het de aanvrager hiervan in kennis.

Indien het OCMW een aanvraag tot het bekomen van het recht op maatschappelijke integratie ontvangt welke door een andere instelling van sociale zekerheid is overgezonden, zal de aanvraag gelden vanaf de datum van indiening bij de onbevoegde instelling, zijnde de datum van het postmerk en, bij gebreke hieraan, de datum van de ontvangst van de aanvraag²⁰³.

²⁰² Artikel 18, § 4, van de WET

²⁰³ Artikel 18, § 6, van de WET

10. SPECIFIEKE HULP VOOR HET BETALEN VAN ONDERHOUDSGELDEN TEN GUNSTE VAN KINDEREN OF VAN BIJDAGEN VOOR GEPLAATSTE KINDEREN

10.1. Algemeen

In artikel 68quinquies van de organieke wet van 8 juli 1976 is voorzien dat het OCMW instaat voor een bijzondere vorm van financiële hulpverlening, namelijk de specifieke hulp voor personen die een onderhoudsgeld moeten betalen ten gunste van kinderen.

Deze kan toegekend worden in volgende gevallen:

- de betrokkene betaalt onderhoudsgeld ten gunste van zijn kind(eren)
- de betrokkene betaalt een bijdrage voor zijn geplaatst(e) kind(eren)

10.2. Voorwaarden

Om aanspraak te kunnen maken op deze specifieke hulp moet de betrokkene volgende voorwaarden tegelijk vervullen:

- 1) De betrokkene heeft recht op een leefloon of op een gelijkwaardige financiële maatschappelijke hulpverlening (equivalent leefloon).
- 2) De betrokkene bevindt zich in één van de volgende situaties:
 - Hij is onderhoudsplichtig op basis van een gerechtelijke beslissing
 - Hij is onderhoudsplichtig op basis van een overeenkomst in het kader van een echtscheiding onderlinge toestemming
 - Hij is onderhoudsplichtig in het kader van een beslissing van de rechter bij een oproep in verzoening
 - Hij is onderhoudsplichtig op basis van het feit dat hij de vermoedelijke vader is
 - Hij betaalt een bijdrage voor een geplaatst kind op basis van een beslissing van de Jeugdrechtbank of de bevoegde administratieve overheid

- 3) De betrokkene levert het bewijs van de betaling van het onderhoudsgeld of de bijdrage bij plaatsing.

Om gerechtigd te zijn moet de betrokkene het bewijs leveren dat de huidige betalingen volledig gebeuren.

Het gegeven dat er mogelijk nog onbetaalde schulden uit het verleden bestaan heeft met andere woorden geen invloed op het recht.

10.3. Bedrag en wijze van betaling

- Het bedrag van de specifieke hulp bedraagt 50 % van het betaalde onderhoudsgeld of bijdrage met een maximum van € 91,66 per maand (€ 1.100 per jaar).
- De betaling gebeurt op een vaste datum of dag; via een postassignatie, een circulaire cheque of een overschrijving.
- Het bedrag van de specifieke hulp wordt niet berekend per kind, het gaat om het totaalbedrag van het betaalde onderhoudsgeld of betaalde bijdragen indien het gaat om meerdere kinderen.

10.4. Procedure

- De aanvraag gebeurt mondeling of schriftelijk door de betrokkene of de persoon die hij hiertoe schriftelijk heeft aangewezen tegen ontvangstbewijs.

- De betrokkene moet volgende gegevens aan het OCMW verstrekken :
 - De identiteit en de verblijfplaats van de kinderen waarvoor hij onderhoudsgeld of een bijdrage betaalt.
 - Een afschrift dat bewijst dat hij onderhoudsplichtig is of dat er een bijdrage verschuldigd is door plaatsing.
 - Het bewijs van de volledige betaling van het verschuldigde onderhoudsgeld of van de bijdrage.

- Indien het OCMW een aanvraag ontvangt waarvoor het niet bevoegd is, zendt het deze aanvraag door naar het volgens hen bevoegde centrum. De doorzendplicht is dus ook hier van toepassing.

- De beslissing inzake de specifieke hulp wordt binnen de acht dagen schriftelijk en aangetekend of tegen ontvangstbewijs aan betrokkene meegedeeld.

11. BIJZONDERE VERMELDINGEN

Voor een aantal op te stellen stukken werd uitdrukkelijk bepaald welke vermeldingen er in opgenomen moeten worden, dit tot waarborg van de rechten van de aanvrager en rekening houdend met de bepalingen van het Handvest van de Sociaal Verzekerde.

Aangezien het ontbreken van een aantal vermeldingen in een aantal gevallen kan leiden tot nietigheid van het stuk of als gevolg heeft dat de beroepstermijn niet begint te lopen, is het van het grootste belang dat de vereiste vermeldingen op de desbetreffende stukken worden vermeld.

Hieronder volgt een niet-limitatief overzicht van de vermeldingen die op sommige documenten moeten voorkomen.

1. Ontvangstbewijs van de aanvraag²⁰⁴

- Onderzoekstermijn van de aanvraag
- Hoorrecht van de betrokkene²⁰⁵
- Aangifteplicht van betrokkene van elk nieuw gegeven dat een weerslag kan hebben²⁰⁶

2. Overzenden naar bevoegd geacht centrum bij onbevoegdheid + in kennisstelling van de aanvrager van de overzending²⁰⁷

Op straffe van nietigheid: de redenen van de onbevoegdheid.

3. Aanvraagformulier met de gegevens die nodig zijn voor het sociaal onderzoek²⁰⁸

²⁰⁴ Artikel 18, § 3, van de WET en artikel 7 van het KB

²⁰⁵ Artikel 20 van de WET

²⁰⁶ Artikel 22, § 1, 2^e lid, van de WET

²⁰⁷ Artikel 18, § 4, van de WET

²⁰⁸ Artikel 19, § 4, 1°, van de WET en artikel 6, § 1, van het KB

- Alle inlichtingen betreffende de identiteit en de materiële en sociale toestand van de betrokkene en van alle personen waarmee hij samenwoont wiens inkomsten in aanmerking moeten/kunnen genomen worden voor de berekening van het leefloon van de betrokkene.
- De bestaansmiddelen van de betrokkene.
- De vermelding van het OCMW of de centra die reeds financieel zijn tussengekomen in een inschakelings- of tewerkstellingsprogramma van de betrokkene.
- De vermelding van het OCMW dat een installatiepremie heeft betaald aan de betrokkene.
- De vermelding van het OCMW of de centra die reeds een spi-vrijstelling aan de betrokkene hebben toegekend.
- De door de aanvrager aan het OCMW gegeven machtiging om alle inlichtingen en verklaringen na te zien bij financiële instellingen, instellingen van sociale zekerheid en bij de openbare besturen, en onder meer, bij de ambtenaren van de Mechanografische Dienst van de Administratie der Directe Belastingen en bij de ontvanger der registratie en domeinen.

4. Beslissing tot toekenning, herziening of weigering²⁰⁹

- Deze moet schriftelijk gebeuren.
- Afdoende gemotiveerd (juridisch en feitelijk).
- Het toegekende bedrag, de berekeningswijze en de regelmaat van betaling.
- De mogelijkheid om beroep in te stellen.
- Het adres van de bevoegde rechtbank.
- De beroepstermijn en de wijze waarop beroep ingesteld wordt.
- De mogelijkheid om zich in beroep te laten bijstaan (artikel 728 van het Gerechtelijk Wetboek).
- De vermelding dat het beroep gratis is (artikel 1017 van het Gerechtelijk Wetboek).
- De refertes van het dossier en de dienst en maatschappelijk werker die het dossier beheert.
- De mogelijkheid om opheldering te verkrijgen omtrent de beslissing bij de dienst die het dossier beheert.

²⁰⁹ Artikel 21, §§ 2 en 3, van de WET

- Het feit dat het instellen van een beroep bij de arbeidsrechtbank de uitvoering van de beslissing niet schorst.
- In voorkomend geval, de periodiciteit van de betaling.

Als de beslissing de specifieke vermeldingen niet bevat, gaat de beroepstermijn niet in.

5. Beslissing tot terugvordering bij de betrokkene²¹⁰ waarvan bij gebreke van die vermeldingen de beroepstermijn niet ingaat

- De vermeldingen die ook gelden bij een beslissing tot toekenning, herziening of weigering.
- En daarnaast in geval van terugvordering bij herziening met terugwerkende kracht:
 - De vaststelling dat er onverschuldigde bedragen zijn betaald.
 - Het totale bedrag van wat onverschuldigd is betaald en de berekeningswijze ervan.
 - De inhoud en de referenties van de bepalingen die aantonen dat de betalingen onverschuldigd zijn gebeurd.
 - De in aanmerking genomen verjaringstermijn.
 - De mogelijkheid voor het OCMW om af te zien van de terugvordering en de hiervoor te volgen procedure.
 - De mogelijkheid om een met redenen omkleed voorstel van terugbetaling in schijven voor te leggen.

Als de beslissing de specifieke vermeldingen niet bevat, gaat de beroepstermijn niet in.

6. Kennisgeving aan de onderhoudsplichtigen van de beslissing tot terugvordering²¹¹

- De wettelijke bepalingen waarop de terugvordering gebaseerd is.
- De berekeningswijze van het teruggevorderde bedrag.
- De mogelijkheid van het OCMW om van de terugvordering af te zien om billijkheidsredenen en de procedure die hiervoor moet gevolgd worden.

²¹⁰ Artikelen 24, § 3, en 25, § 2, van de WET

²¹¹ Artikel 26 van de WET en artikel 55 van het KB

- De mogelijkheid om een met redenen omkleed voorstel tot terugbetaling in schijven voor te stellen.
- De mogelijkheid om een voorstel van onderhoudsbijdrage voor te leggen.

7. **Herinneringsschrijven indien de onderhoudsplichtige niet reageert op terugvordering binnen een termijn van 30 dagen**²¹²

Het verzoek tot betaling binnen 2 weken, zo niet invordering via gerechtelijke weg.

Hoogachtend,

De Minister voor Maatschappelijke Integratie,

Getekend

Willy BORSUS

²¹² Artikel 55, 3^e lid, van het KB

INDEX

A

adoptiepremie.....	73
arbeidsovereenkomst.....	25, 26, 34, 54, 72, 162, 163, 164
artistieke activiteit.....	89, 90, 94

B

bedrijfsafstand	95
begraveniskosten.....	66
belastingkrediet.....	78
beroep	35, 37, 54, 59, 60, 62, 137, 152, 153, 154, 155, 173, 186, 187
beroepsactiviteit	34, 95
billijkheidsreden	123
blote eigendom	113

D

dakloze	29, 41, 80, 167, 168, 179, 180
---------------	--------------------------------

E

echtscheiding	141, 182
eindejaarstoelage.....	98
elektronisch toezicht	27, 66
Erasmusbeurs.....	76

G

geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie .	11, 20, 24, 28, 29, 31, 41, 53, 54, 55, 80, 91, 136, 152, 154, 155, 166
gerechtelijke beslissing.....	65, 66, 173, 182
gezinsbijslag	73, 74, 129
gezondheids- of billijkheidsredenen.....	19, 28, 36, 37
grondgebied verblijvende vreemdeling.....	46

H

huur	76, 109, 124
hypothecaire intresten.....	106, 108

I

inkomsten uit vakantiewerk.....	99
installatiepremie	57, 168, 179, 180, 186
invaliditeitsuitkering.....	21

K

kinderbijslag	36, 73, 102, 108, 139, 143
kot	45, 125
kraamgeld.....	73

L

leefloon ...	11, 12, 18, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 53, 54, 61, 63, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 72, 73, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 108, 109, 111, 112, 113, 115, 116, 118, 119, 120, 122, 123, 127, 128, 129, 130, 131, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 141, 145, 149, 150, 151, 152, 154, 155, 158, 159, 161, 162, 166, 167, 168, 171, 173, 176, 177, 182, 186
lijfrente.....	107, 108
loon	27, 71, 72, 75, 80, 88, 96, 97

M

maaltijdcheque.....	97
machtiging	11, 57, 186

O

onderhoudsgeld	21, 22, 36, 70, 71, 75, 140, 152, 182, 183, 184
onderhoudsplichtigen	54, 139, 140, 142, 143, 145, 148, 149, 188
ongeval	100, 157
onvolledige en onjuiste verklaringen	134, 135
opleiding.....	12, 20, 81, 94, 101, 139, 160, 164
opzegvergoeding.....	98
overlijden	66, 136

P

plaatsing	46, 65, 183, 184
productiviteitspremie.....	75
PWA.....	75, 80, 88
PWA-cheque.....	75

R

roerend kapitaal	78, 97, 98, 100, 116, 118, 120, 121, 122
rol van de strafinrichting	65, 66

S

samenwoning	40, 46
sanctie	20, 53, 151, 152, 153, 154, 155, 173
schenking.....	112
schoolpremie.....	73
schorsing	12, 65, 151, 154
schulden	115, 116, 118, 119, 120, 122, 130, 142, 183
socio-professionele vrijstelling.....	79, 81
student	12, 20, 37, 74, 91, 94, 99, 161, 176, 177, 178
studiebeurs.....	93, 129
studies met voltijds leerplan	37, 76, 91, 92, 161
studietoelagen.....	36, 76
subrogatierecht	135

T

teruggave	78
terugvordering	53, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 148, 149, 150, 152, 155, 173, 187, 188
tijdelijk geplaatst	74, 75
toekenning	11, 28, 29, 40, 56, 80, 133, 134, 158, 166, 168, 173, 186, 187
treedt van rechtswege	135

V

vakantiegeld	97, 98
verblijf in het buitenland	12, 65
verhoogde wezenbijslag	73
verhuis	33, 130, 164
verhuizing	76
verhuur	109
verjaring	138, 149, 150
verjaringstermijn	137, 187
verplaatsingskosten	19, 35, 101
verplegingskosten	66
vervangingsinkomen	100
voordeel in natura	125
voorlopige invrijheidsstelling	65
voorwaardelijke invrijheidsstelling	65
vrijwilligerswerk	58, 79
vruchtgebruiker	102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 113, 115, 119, 144

W

wegens uitzonderlijke omstandigheden	65
werkbereidheid	12, 19, 20, 37
werkervaring	35, 91, 160
werkloosheid	79
werkloosheidsreglementering	20, 169
werkloosheidsuitkering	21, 68, 97, 163

Z

zelfstandige activiteit	81, 95
-------------------------------	--------